

Warszawa, dnia 15 stycznia 2021 r.

Poz. 94

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ**

z dnia 2 grudnia 2020 r.

**zmieniające rozporządzenie w sprawie orzekania o zdolności do czynnej służby wojskowej oraz trybu postępowania
wojskowych komisji lekarskich w tych sprawach**

Na podstawie art. 30a ust. 4 i 5 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1541 i 2020 oraz z 2020 r. poz. 374 i 2157) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Obrony Narodowej z dnia 24 stycznia 2018 r. w sprawie orzekania o zdolności do czynnej służby wojskowej oraz trybu postępowania wojskowych komisji lekarskich w tych sprawach (Dz. U. poz. 258 oraz z 2020 r. poz. 2390) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w § 3 w ust. 1:
  - a) w pkt 1:
    - uchyla się lit. f,
    - w lit. i średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje lit. j w brzmieniu:
„j) obsługujących bezzałogowe statki powietrzne o maksymalnej masie startowej (MTOM) $\geq 0,6 \text{ kg} < 150 \text{ kg}$ ”;
  - b) uchyla się pkt 3;
- 2) w § 9 w ust. 1:
  - a) uchyla się pkt 6,
  - b) w pkt 9 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje pkt 10 w brzmieniu:
„10) obsługujących bezzałogowe statki powietrzne o maksymalnej masie startowej (MTOM) $\geq 0,6 \text{ kg} < 150 \text{ kg}$ ”;
- 3) w § 10 w ust. 1 w pkt 1 wyrazy „o której mowa w § 9 ust. 1 pkt 3–6, 8 i 9” zastępuje się wyrazami „o której mowa w § 9 ust. 1 pkt 3–5 i 8–10”;
- 4) załącznik nr 2 do rozporządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 1 do niniejszego rozporządzenia;
- 5) załącznik nr 3 do rozporządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 2 do niniejszego rozporządzenia;
- 6) załącznik nr 4 do rozporządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 3 do niniejszego rozporządzenia;
- 7) załącznik nr 7 do rozporządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 4 do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Obrony Narodowej: z up. *W. Skurkiewicz*

Załączniki do rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 2 grudnia 2020 r. (poz. 94)

Załącznik nr 1

WYKAZ CHORÓB I UŁOMNOŚCI PRZY OCENIE ZDOLNOŚCI FIZYCZNEJ I PSYCHICZNEJ DO CZYNNEJ SŁUŻBY WOJSKOWEJ ORAZ DO PEŁNIENIA TAKIEJ SŁUŻBY POZA GRANICAMI PAŃSTWA

Paragraf	Punkt	Choroba i ułomność	Grupa I ^{*)}	Grupa II ^{*)}	Grupa III ^{*)}	Grupa IV ^{*)}
1	2	3	4	5	6	7
ROZDZIAŁ I – BUDOWA CIAŁA						
1	1	Wzrost powyżej 190 cm przy proporcjonalnej budowie ciała	A	A	Z/N	Z
	2	Wzrost poniżej 155 cm przy proporcjonalnej budowie ciała	A	A	Z/N	Z
	3	Wzrost poniżej 155 cm z zaburzeniami proporcji budowy ciała	D	D	N	N
	4	Słaba budowa ciała nieupośledzająca sprawności ustroju	A	A	Z	Z/N
	5	Słaba budowa ciała upośledzająca sprawność ustroju	D	D	N	N
	6	Słaba budowa ciała znacznie upośledzająca sprawność ustroju	E	E	N	N
	7	Otyłość I stopnia	A	A	Z/N	Z/N
	8	Otyłość II stopnia	A	A	Z/N	Z/N
	9	Otyłość III stopnia	D/E	D/E	N	N
	10	Transseksualizm, obojnactwo	E	E	N	N
	11	Odwrotne położenie trzewi bez zaburzeń sprawności ustroju	A	A	Z/N	Z
	12	Odwrotne położenie trzewi z zaburzeniami sprawności ustroju	D	D	N	N

Objaśnienia szczegółowe

*) Osoby badane przez komisje lekarskie dzieli się na cztery grupy:

Grupa I (kolumna czwarta wykazu) obejmuje osoby:

- a) podlegające kwalifikacji wojskowej oraz ochotników, o których mowa w art. 32 ust. 4 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej,
- b) o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, oraz osoby podlegające ze względu na wiek obowiązkowi służby wojskowej, które zgłosiły się ochotniczo do jej odbywania,
- c) przeniesione do rezerwy niebędące żołnierzami rezerwy,
- d) podlegające kwalifikacji wojskowej przeznaczone do odbycia służby zastępczej lub pełnienia służby w formacjach uzbrojonych niewchodzących w skład Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Grupa II (kolumna piąta wykazu) obejmuje żołnierzy:

- a) rezerwy,
- b) pełniących czynną służbę wojskową.

Grupa III (kolumna szоста wykazu) obejmuje kandydatów do służby i żołnierzy służących w:

- a) jednostkach desantowo-szturmowych,
- b) kompaniach jednostek reprezentacyjnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej,
- c) Żandarmerii Wojskowej,
- d) Służbie Kontrwywiadu Wojskowego i w Służbie Wywiadu Wojskowego.

Grupa IV (kolumna siódma wykazu) obejmuje kandydatów do służby i żołnierzy służących:

- a) poza granicami państwa,
- b) w zasięgu działania promieniowania mikrofalowego,
- c) w warunkach działania prądu elektrycznego,
- d) przy obsłudze bezzałogowych statków powietrznych o maksymalnej masie startowej (MTOM) $\geq 0,6 \text{ kg} < 150 \text{ kg}$.

Do § 1 pkt 1. Kandydatów do służby w kompaniach jednostek reprezentacyjnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej kwalifikuje się jako zdolnych przy wzroście od 178 cm do 190 cm.

pkt 4 i 5. Słabą budowę ciała ocenia się nie tylko na podstawie dysproporcji między wzrostem i ciężarem ciała, lecz także biorąc pod uwagę stan umięśnienia oraz stan układu krążenia na podstawie prób czynnościowych.

Ocenę zdolności do służby wojskowej przy słabej budowie ciała opiera się na stwierdzeniu ogólnej sprawności ustroju.

pkt 7, 8 i 9. Rozpoznanie otyłości opiera się na stwierdzeniu nadmiernie rozwiniętej tkanki tłuszczowej i wskaźnika masy ciała (BMI) $\geq 30 \text{ kg/m}^2$. W zależności od wskaźnika masy ciała (BMI) wyróżnia się otyłość: I stopnia – $30\text{--}34,9 \text{ kg/m}^2$, II stopnia – $35\text{--}39,9 \text{ kg/m}^2$, III stopnia – $\geq 40 \text{ kg/m}^2$. Kandydatów do wojsk desantowo-szturmowych o wadze ciała ponad 100 kg kwalifikuje się jako niezdolnych.

Dysproporcje wagi i wzrostu mogą być przejściowe. W takich przypadkach osoby badane kwalifikuje się do kategorii „czasowo niezdolny do służby wojskowej”.

**ROZDZIAŁ II – SKÓRA, TKANKA PODSKÓRNA, NACZYNIA LIMFATYCZNE
I WĘZŁY CHŁONNE**

1	2	3	4	5	6	7
2	1	Przewlekłe choroby skóry nieupośledzające sprawności ustroju	A	A	Z/N	Z
	2	Przewlekłe choroby skóry nieznacznie szpecące lub upośledzające sprawność ustroju	A	A	Z/N	Z/N
	3	Przewlekłe choroby skóry szpecące lub upośledzające sprawność ustroju	D	D	N	N
	4	Przewlekłe choroby skóry znacznie szpecące lub znacznie upośledzające sprawność ustroju	E	E	N	N
	5	Ciała obce wgojone w tkanki, nieupośledzające sprawności ustroju	A	A	Z	Z
	6	Ciała obce wgojone w tkanki, upośledzające sprawność ustroju	D	D	N	N
	7	Ciała obce wgojone w tkanki, znacznie upośledzające sprawność ustroju	E	E	N	N
	8	Tatuże nieszpecące	A	A	Z/N	Z/N
	9	Tatuże szpecące	A	A	N	N
	10	Torbiel włosowa z przetoką lub bez przetoki	A	A	Z/N	Z/N
	11	Torbiel włosowa nawrotowa po wielokrotnych (trzech i więcej) operacjach niepoddająca się leczeniu	D	D	N	N
3	1	Blizny nieszpecące lub nieupośledzające sprawności ustroju	A	A	Z/N	Z
	2	Blizny nieznacznie szpecące lub nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	A	A	N	Z/N
	3	Blizny szpecące lub upośledzające sprawność ustroju	D/E	D/E	N	N
	4	Blizny po samouszkodzeniach	A	A	Z/N	Z/N
4	1	Schorzenia naczyń limfatycznych lub węzłów chłonnych nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	D	D	N	N
	2	Schorzenia naczyń limfatycznych lub węzłów chłonnych upośledzające sprawność ustroju	E	E	N	N

Objaśnienia szczegółowe

Do § 2. Nowotwory skóry kwalifikuje się według paragrafów rozdziału XVIII – Nowotwory.

pkt 1. Kandydatów do służby w kompaniach jednostek reprezentacyjnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, u których stwierdza się zmiany chorobowe na skórze w widocznych miejscach, szczególnie na twarzy i dłoniach, kwalifikuje się jako niezdolnych.

pkt 2 i 3. Według tych punktów kwalifikuje się m.in. łagodne i ograniczone postacie łuszczycy oraz rybią łuskę, wyprysk kontaktowy. Rozpoznanie wyprysku kontaktowego wymaga wykonania testów skórnych.

pkt 2. Kandydatów do służby w kompaniach jednostek reprezentacyjnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, w Żandarmerii Wojskowej kwalifikuje się jako niezdolnych.

pkt 4. Według tego punktu kwalifikuje się różnorodne przewlekłe uogólnione choroby skóry, takie jak: zespół atopowego zapalenia skóry, wrodzone zaburzenia rogowacenia skóry znacznego stopnia (rogowiec dziedziczny), wrodzone dziedziczne oddzielanie się naskórka, pęcherzyca zwykła i liściasta, uogólnione i nawracające lub odporne na leczenie postacie łuszczycy.

pkt 8. Kandydatów do służby w kompaniach jednostek reprezentacyjnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, w Żandarmerii Wojskowej, u których stwierdza się tatuaże w widocznych miejscach, szczególnie na twarzy i dłoniach, kwalifikuje się jako niezdolnych.

pkt 9. Osoby z rozległymi szpecącymi tatuażami kieruje się do Poradni Zdrowia Psychicznego (w ramach badań komisyjnych).

pkt 10 i 11. Torbiel włosową odróżnia się od przetoki skórnej i kwalifikuje w zależności od efektów leczenia.

Rozpoznanie potwierdza się badaniem chirurgicznym lub dokumentacją leczenia szpitalnego.

Do § 3 pkt 1. Kandydatów do służby w kompaniach jednostek reprezentacyjnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, u których stwierdza się blizny w widocznych miejscach, szczególnie na twarzy i dłoniach, kwalifikuje się jako niezdolnych.

pkt 3. Według tego punktu kwalifikuje się rozległe blizny połączone z ubytkami tkanek miękkich (po zranieniach, oparzeniach itp.) oraz blizny w miejscach narażonych na tarcie w czasie ruchów i chodzenia lub znacznie szpecące, upośledzające funkcję narządów lub całego organizmu.

pkt 4. Osoby z bliznami po samouszkodzeniach kieruje się do Poradni Zdrowia Psychicznego.

ROZDZIAŁ III – CZASZKA

1	2	3	4	5	6	7
5	1	Przebyty uraz głowy bez trwałych następstw	A	A	Z	Z
6	1	Zniekształcenie czaszki nieupośledzające sprawności ustroju	A	A	Z/N	Z
	2	Zniekształcenia czaszki (np. guzy, wgniecenia) oraz ubytki kości czaszki pourazowe lub chorobowe upośledzające sprawność ustroju	D	D	N	N

	3	Zniekształcenia czaszki (np. guzy, wgniecenia) oraz ubytki kości czaszki pourazowe lub chorobowe znacznie upośledzające sprawność ustroju	E	E	N	N
	4	Przepukliny mózgu	D/E	D/E	N	N
	5	Obce ciała w mózgu	D/E	D/E	N	N

Objaśnienia szczegółowe

Do § 6 pkt 1. Kandydatów do służby w kompaniach jednostek reprezentacyjnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej kwalifikuje się jako niezdolnych.

ROZDZIAŁ IV – NARZĄD WZROKU

1	2	3	4	5	6	7
7	1	Zniekształcenie powiek nieupośledzające funkcji ochronnej	A	A	Z/N	Z/N
	2	Zniekształcenie powiek nieznacznie upośledzające funkcję ochronną	A	A	N	Z/N
	3	Zniekształcenie powiek upośledzające funkcję ochronną	D	D	N	N
	4	Przewlekłe choroby brzegów powiek lub spojówek nieupośledzające sprawności ochronnej oka lub nieznacznie upośledzające sprawność ochronną oka	A	A	N	Z/N
	5	Przewlekłe choroby brzegów powiek lub spojówek trudno poddające się leczeniu, upośledzające sprawność oka	D	D	N	N
	6	Zrosty spojówki gałkowej i powiekowej nieupośledzające ruchów gałki ocznej lub powiek	A	A	Z	Z
	7	Zrosty spojówki gałkowej lub powiekowej upośledzające skrajne wychylenie gałki ocznej lub ruchomość powiek, niepowodujące wysychania rogówki	A	A	N	Z/N
	8	Zrosty spojówki gałkowej i powiekowej upośledzające ruchomość gałki ocznej lub powiek powodujące wysychanie rogówki	D	D	N	N
8	1	Nieznaczne upośledzenie wydzielania lub odpływu łez	A	A	Z/N	Z/N
	2	Znaczne upośledzenie wydzielania lub odpływu łez	D	D	N	N

9	1	Ślepotą jednego oka lub brak jednej gałki ocznej przy ostrości wzroku pozostałego oka nie mniejszej niż 0,5 po zastosowaniu optymalnej korekcji szklami sferycznymi lub cylindrycznymi	A	A	N	N
	2	Ślepotą jednego oka lub brak gałki ocznej przy ostrości wzroku pozostałego oka poniżej 0,5 po zastosowaniu optymalnej korekcji szklami sferycznymi lub cylindrycznymi	D	D	N	N
	3	Całkowita ślepota lub brak obu gałek ocznych	E	E	N	N
10	1	Nieznacznym oczopląsem przy skierowaniu gałek ocznych w bok	A	A	N	Z/N
	2	Nieznacznym oczopląsem przy patrzeniu na wprost wzmagającym się przy patrzeniu w bok	A/D	A/D	N	N
	3	Wyraźnym oczopląsem przy patrzeniu na wprost	D	D	N	N
11	1	Zez utajony przy pełnej ostrości wzroku i prawidłowym widzeniu obuocznym	A	A	Z/N	Z
	2	Zez jawny przy prawidłowym widzeniu obuocznym	A	A	Z/N	Z/N
	3	Brak widzenia obuocznego	A/D	A/D	N	N
12	1	Niedowład mięśni zewnętrznych lub wewnętrznych oka porażenny lub pourazowy nieupośledzający czynności wzrokowej, niepowodujący podwójnego widzenia	A	A	N	N
	2	Niedowład mięśni zewnętrznych lub wewnętrznych oka porażenny lub pourazowy upośledzający czynność wzrokową lub powodujący podwójne widzenie	D/E	D/E	N	N
13	1	Ostrość wzroku jednego oka lub obojga oczu mniejsza niż 0,8, ale nie mniejsza niż 0,5 bez korekcji szklami	A	A	Z/N	Z/N
	2	Ostrość wzroku każdego oka co najmniej 0,5 z korekcją szklami sferycznymi do $\pm 3,0$ D lub cylindrycznymi do $\pm 1,0$ D	A	A	N	Z/N

	3	Ostrość wzroku każdego oka co najmniej 0,5 z korekcją szklami sferycznymi powyżej $\pm 3,0$ D do $\pm 6,0$ D lub cylindrycznymi powyżej $\pm 1,0$ D do $\pm 3,0$ D	A	A	N	Z/N
	4	Ostrość wzroku każdego oka co najmniej 0,5 z korekcją szklami sferycznymi powyżej $\pm 6,0$ D lub cylindrycznymi powyżej $\pm 3,0$ D	D	A/D	N	N
	5	Ostrość wzroku jednego oka co najmniej 0,5, a drugiego 0,1 do 0,4, z optymalną korekcją szklami sferycznymi lub cylindrycznymi	D/E	D/E	N	N
	6	Ostrość wzroku każdego oka od 0,1 do 0,4 z optymalną korekcją szklami sferycznymi lub cylindrycznymi	D/E	D/E	N	N
14	1	Przebyte, nienawracające choroby rogówki, twardówki, tęczówki, ciała rzęskowego i soczewki	A	A	N	Z/N
	2	Przewlekłe i nawracające choroby rogówki, twardówki, tęczówki, ciała rzęskowego i soczewki	D	A/D	N	N
	3	Przebyte, nienawracające choroby siatkówki, naczyńiówki i nerwu wzrokowego	D/A	D/A	Z/N	Z/N
	4	Przewlekłe i nawracające choroby siatkówki, naczyńiówki i nerwu wzrokowego	D	D	N	N
	5	Nieznaczne upośledzenie rozróżniania barw	A	A	Z/N	Z/N
	6	Upośledzenie rozróżniania barw	A	A	Z/N	Z/N
	7	Jaskra	D/E	D/E	N	N

Objaśnienia szczegółowe

Do § 7 pkt 1. Kandydatów do służby w kompaniach jednostek reprezentacyjnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej kwalifikuje się jako niezdolnych.

pkt 2 i 3. Przy kwalifikowaniu zniekształceń powiek należy kierować się ich skutkiem dla oka (objawy wysychania powierzchni gałki ocznej, podrażnienia spojówek, wysychania rogówki). Rozpoznanie opiera się na dokumentacji leczenia szpitalnego lub w poradni specjalistycznej.

pkt 6 i 7. Przy kwalifikowaniu zrostów spojówki gałkowej i powiekowej bierze się pod uwagę zaburzenia widzenia obuocznego (podwójne widzenie w zależności od amplitudy wychylenia gałek ocznych).

Według tych punktów kwalifikuje się również następstwa jaglicy.

Do § 8 pkt 1 i 2. Kwalifikacja orzecznicza opiera się na dokumentacji leczenia szpitalnego lub w poradni specjalistycznej.

pkt 1. Kandydatów do służby poza granicami państwa kwalifikuje się jako niezdolnych w zależności od strefy klimatycznej.

Do § 9. Przez ślepotę oka rozumie się także ostrość wzroku poniżej 0,1 niedającą się poprawić szklami (bez względu na ich siłę korygującą) lub koncentryczne zwężenie pola widzenia średnio do 10° od punktu fiksacji.

Do § 10. Każdy przypadek oczopląsu podlega konsultacji okulistycznej, neurologicznej i laryngologicznej.

Do § 11 pkt 1 i 2. Kandydatów do służby w kompaniach jednostek reprezentacyjnych Sił Zbrojnych, w Żandarmerii Wojskowej kwalifikuje się jako niezdolnych.

Do § 11 i 13. Jeżeli ostrość wzroku któregośkolwiek oka wynosi poniżej 0,5, kieruje się badanego do badania okulistycznego w celu określenia wady refrakcji i ustalenia ostrości wzroku po zastosowaniu korekcji. Przy większej różnicy wady między jednym i drugim okiem stosuje się szkła, jakie badany przyjmuje przy jednoczesnym patrzeniu obu oczami. Przy korekcji ostrości wzroku nie stosuje się szkieł kombinowanych. W przypadku zmętnienia lub zniekształcenia środowisk załamujących za podstawę kwalifikacji przyjmuje się ostrość wzroku.

Do § 12 pkt 1 i 2. W przypadkach stwierdzenia niedowładów lub porażań mięśni zewnętrznych lub wewnętrznych oka jest konieczna konsultacja neurologiczna.

W ostatecznej ocenie należy kierować się stopniem upośledzenia funkcji narządu wzroku.

Do § 13 pkt 1. Kandydatów do służby w jednostkach desantowo-szturmowych kwalifikuje się jako niezdolnych.

pkt 2. Kandydatów do służby w zasięgu działania promieniowania mikrofalowego oraz w warunkach działania prądu elektrycznego kwalifikuje się jako niezdolnych.

Do § 14 pkt 1. Kandydatów do służby w zasięgu działania promieniowania mikrofalowego kwalifikuje się jako niezdolnych.

pkt 1–4. Kwalifikacja orzecznicza – po zakończeniu leczenia i ustaleniu rozpoznania. Zmiany rogówki po zabiegach korekcyjnych wad refrakcji kwalifikuje się według pkt 1.

W przypadku zaniku nerwu wzrokowego jest wymagane badanie neurologiczne.

Według tych punktów kwalifikuje się również zaburzenia w polu widzenia. Bezsoczewkowość i pseudosoczewkowość oraz oczy z soczewkami fakijnymi kwalifikuje się według pkt 2.

pkt 5 i 6. Przez „prawidłowe rozróżnianie barw” rozumie się umiejętność rozróżniania czterech barw podstawowych, tj. czerwonej, żółtej, zielonej i niebieskiej. Przez „nieznaczne upośledzenie rozróżniania barw” rozumie się utrudnienie rozróżniania czterech podstawowych barw (pomyłki przy odczytywaniu pojedynczych tablic z zestawu Ishihary lub Stillinga albo przedłużony czas odczytu – ponad 3 s). Nieumiejętność rozróżniania czterech barw podstawowych kwalifikuje się jako upośledzenie rozróżniania barw.

Kandydatów na stanowiska w korpusie osobowym – raketowym i artylerii, radiotechnicznym, logistycznym w grupie osobowej transportu i ruchu wojsk oraz kandydatów do służby w warunkach działania prądu elektrycznego, u których stwierdza się nieznaczne upośledzenie rozróżniania barw, kwalifikuje się jako niezdolnych.

pkt 7. Przy ocenie orzeczniczej jest wymagana dokumentacja dotychczasowego leczenia szpitalnego lub w poradni specjalistycznej.

ROZDZIAŁ V – NARZĄD SŁUCHU

1	2	3	4	5	6	7
15	1	Zmiany jednej małżowiny usznej lub obu małżowin usznych bez równoczesnego upośledzenia słuchu	A	A	Z/N	Z

	2	Brak lub znaczne zmiany jednej małżowiny usznej lub obu małżowin usznych bez równoczesnego upośledzenia słuchu	D	D	N	N
16	1	Jednostronne lub obustronne zwężenie przewodu słuchowego zewnętrznego, blizny błony bębenkowej bez osłabienia słuchu	A	A	Z	Z
	2	Jednostronne lub obustronne zwężenie przewodu słuchowego zewnętrznego, blizny błony bębenkowej, przewlekłe zapalenie ucha środkowego z osłabieniem słuchu	D	D	N	N
	3	Jednostronne zwężenie przewodu słuchowego zewnętrznego, zaburzenia błony bębenkowej, zaburzenia czynności układu przewodzącego ucha środkowego, przewlekłe zapalenie ucha środkowego z przytępieniem słuchu	D	D	N	N
	4	Obustronne zwężenie przewodu słuchowego zewnętrznego, zaburzenia błony bębenkowej, zaburzenia czynności układu przewodzącego ucha środkowego, przewlekłe zapalenie ucha środkowego z przytępieniem słuchu	E	E	N	N
	5	Obustronne zwężenie przewodu słuchowego zewnętrznego, zaburzenia błony bębenkowej, zaburzenia czynności układu przewodzącego ucha środkowego, przewlekłe zapalenie ucha środkowego z głuchotą	E	E	N	N
17	1	Jednostronny lub obustronny ubytek błony bębenkowej nieupośledzający słuchu lub nieznacznie go upośledzający	A	A	N	N
	2	Jednostronny lub obustronny ubytek błony bębenkowej znacznie upośledzający słuch	D	D	N	N
18	1	Jednostronne przewlekłe ropne zapalenie ucha środkowego niezależnie od ostrości słuchu	D	D	N	N

	2	Obustronne przewlekłe ropne zapalenie uszu środkowych niezależnie od ostrości słuchu	E	E	N	N
19	1	Przebyta operacja wyrostka sutkowatego i ucha środkowego zamknięta bez upośledzenia słuchu	A	A	Z/N	Z
	2	Przebyta wygojona jednostronna operacja wyrostka sutkowatego i ucha środkowego zamknięta upośledzająca słuch	D	D	N	N
	3	Przebyta wygojona obustronna operacja wyrostka sutkowatego i ucha środkowego zamknięta znacznie upośledzająca słuch	D/E	D/E	N	N
	4	Przebyta wygojona jednostronna operacja wyrostka sutkowatego i ucha środkowego otwarta upośledzająca słuch	D	D	N	N
	5	Przebyta obustronna jednostronna operacja doszczętna ucha środkowego	E	E	N	N
20	1	Jednostronne lub obustronne stwardnienie błony bębenkowej (tympanosklerozą) lub otosklerozą z osłabieniem słuchu	D	D	N	N
	2	Jednostronne lub obustronne stwardnienie błony bębenkowej (tympanosklerozą) lub otosklerozą z przytępieniem słuchu	D	D	N	N
	3	Obustronne stwardnienie błony bębenkowej (tympanosklerozą) lub otosklerozą z jednostronnym przytępieniem słuchu przy drugostronnym osłabieniu słuchu lub z obustronnym słuchem gorszym od wyżej wymienionych	E	E	N	N
21	1	Jednostronne lub obustronne upośledzenie słuchu wyłącznie w zakresie tonów wysokich	A	A	Z/N	Z/N
	2	Jednostronne lub obustronne osłabienie słuchu bez zaburzeń układu przedsionkowego	D	D	N	N
	3	Jednostronne przytępienie słuchu bez zaburzeń układu przedsionkowego	D	D	N	N

4	Jednostronne przytępienie słuchu nawet graniczące z głuchotą przy drugostronnym osłabieniu słuchu	E	E	N	N
5	Obustronne przytępienie słuchu bez zaburzeń układu przedsionkowego	E	E	N	N
6	Jednostronna głuchota	D	D	N	N
7	Obustronna głuchota	E	E	N	N
8	Głuchoniemota	E	E	N	N
9	Czasowe zaburzenia układu przedsionkowego	B	B	N	Z
10	Trwałe zaburzenia układu przedsionkowego	E	E	N	N

Objaśnienia szczegółowe

U kandydatów do służby poza granicami państwa, kandydatów na stanowiska, których specyfika wiąże się z nadmiernym oddziaływaniem hałasu, a także we wszystkich przypadkach obniżenia ostrości słuchu jest konieczne wykonanie badania audiometrycznego tonalnego oraz konsultacji laryngologicznej.

Do § 15 pkt 1. Kandydatów do służby w kompaniach jednostek reprezentacyjnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej kwalifikuje się jako niezdolnych.

Do § 18. Zapalenie ucha środkowego trwające co najmniej 6 miesięcy kwalifikuje się jako przewlekłe.

Do § 21 pkt 1. Za upośledzenie słuchu wyłącznie w zakresie tonów wysokich uważa się ubytek przekraczający 40 dB dla częstotliwości 4000 Hz lub wyższej. Kandydatów na stanowiska, których specyfika wiąże się z nadmiernym oddziaływaniem hałasu, np. artylerzystów, radiotelegrafistów, oraz kandydatów do służby w zasięgu działania wibracji, promieniowania mikrofalowego lub w warunkach działania prądu elektrycznego, u których stwierdzono jedno- lub obustronne upośledzenie słuchu na tony wysokie, kwalifikuje się jako niezdolnych do tych specjalności. Kandydatów do służby wojskowej poza granicami państwa, u których stwierdzono jedno- lub obustronne upośledzenie słuchu na tony wysokie, jeżeli nie są wyznaczeni na wyżej wymienione stanowiska, kwalifikuje się jako zdolnych.

pkt 2. Przez osłabienie słuchu rozumie się jego ubytek zawarty między 26 a 40 dB, ustalony badaniem audiometrycznym i obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości 500, 1000 i 2000 Hz.

pkt 3–5. Przez przytępienie słuchu rozumie się jego ubytek zawarty między 41 a 70 dB, ustalony badaniem audiometrycznym i obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości 500, 1000 i 2000 Hz, natomiast średnie wartości krzywej progowej w audiometrii tonalnej powyżej 70 dB obliczane wyżej wymienionym sposobem występują u osób z przytępieniem słuchu graniczącym z głuchotą.

pkt 9 i 10. Zaburzenia w zakresie narządu równowagi wymagają zawsze badania laryngologicznego i neurologicznego.

ROZDZIAŁ VI – JAMA USTNA

1	2	3	4	5	6	7
22	1	Zniekształcenia warg wrodzone lub nabyte nieszpecące, nieznacznie upośledzające mowę lub przyjmowanie pokarmów	A	A	N	Z/N
	2	Zniekształcenia warg wrodzone lub nabyte, znacznie szpecące lub upośledzające mowę i przyjmowanie pokarmów	D	D	N	N
	3	Rozszczep wargi górnej lub wyrostka zębodołowego, lub podniebienia	D/E	D/E	N	N
	4	Blizny i ubytki podniebienia miękkiego, przedziurawienie lub rozszczepienie podniebienia twardego i miękkiego upośledzające mowę lub przyjmowanie pokarmów	D	D	N	N
	5	Blizny i ubytki podniebienia miękkiego, przedziurawienie lub rozszczepienie podniebienia twardego i miękkiego znacznie upośledzające mowę lub przyjmowanie pokarmów	E	E	N	N
23	1	Zniekształcenie języka nieupośledzające mowy lub połykania	A	A	Z	Z
	2	Zniekształcenie języka upośledzające mowę lub połykanie	D	D	N	N
	3	Zniekształcenie języka znacznie upośledzające mowę lub połykanie	E	E	N	N
	4	Przewlekłe zapalenie ślinianek nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	A	A	N	Z/N
	5	Przewlekłe zapalenie ślinianek upośledzające lub znacznie upośledzające sprawność ustroju	D	D	N	N
	6	Przetoki ślinowe kwalifikujące się do zabiegu operacyjnego	B	B	N	N
	7	Przetoki ślinowe nawracające po leczeniu operacyjnym	E	E	N	N
24	1	Braki i wady uzębienia z utratą zdolności żucia do 67% przy zachowanych zębach przednich	A	A	Z/N	Z

	2	Braki i wady uzębienia, w tym również zębów przednich, z utratą zdolności żucia do 67%	A	A	N	Z/N
	3	Braki i wady uzębienia przy utracie zdolności żucia powyżej 67%	A/D	A/D	N	Z/N
	4	Przewlekłe zapalenie przyzębia	A/D	A/D	N	N
	5	Próchnica zębów	A/B	A/B	N	N
25	1	Zniekształcenie szczęki lub żuchwy wrodzone lub nabyte nieupośledzające zdolności żucia	A	A	Z/N	Z
	2	Zniekształcenie szczęki lub żuchwy wrodzone lub nabyte upośledzające zdolność żucia	A	A	N	Z/N
	3	Złamanie szczęki lub żuchwy niezrośnięte lub zrośnięte nieprawidłowo znacznie upośledzające zdolność żucia	D	D	N	N
	4	Zniekształcenie szczęki lub żuchwy uniemożliwiające żucie	E	E	N	N
	5	Ograniczenie rozwierania szczęk (odległość między górnymi a dolnymi siekaczami powyżej 2 cm)	A/D	A/D	N	Z/N
	6	Ograniczenie rozwierania szczęk (odległość między górnymi a dolnymi siekaczami poniżej 2 cm)	E	E	N	N
	7	Przebyte operacje kostnokorekcyjne lub kostnoodtwórcze szczęki lub żuchwy bez upośledzenia zdolności żucia	A	A	N	Z
	8	Przebyte operacje kostnoodtwórcze lub kostnokorekcyjne szczęki lub żuchwy z nieznacznym upośledzeniem zdolności żucia	A	A	N	Z/N
	9	Przebyte operacje kostnokorekcyjne lub kostnoodtwórcze szczęki lub żuchwy z upośledzeniem zdolności żucia	D	D	N	N
	10	Przebyte operacje kostnokorekcyjne lub kostnoodtwórcze szczęki lub żuchwy ze znacznym upośledzeniem zdolności żucia	E	E	N	N
	11	Przewlekłe schorzenia stawu skroniowo-żuchwowego nieupośledzające zdolności żucia	A	A	N	Z

12	Przewlekłe schorzenia stawu skroniowo-żuchwowego nieznacznie upośledzające zdolność żucia	A	A	N	Z/N
13	Przewlekłe schorzenia stawu skroniowo-żuchwowego upośledzające zdolność żucia	D	D	N	N
14	Przewlekłe schorzenia stawu skroniowo-żuchwowego znacznie upośledzające zdolność żucia	E	E	N	N

Objaśnienia szczegółowe

Do § 23 pkt 1–3. Przez zniekształcenie rozumie się także zbliźnowacenie z ubytkami tkanek. Do § 24. Przy badaniu stanu uzębienia zwraca się uwagę na rodzaj i stan zgryzu ewentualnie jego zniekształcenia rozwojowe lub nabyte, na stan tkanek przyzębia i możliwe objawy periodontopatii. Zęby przeznaczone do usunięcia (zęby z miazgą zgorzelinową, wielokorzeniowe ze znacznie zniszczonymi koronami) traktuje się jako brakujące. Przy ocenie procentowej utraty zdolności żucia przyjmuje się tylko 28 zębów w jamie ustnej. Zęby ósemki mogą być brane pod uwagę, jeśli przy zwarciu odtwarzają one w części płaszczyznę żucia ewentualnie brakujących zębów siódmek. Procentową utratę zdolności żucia oblicza się według następującej tabelki:

Ząb	8	7	6	5	4	3	2	1	1	2	3	4	5	6	7	8
wartość procentowa	0	12	11	7	7	6	3	4	4	3	6	7	7	11	12	0

Przy obliczaniu wartości procentowej utraty zdolności żucia bierze się pod uwagę nie tylko zęby brakujące, ale również zęby pozbawione antagonistów.

Szereg zębowy górny

np. brak zębów	strona prawa	8	B	B	5	4	3	2	1	1	2	3	4	B	6	7	8	strona lewa
		8	7	B	5	4	3	2	1	1	2	3	4	B	B	7	8	

Szereg zębowy dolny

B – brak zęba

Braki uzębienia = 41% utraty zdolności żucia

Całkowity brak zębów jednej szczęki stanowi 100% utraty zdolności żucia nawet przy zachowaniu wszystkich zębów drugiej szczęki. Jeśli braki uzębienia powodują jednostronną utratę żucia, kwalifikuje się ją według pkt 2. Protezy stałe, niezależnie od ich rozległości, traktuje się jako odtworzenie żucia. Ocena wartości funkcjonalno-klinicznej protez stałych zębów filarowych oraz wynikającej z tego powodu utraty zdolności żucia należy do lekarza dentystry. Protezy ruchome uzupełniające braki zębów traktuje się jako odtworzenie zdolności żucia.

Kandydatów do służby w jednostkach desantowo-szturmowych z protezami ruchomymi kwalifikuje się jako niezdolnych.

Do § 25. Przez „zniekształcenie szczęki lub żuchwy” rozumie się: progię prawdziwą, protruzję szczęki lub żuchwy, laterogię, prognację, mikrognację, zgryz otwarty lub wady

skojarzone szczęki lub żuchwy, jak np. progięnię prawdziwą z mikrognacją i inne, powodujące brak kontaktu zębów antagonistycznych tworzących powierzchnię żucia.

Przy orzekaniu zdolności do służby wojskowej bierze się pod uwagę stopień uszkodzenia układu zębowo-szczękowego, w szczególności: ubytki szczęki dolnej lub górnej, wadliwe zrośnięcie złamania, niezrośnięcie, ubytki podbródka, warg i policzków, przykurcz dolnej szczęki, ubytki lub blizny języka, porażenie nerwu językowo-gardłowego, a ponadto wynikające stąd powikłania, takie jak: oszpecenie twarzy utrudniające często współżycie z otoczeniem, ślinotok z powodu niedostatecznej szczelności ust, owrzodzenie bliznowate skóry twarzy i inne.

W tych stanach przede wszystkim bierze się pod uwagę zaburzenia mowy i żucia.

Kwalifikacja orzecznicza opiera się na dokumentach leczenia szpitalnego lub w poradni specjalistycznej.

ROZDZIAŁ VII – NOS, GARDŁO, KRTAŃ

1	2	3	4	5	6	7
26	1	Polipy nosa lub przerosty małżowin nosowych nieznacznie upośledzające drożność nosa	A	A	Z/N	Z/N
	2	Polipy nosa lub przerosty małżowin nosowych upośledzające drożność nosa	A	A	N	N
	3	Skrzywienie przegrody nosa nieupośledzające drożności nosa	A	A	Z	Z
	4	Skrzywienie przegrody nosa upośledzające drożność nosa	A	A	N	Z/N
	5	Wrodzone lub nabyte zniekształcenie lub zniszczenie części nosa nieznacznie szpecące lub nieznacznie upośledzające jego drożność	A	A	N	Z/N
	6	Wrodzone lub nabyte zniekształcenie lub zniszczenie części nosa szpecące lub upośledzające jego drożność	D	D	N	N
	7	Wrodzone lub nabyte zniekształcenie lub zniszczenie nosa znacznie szpecące lub znacznie upośledzające jego drożność	E	E	N	N
	8	Przewlekłe nieżytowe zapalenie zatok przynosowych oraz pojedyncze torbiele i niewielkie przerosty błony śluzowej zatok	A	A	N	Z/N
	9	Torbiel śluzowa zatok przynosowych zakwalifikowana do leczenia operacyjnego	B	B	N	N

	10	Przewlekłe śluzowo-ropne lub ropne zapalenie zatok przynosowych	D	D	N	N
	11	Przewlekły nieżyt błony śluzowej nosa nieupośledzający oddychania	A	A	N	N
	12	Przewlekły suchy nieżyt błony śluzowej nosa lub suchy zanikowy nieżyt błony śluzowej nosa upośledzający oddychanie	D	D	N	N
	13	Przewlekły suchy nieżyt błony śluzowej nosa lub suchy zanikowy nieżyt błony śluzowej nosa znacznie upośledzający oddychanie	E	E	N	N
	14	Zanikowy cuchnący nieżyt błony śluzowej nosa (ozena)	E	E	N	N
27	1	Przewlekły nieżyt (zwykły, przerostowy lub zanikowy) gardła lub krtani nieznacznie upośledzający sprawność ustroju	A	A	N	Z/N
	2	Przewlekły nieżyt (zwykły, przerostowy lub zanikowy) gardła lub krtani upośledzający sprawność ustroju	D	D	N	N
	3	Przewlekły nieżyt (zwykły, przerostowy lub zanikowy) gardła lub krtani znacznie upośledzający sprawność ustroju	E	E	N	N
	4	Blizny i zniekształcenia gardła, krtani lub tchawicy nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	A	A	N	Z/N
	5	Blizny i zniekształcenia gardła, krtani lub tchawicy upośledzające sprawność ustroju	D	D	N	N
	6	Blizny i zniekształcenia gardła, krtani lub tchawicy znacznie upośledzające sprawność ustroju	E	E	N	N
28	1	Zaburzenia ruchomości fałdów głosowych na tle organicznym lub czynnościowym nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	A	A	N	Z/N
	2	Zaburzenia ruchomości fałdów głosowych na tle organicznym lub czynnościowym upośledzające sprawność ustroju	D	D	N	N
	3	Zaburzenia ruchomości fałdów głosowych na tle organicznym lub czynnościowym znacznie upośledzające sprawność ustroju	E	E	N	N

29	1	Wady wymowy nieznacznie upośledzające zdolność porozumiewania się	A	A	N	Z/N
	2	Wady wymowy upośledzające zdolność porozumiewania się	D	D	N	N
	3	Wady wymowy znacznie upośledzające zdolność porozumiewania się	E	E	N	N
30	1	Przewlekły alergiczny nieżyt górnych dróg oddechowych	A	A	N	Z/N
	2	Przewlekły alergiczny nieżyt górnych dróg oddechowych upośledzający sprawność ustroju	D	D	N	N
	3	Przewlekły alergiczny nieżyt górnych dróg oddechowych znacznie upośledzający sprawność ustroju	D/E	D/E	N	N
	4	Okresowy alergiczny nieżyt nosa	A	A	N	Z/N

Objaśnienia szczegółowe

Do § 26–30. Rozpoznanie wymaga potwierdzenia odpowiednią dokumentacją medyczną lub badaniami specjalistycznymi.

Do § 27 pkt 1. Kandydatów do służby w zasięgu działania promieniowania mikrofalowego kwalifikuje się jako niezdolnych.

ROZDZIAŁ VIII – SZYJA, KLATKA PIERSIOWA, KRĘGOSŁUP

1	2	3	4	5	6	7
31	1	Kręcz szyi niewielkiego stopnia	A	A	N	Z/N
	2	Kręcz szyi znacznego stopnia	D	D	N	N
	3	Przetoki skrzelopochodne wrodzone i nabyte	D	D	N	N
32	1	Zniekształcenie obojczyka nieupośledzające sprawności obręczy barkowej lub nieznacznie upośledzające sprawność obręczy barkowej	A	A	Z	Z
	2	Zniekształcenie obojczyka upośledzające sprawność obręczy barkowej	D	D	N	N
	3	Zniekształcenie obojczyka znacznie upośledzające sprawność obręczy barkowej	E	E	N	N
	4	Stawy rzekome obojczyka	D	D	N	N
33	1	Zniekształcenia lub niewielkie ubytki kostne klatki piersiowej nieupośledzające sprawności ustroju	A	A	Z/N	Z/N

	2	Zniekształcenia lub niewielkie ubytki kostne klatki piersiowej upośledzające sprawność ustroju	D	D	N	N
	3	Zniekształcenia lub niewielkie ubytki kostne klatki piersiowej znacznie upośledzające sprawność ustroju	E	E	N	N
	4	Ciała obce wgojone w narządy klatki piersiowej (oprócz wgojonych w serce) nieupośledzające sprawności ustroju lub nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	A	A	N	Z/N
	5	Ciała obce wgojone w narządy klatki piersiowej (oprócz wgojonych w serce) upośledzające sprawność ustroju	D	D	N	N
	6	Ciała obce wgojone w narządy klatki piersiowej (oprócz wgojonych w serce) znacznie upośledzające sprawność ustroju	E	E	N	N
	7	Żebra nadliczbowe szyjne	A	A	Z/N	Z
34	1	Skolioza I° i wady kręgosłupa wrodzone lub nabyte nieupośledzające sprawności ustroju lub nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	A	A	N	Z/N
	2	Skolioza II° i wady kręgosłupa wrodzone lub nabyte upośledzające sprawność ustroju	D	A/D	N	N
	3	Skolioza III° i wady kręgosłupa wrodzone lub nabyte znacznie upośledzające sprawność ustroju	E	E	N	N
	4	Garb	D/E	D/E	N	N
	5	Zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa nieupośledzające sprawności ustroju lub nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	A	A	N	Z/N
	6	Choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa upośledzająca sprawność ustroju	D	A/D	N	N
	7	Choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa znacznie upośledzająca sprawność ustroju	E	E	N	N
	8	Zesztywniające zapalenie stawów kręgosłupa	E/D	E/D	N	N

	9	Inne choroby kręgosłupa nieupośledzające sprawności ruchowej lub nieznacznie upośledzające sprawność ruchową	A	A	N	Z/N
	10	Inne choroby kręgosłupa upośledzające sprawność ruchową	A/D	A/D	N	N
	11	Inne choroby kręgosłupa znacznie upośledzające sprawność ruchową	E	E	N	N

Objaśnienia szczegółowe

Do § 33. Obejmuje utrwalone zniekształcenie klatki piersiowej, spowodowane przebytych urazami lub chorobami kręgosłupa. W ocenie zdolności do służby wojskowej bierze się pod uwagę nie tylko stopień zniekształcenia, ale przede wszystkim sprawność narządów klatki piersiowej.

Do § 34. pkt 1–3. Wady kręgosłupa: półkręgi, kręgi klinowate, kręgi zrośnięte, niespojenie łuków kręgów, tzw. kręgi rybie, kręgozmyk, kręgoszczeliny kwalifikuje się w zależności od stopnia upośledzenia sprawności stroju.

Kręgozmyk I stopnia kwalifikuje się do § 34 pkt 1, II stopnia – do § 34 pkt 2, wyższego stopnia – do § 34 pkt 3, jeżeli jest więcej niż jedna kręgoszczelina, należy kwalifikować do § 34 pkt 2.

Skrzywienia kręgosłupa kwalifikuje się na podstawie metody Cobba:

skolioza I° – do 30°,

skolioza II° – do 60°,

skolioza III° – 60–90°.

pkt 1 i 9. Kandydatów do służby w kompaniach jednostek reprezentacyjnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej kwalifikuje się jako niezdolnych

pkt 9–11. Obejmują zmiany pogruźlicze, po przebytej chorobie Scheuermanna, powstałe w wyniku osteoporozy, łuszczycy.

ROZDZIAŁ IX – UKŁAD ODDECHOWY

1	2	3	4	5	6	7
35	1	Przewlekła obturacyjna choroba płuc – postać łagodna	A	A	N	Z/N
	2	Przewlekła obturacyjna choroba płuc – postać umiarkowana	D	D	N	N
	3	Przewlekła obturacyjna choroba płuc – postać ciężka	E/D	E/D	N	N
	4	Przewlekła obturacyjna choroba płuc – postać bardzo ciężka	E	E	N	N
	5	Zaburzenia obturacyjne płuc do dalszej diagnostyki	B	B	N	N
	6	Astma oskrzelowa sporadyczna (epizodyczna)	A/D	A/D	N	Z/N
	7	Astma oskrzelowa przewlekła łagodna	D	D	N	N
	8	Astma oskrzelowa przewlekła umiarkowana	D/E	D/E	N	N

	9	Astma oskrzelowa przewlekła ciężka	E	E	N	N
	10	Nadreaktywność oskrzeli	A	A	N	N
	11	Rozstrzenie oskrzeli nieznacznego stopnia	D	D	N	N
	12	Rozlane wielogniskowe rozstrzenie oskrzeli	E	E	N	N
	13	Rzadkie choroby oskrzeli	D/E	D/E	N	N
36	1	Pojedyncze zwapnienia lub niewielkie zwłóknienia po przebyłym procesie gruźliczym	A	A	Z/N	Z/N
	2	Liczne zwapnienia lub zwłóknienia po przebytych rozsiewach krwiopochodnych gruźlicy	D/A	D/A	N	Z/N
	3	Zwłóknienia po przebytej gruźlicy płuc z upośledzeniem sprawności wentylacyjnej płuc	D	D	N	N
	4	Zwłóknienia po przebytej gruźlicy płuc z ciężkim upośledzeniem sprawności wentylacyjnej płuc i niewydolnością oddychania	E	E	N	N
	5	Czynna gruźlica płuc	B	B	N	N
37	1	Śródmiąższowe choroby płuc – postać łagodna	A	A	N	Z/N
	2	Śródmiąższowe choroby płuc – postać umiarkowana	D	D	N	N
	3	Śródmiąższowe choroby płuc – postać ciężka	E	E	N	N
	4	Śródmiąższowe choroby płuc w okresie diagnostyki lub leczenia	B	B	N	N
	5	Czynne choroby opłucnej	B	B	N	N
	6	Zrosty i zgrubienia opłucnej nieupośledzające sprawności wentylacyjnej płuc	A	A	Z/N	Z
	7	Zrosty i zgrubienia opłucnej upośledzające sprawność wentylacyjną płuc bez niewydolności oddechowej	D	D	N	N
	8	Zrosty i zgrubienia opłucnej ciężko upośledzające sprawność wentylacyjną płuc i wydolność oddechową	E	E	N	N
	9	Ubytki miąższu płucnego nieupośledzające sprawności wentylacyjnej płuc	A	A	Z/N	Z
	10	Ubytki miąższu płucnego umiarkowanie upośledzające sprawność wentylacyjną płuc bez niewydolności oddechowej	D	D	N	N

	11	Ubytki mięszu płucnego ciężko upośledzające sprawność wentylacyjną płuc i wydolność oddechową	E	E	N	N
--	----	---	---	---	---	---

Objaśnienia szczegółowe

Badania czynnościowe układu oddechowego wykonuje się bez leków mających wpływ na układ oddechowy, a jedynie w przypadku rozpoznanego POChP w celu określenia stopnia ciężkości choroby badanie wykonujemy w trakcie przyjmowania leków rozszerzających oskrzela. Wartości wskaźników spirometrycznych zostały wyrażone w odsetkach wartości należnych.

Do § 35 pkt 1. Łagodna obturacja z ograniczoną odwracalnością oskrzeli i wartościami spirometrii: $FEV_1\%VC < 0,7$; $FEV_1 \geq 80\%$.

pkt 2. Umiarkowana obturacja z ograniczoną odwracalnością oskrzeli i wartościami spirometrii: $FEV_1\%VC < 0,7$; $FEV_1 = 51-79\%$.

pkt 3. Ciężka obturacja z ograniczoną odwracalnością oskrzeli i wartościami spirometrii: $FEV_1\%VC < 0,7$; $FEV_1 = 30-50\%$.

pkt 4. Bardzo ciężka obturacja z ograniczoną odwracalnością oskrzeli i wartościami spirometrii: $FEV_1\%VC < 0,7$; $FEV_1 < 30\%$.

pkt 6. Rozpoznanie na podstawie dokumentacji medycznej z co najmniej 24-miesięcznej obserwacji choroby zawierającej badania czynnościowe oraz wyniki diagnostyki alergologicznej (objawy < 1 x w tygodniu i objawy nocne ≤ 2 x w miesiącu, $PEF \geq 80\%$ wartości maksymalnej dla chorego lub $FEV_1 \geq 80\%$ wartości należnej, zmienność dobową PEF lub $FEV_1 < 20\%$, brak objawów i prawidłowe wartości PEF pomiędzy atakami).

pkt 7. Ocena orzecznicza na podstawie dokumentacji medycznej z wartościami spirometrii: $FEV_1\%VC < 0,7$; $FEV_1 \geq 80\%$ wartości należnej lub $PEF \geq 80\%$ wartości maksymalnej z odwracalną obturacją oskrzeli (objawy ≥ 1 x w tygodniu, ale < 1 x dziennie i objawy nocne > 2 x w miesiącu, zmienność dobową PEF lub $FEV_1 = 20-30\%$).

pkt 8. Ocena orzecznicza na podstawie dokumentacji medycznej z wartościami spirometrii: $FEV_1\%VC < 0,7$; $FEV_1 = 60-79\%$ wartości należnej lub $PEF = 60-80\%$ wartości maksymalnej z odwracalną obturacją oskrzeli (objawy występują codziennie, objawy nocne > 1 x w tygodniu, zmienność dobową PEF lub $FEV_1 > 30\%$).

pkt 9. Ocena orzecznicza na podstawie dokumentacji medycznej z wartościami spirometrii: $FEV_1\%VC < 0,7$; $FEV_1 < 60\%$ wartości należnej lub $PEF < 60\%$ wartości maksymalnej z odwracalną lub nieodwracalną obturacją oskrzeli (objawy występują codziennie, ograniczając aktywność fizyczną, częste zaostrzenia i częste objawy nocne, zmienność dobową PEF lub $FEV_1 > 30\%$).

pkt 10. Zalecane wykonanie badań diagnostycznych w kierunku astmy oskrzelowej (również w przypadku nieprawidłowego wyniku testu drobnych oskrzeli – $MEF_{50} < 60\%$ wartości należnej).

pkt 11. Nawracające stany zapalne dolnych dróg oddechowych w ciągu ostatnich 36 miesięcy (w badaniu HRCT klatki piersiowej cechy rozstrzeni).

pkt 12. Dokumentacja medyczna z badaniem HRCT klatki piersiowej (rozstrzenie oskrzeli w co najmniej 2 płatach płucnych).

pkt 13. Choroby genetyczne i na tle zaburzeń immunologicznych, np. zarostowe zapalenie oskrzelików.

Do § 36 pkt 1. Bez upośledzenia sprawności wentylacyjnej płuc zmiany mogą dotyczyć opłucnej (wartości spirometrii prawidłowe: $FEV_1\%VC > 0,7$; $FEV_1 \geq 80\%$, $FVC > 80\%$). Kandydatów do służby w zasięgu działania promieniowania mikrofalowego, kandydatów do służby w kompaniach jednostek reprezentacyjnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz kandydatów do służby w jednostkach desantowo-szturmowych kwalifikuje się jako niezdolnych.

pkt 2. Bez upośledzenia sprawności wentylacyjnej płuc zmiany mogą dotyczyć opłucnej (wartości spirometrii prawidłowe: $FEV_1\%VC > 0,7$; $FEV_1 > 80\%$, $FVC > 80\%$).

pkt 3. Wartości spirometrii wskazujące na zaburzenia oddychania typu restrykcyjnego:

$FEV_1\%VC > 0,7$; $FVC 51-79\%$; obniżenie całkowitej pojemności płuc (TLC) w pletyzmografii, saturacja tlenem powyżej 94%.

pkt 4. Wartości spirometrii wskazujące na zaburzenia oddychania typu restrykcyjnego: $FEV_1\%VC > 0,7$; $FEV_1 < 50\%$, $FVC < 50\%$; obniżenie całkowitej pojemności płuc (TLC) w pletyzmografii, saturacja tlenem poniżej 94% oraz hipoksemia z hiperkapnią w gazometrii tętnicznej, zmiany mogą dotyczyć opłucnej.

Do § 37 pkt 1. Śródmiąższowe choroby płuc i inne rzadkie choroby płuc nieupośledzające sprawności wentylacyjnej płuc i wydolności oddechowej (podatność płuc prawidłowa, tzn. powyżej 80%, saturacja tlenem powyżej 94%).

pkt 2. Śródmiąższowe choroby płuc i inne rzadkie choroby płuc umiarkowanie upośledzające sprawność wentylacyjną płuc bez upośledzenia wydolności oddechowej (podatność płuc obniżona do 50–80%, saturacja tlenem powyżej 94%, wartości spirometrii wskazujące na zaburzenia oddychania typu restrykcyjnego: $FEV_1\%VC > 0,7$; $FEV_1 < 80\%$, $FVC < 80\%$, wskazane badanie całkowitej pojemności płuc (TLC) w pletyzmografii celem potwierdzenia zaburzeń restrykcyjnych).

pkt 3. Śródmiąższowe choroby płuc i inne rzadkie choroby płuc ciężko upośledzające sprawność wentylacyjną płuc i wydolność oddechową (podatność płuc obniżona poniżej 50%, wartości spirometrii wskazujące na zaburzenia oddychania typu restrykcyjnego: $FEV_1\%VC > 0,7$; $FEV_1 < 50\%$, $FVC < 50\%$, obniżona całkowita pojemność płuc (TLC) w pletyzmografii potwierdzająca zaburzenia restrykcyjne, saturacja tlenem poniżej 94% oraz hipoksemia i hiperkapnia w gazometrii tętnicznej).

pkt 4 i 5. Ocena orzecznicza w okresie remisji choroby lub po zakończonym leczeniu.

pkt 6. Wartości spirometrii prawidłowe: $FEV_1\%VC > 0,7$; $FEV_1 \geq 80\%$, $FVC > 80\%$. Kandydatów do służby w kompaniach jednostek reprezentacyjnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz kandydatów do służby w jednostkach desantowo-szturmowych kwalifikuje się jako niezdolnych.

pkt 7. Wartości spirometrii wskazujące na zaburzenia oddychania typu restrykcyjnego: $FEV_1\%VC > 0,7$; $FEV_1 = 51-79\%$, $FVC = 51-79\%$; obniżenie całkowitej pojemności płuc (TLC) w pletyzmografii, saturacja tlenem powyżej 94%.

pkt 8. Niewydolność oddechowa: wartości spirometrii wskazujące na zaburzenia oddychania typu restrykcyjnego: $FEV_1\%VC > 0,7$; $FEV_1 < 50\%$, $FVC < 50\%$; obniżenie całkowitej pojemności płuc (TLC) w pletyzmografii, saturacja tlenem poniżej 94% oraz hipoksemia i hiperkapnia w gazometrii tętnicznej.

pkt 9. Przebyte zabiegi operacyjne w obrębie klatki piersiowej lub przebyte nieswoiste zapalenie płuc (wartości spirometrii prawidłowe: $FEV_1\%VC > 0,7$; $FEV_1 \geq 80\%$, $FVC > 80\%$). Kandydatów do służby w zasięgu działania promieniowania mikrofalowego, kandydatów do służby w kompaniach jednostek reprezentacyjnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz kandydatów do służby w jednostkach desantowo-szturmowych kwalifikuje się jako niezdolnych.

pkt 10. Przebyte zabiegi operacyjne w obrębie klatki piersiowej lub przebyte nieswoiste zapalenie płuc (wartości spirometrii wskazujące na zaburzenia oddychania typu restrykcyjnego: $FEV_1\%VC > 0,7$; $FEV_1 = 51-79\%$, $FVC = 51-79\%$; obniżenie całkowitej pojemności płuc (TLC) w pletyzmografii, saturacja tlenem powyżej 94 %).

pkt 11. Przebyte zabiegi operacyjne w obrębie klatki piersiowej lub przebyte nieswoiste zapalenie płuc z niewydolnością oddechową: wartości spirometrii wskazujące na zaburzenia oddychania typu restrykcyjnego: $FEV_1\%VC > 0,7$; $FEV_1 < 50\%$, $FVC < 50\%$; obniżenie całkowitej pojemności płuc (TLC) w pletyzmografii, saturacja tlenem poniżej 94% oraz hipoksemia z hiperkapnią w gazometrii tętnicznej.

ROZDZIAŁ X – UKŁAD KRAŻENIA

1	2	3	4	5	6	7
38	1	Choroby mięśnia sercowego lub zaburzenia rytmu nawracające albo trwale nieupośledzające sprawności ustroju	A	A	N	Z
	2	Choroby mięśnia sercowego lub zaburzenia rytmu nawracające albo trwale powodujące upośledzenie sprawności ustroju	D	D	N	N
	3	Choroby mięśnia sercowego lub zaburzenia rytmu nawracające albo trwale powodujące znaczne upośledzenie sprawności ustroju	E	E	N	N
	4	Przewlekła choroba niedokrwienna serca pod postacią dusznicy bolesnej stabilnej	D	D	N	N
	5	Przewlekła choroba niedokrwienna serca pod postacią dusznicy bolesnej stabilnej z przebyłym zawałem	D	D	N	N
	6	Przewlekła choroba niedokrwienna serca z częstymi zaostrzeniami	E/D	E/D	N	N
	7	Przewlekła choroba niedokrwienna serca z częstymi zaostrzeniami, przebyłym zawałem lub powikłaniami	E	E	N	N
	8	Wady serca bez powikłań i istotnych zaburzeń hemodynamicznych nieupośledzające sprawności ustroju	A	A	Z	Z
	9	Wady serca z istotnymi zaburzeniami hemodynamicznymi upośledzające sprawność ustroju	D	D	N	N

	10	Wady serca znacznie upośledzające sprawność ustroju	E	E	N	N
	11	Zaciskające zapalenie osierdzia lub stan po operacji z powodu tej choroby	E	E	N	N
	12	Obce ciała wgojone w serce	A/D	A/D	N	N
	13	Rzut choroby reumatycznej w okresie leczenia	B	B	N	N
	14	Izolowane wypadanie płatków zastawki dwudzielnej (trójdzielnej) niepowodujące zaburzeń sprawności ustroju	A	A	Z/N	Z/N
	15	Zespół wypadania płatków zastawki dwudzielnej (trójdzielnej) powodujący zaburzenia sprawności ustroju	D	D	N	N
	16	Inne choroby serca upośledzające trwale sprawność ustroju	E	E	N	N
39	1	Nadciśnienie tętnicze I okresu (łagodne)	A	A	N	Z/N
	2	Nadciśnienie tętnicze II okresu (umiarkowane)	D	A/D	N	N
	3	Nadciśnienie tętnicze III okresu (ciężkie)	E	E	N	N
	4	Tętniaki	D/E	D/E	N	N
	5	Zespoły pozakrzepowe i zakrzepica żył głębokich kończyn dolnych	D/E	D/E	N	N
	6	Inne choroby naczyń krwionośnych upośledzające nieznacznie sprawność ustroju	A	A	N	Z/N
	7	Choroby naczyń krwionośnych upośledzające sprawność ustroju lub po zabiegach operacyjnych dużych naczyń ze znaczną poprawą krążenia	D	D	N	N
	8	Choroby naczyń krwionośnych znacznie upośledzające sprawność ustroju, w tym także po operacjach rekonstrukcyjnych bez wyraźnej poprawy	E	E	N	N

Objaśnienia szczegółowe

Do § 38 pkt 1, 2 i 3. Według tych punktów kwalifikuje się również zaburzenia rytmu serca pochodzenia organicznego i zaburzenia przewodzenia potwierdzone dokumentacją leczenia w poradni specjalistycznej.

pkt 1. Kandydatów do służby w zasięgu działania promieniowania mikrofalowego kwalifikuje się jako niezdolnych.

pkt 8 i 14. Obecność śladowej fali zwrotnej przez zastawki serca jest zjawiskiem fizjologicznym.

pkt 14. Rozpoznanie wymaga potwierdzenia echokardiograficznego. Wypadanie płatka zastawki dwudzielnej (trójdzielnej) bez istotnej hemodynamicznie fali zwrotnej z prawidłową wielkością jam serca i bez zaburzeń rytmu serca.

Kandydatów do służby w kompaniach jednostek reprezentacyjnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, kandydatów do służby w jednostkach desantowo-szturmowych oraz w Żandarmerii Wojskowej kwalifikuje się jako niezdolnych.

pkt 15. Za zespół wypadania płatka zastawki dwudzielnej (trójdzielnej) uznaje się wypadanie płatka (płatków) z objawami ich zwyrodnienia, istotną hemodynamicznie falą zwrotną lub zaburzeniami rytmu serca.

Do § 39 pkt 2 i 3. Kwalifikuje się w zależności od wartości ciśnienia mierzonego wielokrotnie, zmian narządowych potwierdzonych badaniami: ECHO i dna oka.

pkt 6, 7, 8. Przez określenie „choroby naczyń krwionośnych” rozumie się przede wszystkim choroby naczyń obwodowych, takie jak: miażdżycy, następstwa urazów, choroba Raynauda, czerwienica bolesna itp. Kwalifikuje się osoby zarówno z powikłaniami narządowymi miażdżycy tętnic, jak i z powikłaniami i następstwami stanów zapalnych i urazów naczyń krwionośnych.

ROZDZIAŁ XI – UKŁAD TRAWIENNY

1	2	3	4	5	6	7
40	1	Choroby przelyku nieupośledzające sprawności ustroju	A	A	Z/N	Z
	2	Choroby przelyku nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	A	A	N	Z/N
	3	Choroby przelyku upośledzające sprawność ustroju	D	D	N	N
	4	Choroby przelyku znacznie upośledzające sprawność ustroju	E	E	N	N
41	1	Ciała obce wgojone w narządy jamy brzusznej nieupośledzające sprawności ustroju lub nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	A	A	N	Z/N
	2	Ciała obce wgojone w narządy jamy brzusznej upośledzające sprawność ustroju	D	D	N	N
	3	Ciała obce wgojone w narządy jamy brzusznej znacznie upośledzające sprawność ustroju	E	E	N	N
42	1	Zrosty otrzewnej upośledzające sprawność ustroju	D	D	N	N
	2	Zrosty otrzewnej znacznie upośledzające sprawność ustroju	E	E	N	N
43	1	Przewlekłe zapalenia żołądka, dwunastnicy, jelit bez upośledzenia lub z nieznacznym upośledzeniem sprawności ustroju	A	A	Z/N	Z/N

2	Przewlekłe zapalenia żołądka, dwunastnicy, jelit z upośledzeniem sprawności ustroju	D	D	N	N
3	Przewlekłe zapalenia żołądka, dwunastnicy, jelit ze znacznym upośledzeniem sprawności ustroju	E	E	N	N
4	Czynny wrzód żołądka lub dwunastnicy	B	B	N	N
5	Choroba wrzodowa żołądka lub dwunastnicy z nawrotami	A/D	A/D	Z/N	Z/N
6	Choroba wrzodowa żołądka lub dwunastnicy z licznymi nawrotami i powikłaniami	D	D	N	N
7	Przebyta częściowa resekcja żołądka nieupośledzająca sprawności ustroju	D	D	N	N
8	Przebyta resekcja żołądka z upośledzeniem lub znacznym upośledzeniem sprawności ustroju	D/E	D/E	N	N
9	Niedowład lub rozstrzeń żołądka z zaleganiem treści	D/E	D/E	N	N
10	Przebyte zabiegi operacyjne na jelitach bez upośledzenia sprawności ustroju	A	A	Z	Z
11	Przebyte zabiegi operacyjne na jelitach z nieznacznym upośledzeniem sprawności ustroju	A	A	N	Z/N
12	Przebyte zabiegi operacyjne na jelitach z upośledzeniem sprawności ustroju	D	D	N	N
13	Przebyte zabiegi operacyjne na jelitach ze znacznym upośledzeniem sprawności ustroju	E	E	N	N
14	Zmiany organiczne lub czynnościowe jelita cienkiego nieupośledzające sprawności ustroju	A	A	N	Z/N
15	Zmiany organiczne lub czynnościowe jelita cienkiego upośledzające sprawność ustroju	D	D	N	N
16	Zmiany organiczne lub czynnościowe jelita cienkiego znacznie upośledzające sprawność ustroju	E	E	N	N
17	Zmiany organiczne lub czynnościowe jelita grubego nieupośledzające sprawności ustroju	A	A	N	Z/N

	18	Zmiany organiczne lub zmiany czynnościowe jelita grubego upośledzające sprawność ustroju	D	D	N	N
	19	Zmiany organiczne lub czynnościowe jelita grubego znacznie upośledzające sprawność ustroju	E	E	N	N
44	1	Przewlekłe zapalenie dróg żółciowych nieupośledzające sprawności ustroju	A	A	N	Z/N
	2	Przewlekłe zapalenie dróg żółciowych upośledzające lub znacznie upośledzające sprawność ustroju	D/E	D/E	N	N
	3	Kamica dróg żółciowych	A/D	A/D	N	N
	4	Przebyta operacja pęcherzyka żółciowego lub dróg żółciowych nieupośledzająca lub nieznacznie upośledzająca sprawność ustroju	A	A	Z/N	Z/N
	5	Przebyta operacja pęcherzyka żółciowego lub dróg żółciowych upośledzająca lub znacznie upośledzająca sprawność ustroju	D/E	D/E	N	N
	6	Nieznacznie podwyższenie wartości biochemicznych wskaźników wydolności wątroby	A/B	A/B	Z	Z
	7	Niedawno przebyte wirusowe zapalenie wątroby	B	B	N	N
	8	Przewlekłe zapalenie wątroby	D	D	N	N
	9	Marskość wątroby	E	E	N	N
	10	Hepatopatia	D	D	N	N
	11	Zakażenie HCV	D	D	N	N
	12	Zakażenie HBV	D	D	N	N
	13	Przebyte pourazowe i toksyczne uszkodzenie wątroby bez upośledzenia jej wydolności	A	A	N	Z/N
	14	Przebyte pourazowe i toksyczne uszkodzenie wątroby z upośledzeniem lub znacznym upośledzeniem jej wydolności	D/E	D/E	N	N
	15	Przebyte operacje wątroby	D	D	N	N
45	1	Przewlekłe choroby trzustki	D/E	D/E	N	N
	2	Przebyte operacje trzustki	D/E	D/E	N	N
46	1	Przepukliny	A/D	A/D	N	Z/N
	2	Przepukliny w bliźnie pooperacyjnej lub nawrotowe	D	D	N	N

	3	Przepukliny przeponowe nieupośledzające sprawności ustroju	A	A	N	Z/N
	4	Przepukliny przeponowe upośledzające sprawność ustroju	D	D	N	N
	5	Przepukliny przeponowe znacznie upośledzające sprawność ustroju	E	E	N	N
47	1	Przetoki i szczeliny odbytnicy lub okolicy odbytu	B	B	N	N
	2	Przetoki okołoodbytnicze lub odbytnicy pierwotne i nawrotowe	D/E	D/E	N	N
	3	Żyłaki odbytu I° i II°	A	A	N	Z/N
	4	Żyłaki odbytu III° i IV° lub żyłaki nawrotowe	D	D	N	N
	5	Wynicowanie i wypadanie śluzówki odbytnicy	E	E	N	N

Objaśnienia szczegółowe

Do § 44 pkt 3. Jako zdolne kwalifikuje się osoby z bezobjawową kamicą żółciową.

pkt 6. Jako zdolne kwalifikuje się osoby z granicznym (do 2-krotnego przekroczenia wartości referencyjnych) podwyższeniem aktywności enzymów wskaźników wydolności wątroby.

pkt 7. Dotyczy WZW przebytego w okresie do 6 miesięcy.

pkt 8. Konieczne potwierdzenie rozpoznania badaniem histopatologicznym.

pkt 10. Kwalifikuje się wszelkiego rodzaju patologie wątroby stwierdzone w czasie badania klinicznego skutkujące zaburzeniami jej funkcji i istotnym klinicznie podwyższeniem wartości biochemicznych wskaźników jej wydolności.

pkt 10 i 14. Kandydatów do służby w zasięgu działania promieniowania mikrofalowego kwalifikuje się jako niezdolnych. Kandydatów do służby poza granicami państwa ocenia się w zależności od specyfiki klimatyczno-geograficznej oraz sanitarno-epidemiologicznej rejonu, w którym będą pełnić tę służbę.

pkt 15. Ocena orzecznicza wymaga dokumentacji dotychczasowego leczenia szpitalnego lub w poradni specjalistycznej.

ROZDZIAŁ XII – UKŁAD MOCZOWO-PŁCIOWY

1	2	3	4	5	6	7
48	1	Wady rozwojowe nerek lub nerka ruchoma nieupośledzające sprawności ustroju	A	A	N	Z/N
	2	Wady rozwojowe nerek lub nerka ruchoma upośledzające lub znacznie upośledzające sprawność ustroju	D/E	D/E	N	N
	3	Kamica układu moczowego z okresowym wydalaniem złożeń nieupośledzająca sprawności ustroju	A	A	N	Z/N

	4	Kamica układu moczowego z okresowym wydalaniem złogów upośledzająca sprawność ustroju	D	D	N	N
	5	Przebyte infekcje układu moczowego nieupośledzające sprawności ustroju	A	A	Z/N	Z/N
	6	Przewlekłe odmiedniczkowe zapalenie nerek (śródmiaższowe bakteryjne i abakteryjne)	D/E	D/E	N	N
	7	Przewlekłe kłębkowe zapalenie nerek	D/E	D/E	N	N
	8	Krwiomocz i białkomocz do diagnostyki	B	B	N	N
	9	Roponercze lub wodonercze	E/D	E/D	N	N
	10	Nieprawidłowe wartości biochemicznych wskaźników wydolności nerek do diagnostyki	B	B	N	N
	11	Niewydolność nerek	D/E	D/E	N	N
	12	Wrodzony lub pooperacyjny brak jednej nerki	D	D	N	N
49	1	Przewlekłe zapalenie pęcherza moczowego lub dróg moczowych	D	D	N	N
	2	Nietrzymanie moczu ze zmianami w układzie moczowym	D/E	D/E	N	N
	3	Przewlekłe organiczne choroby pęcherza moczowego lub dróg moczowych upośledzające lub znacznie upośledzające funkcję narządu	D/E	D/E	N	N
	4	Przetoki pęcherza moczowego	E	E	N	N
50	1	Zwężenie cewki moczowej nieznacznie utrudniające oddawanie moczu	A	A	N	Z/N
	2	Zwężenie cewki moczowej utrudniające lub znacznie utrudniające oddawanie moczu	D/E	D/E	N	N
	3	Spodziectwo lub wierzchniactwo	A/D	A/D	N	Z/N
	4	Przetoka prądowa cewki moczowej	E	E	N	N
	5	Przetoka mosznowa lub kroczoza cewki moczowej	E	E	N	N
	6	Zniekształcenie prącia znacznego stopnia (np. plastyczne stwardnienie lub inne)	D	D	N	N
	7	Brak prącia	D	D	N	N

51	1	Żyłki powrózka nasiennego nieznacznego stopnia	A	A	Z/N	Z/N
	2	Żyłki powrózka nasiennego znacznego stopnia	A/D	A/D	N	Z/N
	3	Wodniaki jądra, powrózka nasiennego lub torbiele najądrza nieupośledzające czynności narządu	A	A	N	Z/N
	4	Wodniaki jądra, powrózka nasiennego lub torbiele najądrza upośledzające czynność narządu	D	D	N	N
	5	Wodniaki jądra, powrózka nasiennego lub torbiele najądrza znacznie upośledzające czynność narządu	E	E	N	N
	6	Przewlekłe nawrotowe nieswoiste zapalenie najądrza lub jądra	D	D	N	N
	7	Przewlekłe zapalenie gruczołu krokowego	D	D	N	N
	8	Przerost gruczołu krokowego bez zaburzeń w oddawaniu moczu	A	A	N	Z/N
	9	Przerost gruczołu krokowego z zaburzeniami w oddawaniu moczu	D	D	N	N
52	1	Brak lub zanik jednego jądra	A	A	N	Z/N
	2	Brak lub zanik obu jąder	D	D	N	N
	3	Wnętrostwo jednostronne	A	A	N	Z/N
	4	Wnętrostwo obustronne	D	D	N	N

Objaśnienia szczegółowe

Do § 48 pkt 1 i 2. Kwalifikuje się torbiele nerek w zależności od upośledzenia funkcji.

Do § 50 pkt 3. Kwalifikuje się w zależności od zaburzeń w oddawaniu moczu.

Do § 51 pkt 1. Kandydatów do służby w kompaniach jednostek reprezentacyjnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz kandydatów do służby w jednostkach desantowo-szturmowych kwalifikuje się jako niezdolnych.

pkt 3 i 8. Kandydatów do służby w zasięgu działania promieniowania mikrofalowego kwalifikuje się jako niezdolnych.

ROZDZIAŁ XIII – GRUCZOŁY WYDZIELANIA WEWNĘTRZNEGO

1	2	3	4	5	6	7
53	1	Wole nieznacznych rozmiarów (I stopnia), pojedyncze guzki tarczycy bez zaburzeń	A	A	Z/N	Z/N
	2	Wole znacznych rozmiarów (II i III stopnia)	D	D	N	N

	3	Wyrównana niedoczynność tarczycy nieupośledzająca sprawności ustroju	A	A	N	N
	4	Niedoczynność tarczycy upośledzająca lub znacznie upośledzająca sprawność ustroju	D/E	D/E	N	N
	5	Nadczynność tarczycy i choroba Gravesa-Basedowa	D/E	D/E	N	N
54	1	Choroby przysadki mózgowej	D/E	D/E	N	N
	2	Choroby nadnerczy	D/E	D/E	N	N
	3	Nieprawidłowa tolerancja glukozy	A	A	N	Z/N
	4	Cukrzyca	D	D	N	N
	5	Choroby gruczołów przytarczycznych	D	D	N	N
	6	Gruczołowe lub wielogruzołowe zaburzenia czynnościowe nieznacznie upośledzające przemiany hormonalne	D	D	N	N
	7	Wielogruzołowe zaburzenia czynnościowe upośledzające lub znacznie upośledzające przemiany hormonalne	E/D	E/D	N	N

Objaśnienia szczegółowe

Do § 53 pkt 1. Według tego punktu kwalifikuje się powiększenie tarczycy (wole I stopnia) nieupośledzające przepływu powietrza w drogach oddechowych w czasie wysiłku fizycznego i niedające objawów uciskowych na narządy sąsiednie (przełyk, tchawica), potwierdzone badaniem USG tarczycy.

pkt 2. Według tego punktu kwalifikuje się powiększenie gruczołu tarczowego (wole II stopnia) – widoczne przy normalnym ustawieniu głowy lub wole (II stopnia) – znacznych rozmiarów widoczne z daleka, z upośledzeniem przepływu powietrza w drogach oddechowych (zaburzenia wentylacji, stridor, zaburzenia ruchomości strun głosowych) lub dające objawy uciskowe na narządy sąsiednie.

pkt 4. Obejmuje wszystkie postaci nadczynności tarczycy w okresie remisji (poza chorobą Gravesa-Basedowa) oraz niedoczynności wyrównane leczeniem substytucyjnym.

pkt 5. Rozpoznanie opiera się na dokumentacji leczenia szpitalnego lub w poradni specjalistycznej, niezależnie od aktualnego stanu czynności tarczycy.

ROZDZIAŁ XIV – INNE CHOROBY WEWNĘTRZNE

1	2	3	4	5	6	7
55	1	Niedokrwistości hemolityczne i niedoborowe lub małopłytkowości niewielkiego stopnia	A	A	N	N
	2	Niedokrwistości hemolityczne i niedoborowe lub małopłytkowości znacznego stopnia niepoddające się leczeniu	D	D	N	N

	3	Niedokrwistości aplastyczne, trwałe granulocytopenie lub małopłytkowości niepoddające się leczeniu oraz choroby rozrostowe szpiku i układu chłonnego	E	E	N	N
	4	Niedokrwistości wtórne niewielkiego stopnia towarzyszące innym chorobom, ale rokujące ustąpienie	B	B	N	N
	5	Zakażenie wirusem HIV	E	E	N	N
	6	Zespół nabytego upośledzenia odporności (AIDS) i inne defekty immunologiczne (nabyte i wrodzone)	E	E	N	N
	7	Inne przewlekłe zakażenia upośledzające sprawność ustroju	D/E	D/E	N	N
56	1	Powiększenie śledziony bez zmian w wątrobie i krwi niebędące wynikiem innej choroby podstawowej	A	A	N	Z/N
	2	Pooperacyjny brak śledziony	A/D	A/D	N	Z/N
57	1	Choroby lub uszkodzenia narządów wywołane promieniowaniem jonizującym lub niejonizującym	E/D	E/D	N	N
58	1	Układowe choroby tkanki łącznej	E/D	E/D	N	N
59	1	Skaza moczanowa (dna) nieznacznie upośledzająca sprawność ustroju	A	A	N	Z/N
	2	Skaza moczanowa (dna) upośledzająca lub znacznie upośledzająca sprawność ustroju	D	D	N	N
60	1	Inne choroby przemiany materii nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	A	A	Z/N	Z/N
	2	Inne choroby przemiany materii upośledzające sprawność ustroju	D	D	N	N
	3	Inne choroby przemiany materii znacznie upośledzające sprawność ustroju	E	E	N	N
61	1	Gruźlica poza układem oddechowym	D/E	D/E	N	N

Objaśnienia szczegółowe

Do § 55. Rozpoznanie potwierdza się dokumentacją leczenia szpitalnego lub w poradni specjalistycznej.

Do § 57. Ustalenie rozpoznania i ocena orzecznicza – po przeprowadzonej obserwacji lub leczeniu w odpowiednim ośrodku specjalistycznym.

Do § 58. Ocena orzecznicza jest zależna od stopnia zaawansowania zmian i wyników dotychczasowego leczenia.

Do § 59 pkt 2. Dotyczy badanych z powikłaniami narządowymi (artropatią dnawą, zmianami w układzie moczowym – kamicą, stanami zapalnymi, guzkami dnawymi), niezależnie od aktualnej wartości kwasu moczowego w surowicy krwi.

Do § 60. Rozpoznanie potwierdza się obserwacją lub leczeniem szpitalnym oraz dokumentacją z leczenia w poradni endokrynologicznej lub w innej poradni specjalistycznej.

pkt 1. Kandydatów do służby w zasięgu działania promieniowania mikrofalowego i kandydatów do jednostek desantowo-szturmowych kwalifikuje się jako niezdolnych.

ROZDZIAŁ XV – UKŁAD NERWOWY

1	2	3	4	5	6	7
62	1	Przewlekłe zespoły bólowe korzeniowe, korzeniowo-nerwowe, splotów nerwowych, nerwobóle pojedynczych lub licznych nerwów z okresowymi zaostrzeniami	A	A	N	Z/N
	2	Przewlekłe zespoły bólowe korzeniowe, korzeniowo-nerwowe, splotów nerwowych, nerwobóle i zapalenie pojedynczych lub licznych nerwów z częstymi zaostrzeniami i objawami przedmiotowymi upośledzającymi sprawność ustroju	D	A/D	N	N
	3	Przewlekłe zespoły bólowe korzeniowe, korzeniowo-nerwowe, splotów nerwowych, nerwobóle i zapalenie pojedynczych lub licznych nerwów z częstymi zaostrzeniami i utrwalonymi objawami ubytkowymi znacznie upośledzającymi sprawność ustroju	D/E	D/E	N	N
	4	Przewlekłe choroby i trwałe następstwa chorób lub urazów nerwów obwodowych z zaburzeniami ruchowymi, czuciowymi lub troficznymi upośledzające sprawność ustroju	D	D	N	N
	5	Przewlekłe choroby i trwałe następstwa chorób lub urazów nerwów obwodowych z zaburzeniami ruchowymi (znaczne niedowłady lub porażenia), czuciowymi lub troficznymi znacznie upośledzające sprawność ustroju	E	E	N	N

63	1	Objawy szczątkowe po przebytych chorobach organicznych lub po urazach ośrodkowego układu nerwowego z nieznacznymi zaburzeniami mózgowo-rdzeniowymi, które ze względu na umiejscowienie bądź mechanizmy wyrównawcze nie upośledzają sprawności ustroju	A	A	N	Z/N
	2	Trwałe następstwa chorób lub urazów ośrodkowego układu nerwowego z zaburzeniami mózgowo-rdzeniowymi upośledzające sprawność ustroju	D	D	N	N
	3	Trwałe następstwa chorób lub urazów ośrodkowego układu nerwowego z zaburzeniami mózgowo-rdzeniowymi znacznie upośledzające sprawność ustroju	E	E	N	N
	4	Organiczne postępujące choroby ośrodkowego układu nerwowego nierokujące poprawy	E	E	N	N
64	1	Zanik mięśni po przebytych chorobach lub urazach nieupośledzający sprawności ustroju	A	A	N	Z/N
	2	Choroby układu mięśniowego i zanik mięśni po przebytych chorobach lub urazach mięśni upośledzające sprawność ustroju	D	D	N	N
	3	Choroby układu mięśniowego i zanik mięśni po przebytych chorobach lub urazach znacznie upośledzające sprawność ustroju	E	E	N	N
65	1	Napadowe zaburzenia świadomości o nieustalonej etiologii bez zmian organicznych w układzie nerwowym	A	A	N	Z/N
	2	Padaczka z rzadko występującymi napadami	D	D	N	N
	3	Padaczka z częstymi napadami	E	E	N	N

Objaśnienia szczegółowe

Do § 64 pkt 1. Kandydatów do służby w zasięgu działania promieniowania mikrofalowego kwalifikuje się jako niezdolnych.

ROZDZIAŁ XVI – STAN PSYCHICZNY

1	2	3	4	5	6	7
66	1	Zaburzenia nerwicowe nieznacznie upośledzające zdolności adaptacyjne	A	A	N	N
	2	Zaburzenia nerwicowe upośledzające lub znacznie upośledzające zdolności adaptacyjne rokujące poprawę	D	D	N	N
	3	Zaburzenia nerwicowe znacznie upośledzające zdolności adaptacyjne utrwalone	E	E	N	N
67	1	Zaburzenia adaptacyjne krótkotrwałe	A	A	N	N
	2	Zaburzenia adaptacyjne przedłużone	D	D	N	N
	3	Zaburzenie stresowe pourazowe przebyte lub rokujące poprawę	A	A	N	N
	4	Zaburzenie stresowe pourazowe utrwalone	D	D	N	N
	5	Trwałe potraumatyczne zmiany osobowości	E	E	N	N
68	1	Zaburzenia osobowości nieznacznie upośledzające zdolności adaptacyjne	A	A	N	N
	2	Zaburzenia osobowości upośledzające lub znacznie upośledzające zdolności adaptacyjne poddające się korekcji	D	D	N	N
	3	Zaburzenia osobowości znacznie upośledzające zdolności adaptacyjne utrwalone	E	E	N	N
69	1	Moczenie nocne okresowe	A	A	N	N
	2	Moczenie nocne utrwalone	D	D	N	N
70	1	Psychozy reaktywne przebyte	A	A	N	N
	2	Psychozy reaktywne odporne na leczenie	D	D	N	N
	3	Zaburzenia psychotyczne egzogenne przebyte bez defektu	D	D	N	N
	4	Zaburzenia psychotyczne egzogenne przebyte z defektem	E	E	N	N
	5	Zaburzenia psychotyczne schizofreniczne i afektywne	E	E	N	N
71	1	Sprawność umysłowa poniżej przeciętnej (niska norma)	D	D	N	N
	2	Upośledzenie umysłowe	E	E	N	N
72	1	Używanie alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych bez cech używania szkodliwego lub uzależnienia	A/B	A/B	N	N

	2	Używanie szkodliwe lub uzależnienie od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych w stanie abstynencji	D	D	N	N
	3	Uzależnienie od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych nierokujące zachowania abstynencji	E	E	N	N
	4	Incydentalny pozytywny wynik badania laboratoryjnego na obecność narkotyków w moczu	A/B	A/B	N	N
73	1	Zaburzenia psychiczne pochodzenia organicznego nieznacznie upośledzające zdolności adaptacyjne	A	A	N	N
	2	Zaburzenia psychiczne pochodzenia organicznego upośledzające lub znacznie upośledzające zdolności adaptacyjne rokujące poprawę	D	D	N	N
	3	Zaburzenia psychiczne pochodzenia organicznego znacznie upośledzające zdolności adaptacyjne nierokujące poprawy	E	E	N	N
74	1	Inne zaburzenia psychiczne upośledzające lub znacznie upośledzające zdolności adaptacyjne rokujące poprawę	D	D	N	N
	2	Inne zaburzenia psychiczne znacznie upośledzające zdolności adaptacyjne nierokujące poprawy	E	E	N	N

Objaśnienia szczegółowe

Do § 66. Zaburzenia nerwicowe (nerwice) rozpoznaje się w przypadkach:

- czynnościowych zaburzeń emocjonalnych, takich jak np. zaburzenia lękowe, dysfunkcje somatyczne (tzw. nerwice narządowe), zaburzenia dysocjacyjne, konwersyjne, neurastenia,
- o długotrwałym (wieloletnim) przebiegu (w odróżnieniu od nerwicowych reakcji adaptacyjnych; por. § 67),
- po wykluczeniu zaburzeń organicznych (zespoły nerwicowe uwarunkowane organicznie; por. § 73),
- po wykluczeniu zaburzeń psychotycznych (por. § 70).

pkt 1. Dotyczy przypadków z przewagą objawów subiektywnych, bez przedmiotowych cech upośledzenia sprawności ustroju.

pkt 2. Dotyczy badanych z wyraźnymi psychicznymi i somatycznymi objawami nerwicowymi i ze względnie niezaburzonym ogólnym przystosowaniem społecznym.

pkt 3. Dotyczy stanów opornych na leczenie, znacznie upośledzających sprawność ustroju i funkcjonowanie społeczne. U badanych rozpoznanie ustala się z uwzględnieniem dokumentacji leczenia w oddziale psychiatrycznym lub w Poradni Zdrowia Psychicznego.

Do § 67. Zaburzenia adaptacyjne (reakcje dezadaptacyjne, reakcje kryzysowe, ostre reakcje na stres, zaburzenia stresowe) to przemijające, niepsychotyczne zaburzenia psychiczne w postaci zaburzeń emocjonalnych (lęku, depresji, napięcia, gniewu), zaburzeń zachowania (agresji, autoagresji, ucieczki, izolacji) i postaci mieszanych, powstające pod wpływem stresujących wydarzeń lub sytuacji u osób w zasadzie zdrowych psychicznie.

pkt 1. Dotyczy reakcji przebytych lub rokujących ustąpienie w ciągu 6–9 miesięcy.

pkt 2. Dotyczy przypadków, które mimo leczenia i innych oddziaływań readaptacyjnych, trwających ponad 6–9 miesięcy, nie rokują istotnej poprawy. Rozpoznanie ustala się z uwzględnieniem dokumentacji leczenia w oddziale psychiatrycznym i w Poradni Zdrowia Psychicznego.

pkt 3–5. Zaburzenia stresowe pourazowe (PTSD) są reakcją na przeżycie traumatycznego wydarzenia lub sytuacji traumatycznej (oddziałujących krótko lub długo) bezpośrednio zagrażających utratą życia lub zdrowia, np. ataku terrorystycznego, katastrofy, pobytu w niewoli.

O rozpoznaniu decydują:

- 1) potwierdzony protokołem powypadkowym, dokumentacją medyczną lub innymi obiektywnymi dowodami fakt przeżycia ekstremalnej sytuacji traumatycznej;
- 2) stwierdzenie na podstawie wywiadów, dokumentacji medycznej i służbowej następujących stanów:
  - a) nawracającego przeżywania stresora,
  - b) unikania okoliczności przypominających stresora lub występowanie tzw. emocjonalnego odrętwienia,
  - c) uporczywych objawów zwiększonej psychologicznej wrażliwości,
  - d) istotnego klinicznego cierpienia lub upośledzenia funkcjonowania psychospołecznego,
  - e) początku objawów wymienionych w lit. a–c w ciągu 6 miesięcy od traumatycznego wydarzenia.

Rozpoznanie ustala się po obserwacji i leczeniu w wojskowym oddziale psychiatrycznym lub w Poradni Zdrowia Psychicznego. Osoby, które mimo leczenia i innych oddziaływań readaptacyjnych trwających 9 miesięcy nie rokują odzyskania zdolności do służby, kwalifikuje się jako niezdolne.

Do § 68. Przez zaburzenia osobowości (osobowość nieprawidłowa, psychopatia, charakteropatia) rozumie się niedorozwój lub defekt sfery dążeńiowo-uczuciowej osobowości bez względu na etiologię. Rozpoznanie ustala się na podstawie:

- obecności cech zaburzonej osobowości i świadczących o niedostatecznej adaptacji w zwykłych sytuacjach życiowych,
- zaburzeń w okresie późnego dzieciństwa lub w okresie młodzieńczym (defekty osobowości spowodowane uszkodzeniem ośrodkowego układu nerwowego w wieku dojrzałym; por. § 73),
- po wykluczeniu upośledzenia umysłowego, zaburzeń psychotycznych, reakcji adaptacyjnych (por. § 67).

§ 68 obejmuje także tzw. infantyizm psychiczny (osobowość niedojrzała).

pkt 1. Dotyczy osób z cechami zaburzonej osobowości bez objawów trwałego nieprzystosowania.

pkt 2. Dotyczy osób, u których na tle długotrwałej dezadaptacji stwierdza się okresy zadowolającego funkcjonowania.

pkt 3. Dotyczy osób z ciężkimi zaburzeniami struktury osobowości i zachowania, wyczerpującymi kryteria rozpoznania: osobowości dysocjalnej, osobowości chwiejnej emocjonalnie (impulsywnej), osobowości paranoicznej, osobowości lękowej, osobowości schizoidalnej, osobowości anankastycznej.

Do § 69. Dotyczy mimowolnego moczenia nocnego bez zmian organicznych w układzie moczowym. Moczenie nocne występujące w przebiegu innych schorzeń narządowych kwalifikuje się według odpowiednich paragrafów.

Do § 70. Rozpoznanie ustala się na podstawie dokumentacji leczenia w oddziale psychiatrycznym lub w Poradni Zdrowia Psychicznego oraz oceny aktualnego stanu psychicznego.

pkt 1. Dotyczy psychoz reaktywnych wywołanych stresem traumatycznym (bojowym lub innym), które ustąpiły po leczeniu.

pkt 2. Dotyczy potraumatycznych psychoz nierokujących poprawy po dwunastomiesięcznym leczeniu.

pkt 3. Dotyczy zaburzeń psychotycznych egzogennych (np. pourazowych, infekcyjnych, intoksykacyjnych) przeżytych z pozostawieniem defektu.

pkt 5. Dotyczy psychoz endogennych (schizofrenii, zaburzeń schizotypowych, urojeniowych).

Do § 71 pkt 1. Iloraz inteligencji mierzony Skalą Inteligencji Wechslera dla Dorosłych poniżej 90.

pkt 2. Iloraz inteligencji mierzony Skalą Inteligencji Wechslera dla Dorosłych poniżej 70 i stwierdzone zaburzenia adaptacyjne.

Do § 72. „Używanie szkodliwe” to powtarzające się używanie alkoholu (lub innego środka psychoaktywnego lub substancji psychoaktywnej), które spowodowało szkody somatyczne, psychologiczne lub dysfunkcjonalne zachowanie.

„Uzależnienie od alkoholu” (lub innego środka psychoaktywnego lub substancji psychoaktywnej) to stan charakteryzujący się nieodpartym wewnętrznym przymusem ciągłego lub okresowego spożywania alkoholu (lub innych środków psychoaktywnych), występowaniem objawów zespołu odstawienia po przerwaniu picia (przyjmowania środka), np. stanami majaczeniowymi, zmienionym sposobem reagowania na alkohol (utrata kontroli nad piciem, ciągami, zmianami tolerancji, lukami pamięciowymi, tzw. „klinowaniem”) i stałym zwiększaniem dawki alkoholu (lub środka psychoaktywnego albo substancji psychoaktywnej), postępującym przebiegiem, prowadzącym do tzw. psychodegradacji.

pkt 3. Dotyczy osób uzależnionych od alkoholu lub substancji psychoaktywnych, a także używających tych substancji w sposób szkodliwy, które nie podejmują leczenia lub przerwały leczenie odwykowe i nie zachowują abstynencji.

Do § 73. Dotyczy wielopostaciowych zaburzeń psychicznych powodowanych organicznym uszkodzeniem mózgu potwierdzonych:

- wywiadem (urazy, infekcje i intoksykacje OUN),
- oceną stanu psychicznego (tzw. cechy zespołu psychoorganicznego),
- badaniem neurologicznym (objawy ubytkowe),
- badaniem psychologicznym (tzw. testy organiczne),

- wynikami badań dodatkowych (EEG, RTG czaszki, tomografii komputerowej, rezonansu magnetycznego),
- innymi wskazującymi na organiczne uszkodzenie OUN.

§ 73 nie obejmuje następstw uszkodzeń OUN, które miały miejsce we wczesnym okresie rozwojowym; por. § 68 i 71.

pkt 1. Dotyczy stanów podobnych do zaburzeń nerwicowych (zespołu pourazowego, cerebrastenii, zespołu rzekomonerwicowego) z przewagą objawów subiektywnych, bez somatycznych cech upośledzenia sprawności ustroju.

pkt 2. Dotyczy organicznych zaburzeń osobowości (encefalopatii, łagodnych zaburzeń procesów poznawczych itp. w okresie leczenia i obserwacji).

pkt 3. Dotyczy utrwalonych, znacznie nasilonych zaburzeń psychicznych pochodzenia organicznego – niepsychotycznych i psychotycznych.

Wymagana dokumentacja dotychczasowego leczenia szpitalnego i w Poradni Zdrowia Psychicznego.

Do § 74. Dotyczy przypadków z rozpoznaniem nieujętych od § 66 do § 73.

ROZDZIAŁ XVII – KOŃCZYNY

1	2	3	4	5	6	7
75	1	Przebyte złamania kości kończyn bez trwałych następstw	A	A	Z/N	Z/N
	2	Zniekształcenia kości miednicy, obręczy barkowej i kończyn (wrodzone, po złamaniach, martwicach aseptycznych i po stanach zapalnych) bez upośledzenia lub nieznacznie upośledzające sprawność ruchową	A	A	N	Z/N
	3	Zniekształcenia kości miednicy, obręczy barkowej i kończyn (wrodzone, po złamaniach, martwicach aseptycznych i po stanach zapalnych) upośledzające sprawność ruchową	D	D	N	N
	4	Zniekształcenia kości miednicy, obręczy barkowej i kończyn (wrodzone, po złamaniach, martwicach aseptycznych i po stanach zapalnych) znacznie upośledzające sprawność ruchową	E	E	N	N
	5	Przewlekłe stany zapalne kości	D	D	N	N
	6	Brak kończyny	E	E	N	N
76	1	Skrócenie kończyny dolnej od 1 cm do 2 cm	A	A	N	Z/N

	2	Skrócenie kończyny dolnej powyżej 2 cm do 4 cm z nieznacznym upośledzeniem sprawności ruchowej	A/D	A/D	N	Z/N
	3	Skrócenie kończyny dolnej powyżej 4 cm do 6 cm z upośledzeniem sprawności ruchowej	D	D	N	N
	4	Skrócenie kończyny dolnej ze znacznym upośledzeniem sprawności ruchowej	E	E	N	N
77	1	Zwichnięcia nawykowe dużego stawu	D	D	N	N
	2	Zniekształcenia w obrębie dużych stawów bez upośledzenia lub nieznacznie upośledzające sprawność ruchową	A	A	N	Z/N
	3	Zniekształcenia w obrębie dużych stawów upośledzające sprawność ruchową	D	D	N	N
	4	Zniekształcenia w obrębie dużych stawów kończyn znacznie upośledzające sprawność ruchową	E	E	N	N
	5	Następstwa przebytych urazów stawów bez zniekształceń nieupośledzające lub nieznacznie upośledzające sprawność ruchową	A	A	N	Z/N
	6	Następstwa przebytych urazów stawów bez zniekształceń oraz przewlekłe zapalenie tkanki łącznej rozlane i okołostawowe upośledzające lub znacznie upośledzające sprawność ruchową	D	D	N	N
	7	Przewlekłe choroby stawów upośledzające sprawność ruchową	D	D	N	N
	8	Przewlekłe choroby stawów znacznie upośledzające sprawność ruchową	E	E	N	N
	9	Zmiany zwyrodnieniowe stawów nieupośledzające lub nieznacznie upośledzające sprawność ruchową	A	A	N	Z/N
	10	Zmiany zwyrodnieniowe stawów upośledzające sprawność ruchową	D	D	N	N
	11	Zmiany zwyrodnieniowe stawów znacznie upośledzające sprawność ruchową	E	E	N	N
78	1	Stopa płaska lub wydrążona bez upośledzenia sprawności ruchowej	A	A	N	Z/N

	2	Stopa płaska, koślawa lub wydrążona nieznacznie upośledzająca sprawność ruchową	A	A	N	Z/N
	3	Stopa płaska, koślawa, szpotawa upośledzająca sprawność ruchową	D	D	N	N
	4	Stopa płaska, koślawa, szpotawa, końska, piętowa i inne znacznie upośledzające sprawność ruchową	E	E	N	N
79	1	Żyłki kończyn	A	A	N	Z/N
	2	Rozległe żyłki kończyn bez zmian troficznych skóry i owrzodzeń	D	D	N	N
	3	Rozległe żyłki kończyn ze zmianami troficznymi lub owrzodzeniami	E	E	N	N
80	1	Brak jednego palucha lub innych palców stóp z zachowaniem główek kości śródstopia nieznacznie upośledzający chodzenie	A	A	N	Z/N
	2	Brak obu paluchów lub jednego palucha i innych palców stóp z zachowaniem główek kości śródstopia upośledzający lub znacznie upośledzający chodzenie	D	D	N	N
	3	Brak palców stóp z uszkodzeniem kości śródstopia	E	E	N	N
	4	Zniekształcenie palców stóp nieutrudniające lub nieznacznie utrudniające noszenie obuwia i chodzenie	A	A	N	Z/N
	5	Zniekształcenie palców stóp utrudniające noszenie obuwia i chodzenie	D	D	N	N
	6	Zniekształcenie palców stóp znacznie utrudniające noszenie obuwia i chodzenie	E	E	N	N
81	1	Brak czwartego lub piątego palca ręki prawej lub brak jednego dowolnego palca ręki lewej z wyjątkiem kciuka	A	A	N	Z/N
	2	Braki palców rąk nieznacznie upośledzające chwyt	A	A	N	Z/N
	3	Braki palców rąk upośledzające chwyt	D	D	N	N
	4	Braki palców rąk znacznie upośledzające chwyt	E	E	N	N

5	Częściowe braki palców, ograniczenie ruchów palców rąk lub ich przykurcz bez upośledzenia chwytu lub nieznacznie upośledzające chwyt	A	A	N	Z/N
6	Częściowe braki palców rąk, ograniczenie ruchów palców rąk lub ich przykurcz upośledzające chwyt	D	D	N	N
7	Częściowe braki palców rąk, ograniczenie ruchów palców rąk lub ich przykurcz znacznie upośledzające chwyt	E	E	N	N
8	Zrośnięcie palców rąk lub palce nadliczbowe bez upośledzenia chwytu	A	A	N	N
9	Zrośnięcie palców rąk lub palce nadliczbowe upośledzające chwyt	D	D	N	N
10	Zrośnięcie palców rąk lub palce nadliczbowe znacznie upośledzające chwyt	E	E	N	N

Objaśnienia szczegółowe

Do § 75 pkt 1. Kandydatów do służby w kompaniach jednostek reprezentacyjnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz kandydatów do służby w jednostkach desantowo-szturmowych kwalifikuje się jako niezdolnych.

Do § 77 pkt 5 i 6. Kwalifikuje się następstwa przebytych uszkodzeń wewnątrzstawowych (więzadeł, łąkotec) powodujące niestabilność, ograniczenie ruchów i upośledzenie sprawności dynamicznej oraz chondromalację – potwierdzone w badaniach USG, MRI, CT lub RTG.

pkt 7 i 8. Według tych punktów kwalifikuje się między innymi: reumatoidalne zapalenie stawów, zespół Reitera, łuszczycowe zapalenie stawów i zapalenia stawów w chorobach jelit.

Do § 78. Ocena orzecznicza wymaga konsultacji chirurga ortopedy.

Do § 80 pkt 4–6. Według tych punktów kwalifikuje się palce młotowate, przykrywające, nadliczbowe i koślawe.

Do § 81. Ocena orzecznicza wymaga konsultacji chirurga ortopedy. Za brak palca uważa się: dla kciuka przynajmniej brak paliczka paznokciowego, dla pozostałych palców – przynajmniej dwóch paliczków. U osób leworęcznych przy ocenie lewej ręki można stosować takie kwalifikacje, jakie u praworęcznych obowiązują do prawej ręki.

pkt 1 i 2. Kandydatów do służby w warunkach działania prądu elektrycznego kwalifikuje się jako niezdolnych.

ROZDZIAŁ XVIII – NOWOTWORY

1	2	3	4	5	6	7
82	1	Nowotwory niezłośliwe	A	A	N	Z/N
	2	Nowotwory niezłośliwe szpecące lub powodujące zaburzenia czynności narządów	D	D	N	N
	3	Nowotwory niezłośliwe szpecące lub powodujące znaczne zaburzenia czynności ustroju	E	E	N	N
83	1	Nowotwory złośliwe wszystkich rodzajów i stopni w zależności od wyników leczenia	D/E	D/E	N	N
	2	Nowotwory przedinwazyjne kobiecego narządu rodneho	B	B	N	N

Objaśnienia szczegółowe

Do § 82. Kwalifikacja orzecznicza wymaga oceny odpowiedniego lekarza specjalisty lub dokumentacji z poradni specjalistycznej.

Kandydatów do służby w zasięgu działania promieniowania mikrofalowego kwalifikuje się jako niezdolnych.

ROZDZIAŁ XIX – NARZĄD RODNY

1	2	3	4	5	6	7
84	1	Wady rozwojowe narządu rodneho nieupośledzające ogólnej sprawności ustroju	A	A	Z	Z
	2	Wady rozwojowe narządu rodneho upośledzające sprawność ustroju	D	D	N	N
	3	Zaburzenia cyklu miesięczkowego ze zmianami przerostowymi w narządzie rodnyim	D	D	N	N
85	1	Zastarzałe pęknięcie lub blizny krocza nieupośledzające sprawności ustroju	A	A	N/Z	Z
	2	Obniżenie ścian pochwy z wytworzeniem zachyłka pęcherzowo-pochwowego lub odbytnicz-pochwowego	D	D	N	N
	3	Obniżenie ścian pochwy z wytworzeniem zachyłka pęcherzowo-pochwowego z towarzyszącym wysiłkowym nietrzymaniem moczu	D	D	N	N
	4	Obniżenie ścian pochwy z wytworzeniem zachyłka pęcherzowo-pochwowego, odbytnicz-pochwowego z całkowitym nietrzymaniem moczu lub zaburzeniami czynności zwieracza odbytu	E	E	N	N

	5	Całkowite wypadanie narządu rodnego	E	E	N	N
	6	Guzy przydatków, mięśniaki macicy	B	B	N	N
86	1	Nieprawidłowe położenie macicy nieupośledzające sprawności ustroju	A	A	Z/N	Z
	2	Nieprawidłowe położenie macicy z upośledzeniem sprawności ustroju	D	D	N	N
	3	Nieprawidłowe położenie macicy znacznie upośledzające sprawność ustroju	E	E	N	N
	4	Przetoki: pęcherzowo-maciczna, pęcherzowo-pochwowa, cewkowo-pochwowa, odbytniczo-pochwowa, odbytniczo-kroczoza, kroczoza-pochwowa	E	E	N	N
87	1	Przewlekłe stany zapalne narządu rodnego wewnętrznego bez zmian anatomicznych	A	A	N	Z/N
	2	Przewlekłe stany zapalne narządu rodnego wewnętrznego ze zmianami anatomicznymi w zakresie przydatków, przymacicza	D	D	N	N
	3	Przebyte odcięcie nadpochwowe lub wycięcie całkowite macicy nieupośledzające sprawności ustroju	A	A	N	Z/N
	4	Przebyte odcięcie nadpochwowe lub wycięcie całkowite macicy upośledzające sprawność ustroju	D	D	N	N
88	1	Ciąża	B	B	N	N

Objaśnienia szczegółowe

Do § 84 pkt 1. Dotyczą: przegrody i przewężenia pochwy, macicy jednodrożnej, dwudrożnej, dwuszyjkowej, podwójnej, wad rozwojowych jajowodów.

pkt 2. Zmiana jest skojarzona zazwyczaj z niedomogą hormonalną układu rozrodczego (trwałe bóle, zaburzenia cyklu miesiączkowego, obfite krwawienia). Znaczny niedorozwój lub brak macicy, które rzutują na ogólną sprawność ustroju.

pkt 3. Obfite miesiączki przy współistnieniu mięśniaków, bolesne miesiączki przy zmianach o charakterze endometriozy, mimo dotychczasowego leczenia zachowawczego, a niekiedy operacyjnego, potwierdzone aktualnym wynikiem badania ginekologicznego.

Do § 86 pkt 1. Np. tyłzgięcie macicy wolne.

pkt 2. Np. tyłzgięcie macicy umocowane.

Do § 87. Ustalenie rozpoznania objętego tym paragrafem wymaga dokumentacji leczenia szpitalnego lub w odpowiedniej poradni specjalistycznej.

Do § 88. Cięża nie traktuje się jako choroby lub ułomności.

WYKAZ CHORÓB I UŁOMNOŚCI PRZY OCENIE ZDOLNOŚCI FIZYCZNEJ I PSYCHICZNEJ DO SŁUŻBY
W POWIETRZU I DO SŁUŻBY NAZIEMNEGO ZABEZPIECZENIA LOTÓW ORAZ DO SŁUŻBY
INŻYNIERYJNO-LOTNICZEJ

Paragraf	Punkt	Choroba i ułomność	Grupy zdrowia				
			piloci			personel pokładowy	personel zabezpieczający loty
			IA ^{*)}	IB ^{*)}	IC ^{*)}	II ^{*)}	III ^{*)}
1	2	3	4	5	6	7	8

ROZDZIAŁ I – BUDOWA CIAŁA

1	1	Wysokość ciała poniżej 160 cm i powyżej 185 cm	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z
	2	Wysokość siedzeniowo-ciemieniowa powyżej 95 cm	Z	Z/N	Z	Z	Z
	3	Długość względna kończyn dolnych poniżej 73 cm	Z/N	Z	Z	Z	Z
	4	Nadwaga i niedowaga powyżej 20% należnej wagi ciała nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z
	5	Otyłość upośledzająca sprawność ustroju	N	N	N	N	Z/N
	6	Słaba budowa ciała (niedowaga) upośledzająca sprawność ustroju	N	N	N	Z/N	Z/N
	7	Transseksualizm, obojnactwo	N	N	N	N	N
	8	Odwrotne położenie trzewi	N	N	N	N	N

Objaśnienia szczegółowe

^{*)} Personel lotniczy i personel naziemnego zabezpieczenia lotów dzieli się na następujące grupy orzecznicze:

Grupa I:

podgrupa IA:

- kandydaci i piloci samolotów bojowych naddźwiękowych,
- kandydaci i uczniowie Ogólnokształcącego Liceum Lotniczego w Dęblinie,
- piloci doświadczalni samolotów naddźwiękowych;

podgrupa IB:

- kandydaci i piloci samolotów bojowych poddźwiękowych,
- piloci doświadczalni samolotów poddźwiękowych;

podgrupa IC:

- kandydaci i piloci samolotów transportowych, łącznikowych i śmigłowców,
- piloci doświadczalni samolotów transportowych, łącznikowych i śmigłowców,
- skoczkowie spadochronowi zawodowi.

Grupa II:

- nawigatorzy pokładowi,
- inżynierowie (technicy) pokładowi,
- członkowie personelu pokładowego (radiotelegrafiści, operatorzy pokładowi itp.).

Grupa III:

- personel naziemny zabezpieczający loty, dyżurni kierownicy lotów (DKL), kierownicy lotów (KL), nawigatorzy naziemni i personel służby inżynieryjno-lotniczej (SIL);
- personel obsługujący bezzałogowe statki powietrzne o maksymalnej masie startowej (MTOM) ≤ 150 kg;
- personel obsługujący bezzałogowe statki powietrzne o maksymalnej masie startowej (MTOM) > 150 kg (badania są wykonywane co 24 miesiące).

ROZDZIAŁ II – SKÓRA, TKANKA PODSKÓRNA I WĘZŁY CHŁONNE

1	2	3	4	5	6	7	8
2	1	Przewlekłe choroby skóry nieupośledzające sprawności ustroju	Z	Z	Z	Z	Z
	2	Przewlekłe choroby skóry szpecące lub nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	3	Tatuaże nieszpecące	Z	Z	Z	Z	Z
	4	Tatuaże szpecące	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	5	Ciała obce wgojone w powłoki zewnętrzne nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
	6	Ciała obce wgojone w powłoki zewnętrzne upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
	7	Torbiel włosowa z przetoką lub bez przetoki	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	8	Torbiel włosowa nawrotowa po wielokrotnych (trzech i więcej) operacjach niepoddająca się leczeniu	N	N	N	Z/N	Z/N

3	1	Blizny szpecące lub upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	Z/N	Z/N
	2	Blizny po samouszkodzeniach	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
4	1	Schorzenia naczyń limfatycznych lub węzłów chłonnych nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
	2	Schorzenia naczyń limfatycznych lub węzłów chłonnych upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	Z/N	Z/N

Objaśnienia szczegółowe

Do § 3 pkt 2. Osoby z bliznami po samouszkodzeniach kieruje się do Poradni Zdrowia Psychicznego.

ROZDZIAŁ III – CZASZKA

1	2	3	4	5	6	7	8
5	1	Przebyty uraz głowy bez trwałych następstw	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
6	1	Zniekształcenia czaszki nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z
	2	Zniekształcenia czaszki, ubytki kości upośledzające czynność układu nerwowego	N	N	N	N	N
	3	Przepukliny mózgowe	N	N	N	N	N
	4	Ciała obce w mózgu	N	N	N	N	N
	5	Wygojone złamania kości sklepienia i twarzoczaszki nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	6	Wygojone złamania kości sklepienia i twarzoczaszki upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N

Objaśnienia szczegółowe

Do § 6 pkt 5. Kwalifikacja – po przeprowadzonej konsultacji neurologicznej.

ROZDZIAŁ IV – NARZĄD WZROKU

1	2	3	4	5	6	7	8
7	1	Zniekształcenie powiek nieupośledzające ich sprawności	Z	Z	Z	Z	Z
	2	Zniekształcenie powiek upośledzające ich sprawność	N	N	N	N	N
	3	Przewlekłe choroby brzegów powiek lub spojówek nieznacznie upośledzające sprawność narządu wzroku	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
	4	Przewlekłe choroby brzegów powiek lub spojówek upośledzające sprawność narządu wzroku	N	N	N	N	N
	5	Zrosty spojówki gąłkowej i powiekowej nieupośledzające ruchomości gałki ocznej	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
	6	Zrosty spojówki gąłkowej i powiekowej upośledzające ruchomość gałki	N	N	N	N	N
8	1	Upośledzenie wydzielania lub odpływu łez	N	N	N	N	N
9	1	Brak gałki ocznej lub ślepota jednego oka	N	N	N	N	N
10	1	Oczopląs nieznaczny przy patrzeniu skrajnym w bok	N	N	N	Z/N	N/Z
	2	Oczopląs wyraźny przy patrzeniu w bok lub na wprost	N	N	N	N	N
11	1	Zez utajony w poziomie ponad 4° egzoforii, ponad 3° ezoforii lub w pionie 0,5° hiperforii lub hipoforii	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	2	Zez jawny	N	N	N	N	N
	3	Brak widzenia obuocznego, nieprawidłowa ocena odległości	N	N	N	N	Z/N
12	1	Niedowład mięśni zewnętrznych lub wewnętrznych oka, porażenny lub pourazowy upośledzający widzenie obuoczne	N	N	N	N	N

13	1	Ostrość wzroku każdego oka bez korekcji szklami poniżej 1,0 do 0,8	Z/N	Z	Z	Z	Z
	2	Ostrość wzroku każdego oka co najmniej 0,1 dająca się poprawić szklami powyżej 0,7	N	Z/N	Z/N	Z	Z
	3	Ostrość wzroku każdego oka niedająca wyrównać się szklami poniżej 0,7	N	N	N	N	Z/N
	4	Wada refrakcji; nadwzroczność ponad $\pm 1,5$ D; krótkowzroczność ponad $\pm 0,5$ D; nieźorność ponad $\pm 0,5$ D	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
14	1	Przewlekłe choroby rogówki, twardówki, tęczówki lub ciała rzęskowego	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	2	Przewlekłe choroby naczyńki, siatkówki i nerwu wzrokowego oraz jaskra	N	N	N	Z/N	Z/N
	3	Przewlekłe choroby przedniego i tylnego odcinka oka nieupośledzające czynności oka	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
	4	Przewlekłe choroby przedniego i tylnego odcinka oka upośledzające czynność oka	N	N	N	N	N
	5	Zmętnienie w soczewkach nieupośledzające widzenia z zachowaną prawidłową ostrością wzroku	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
	6	Zmętnienie w soczewkach z tendencją postępową i obniżającą ostrość wzroku	N	N	N	Z/N	Z/N
	7	Upośledzenie rozróżniania barw nieznaczego stopnia	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	8	Upośledzenie rozróżniania barw znacznego stopnia	N	N	N	N	Z/N

	9	Trwałe upośledzenie widzenia nocnego	N	N	N	N	N
--	---	--------------------------------------	---	---	---	---	---

Objaśnienia szczegółowe

Do § 13. U kandydatów na pilotów samolotów naddźwiękowych jest wymagana pełna ostrość wzroku.

pkt 2. Skoczkowie spadochronowi nie mogą posługiwać się szklami korekcyjnymi i przy ostrości wzroku poniżej 0,5 kwalifikuje się ich jako niezdolnych.

ROZDZIAŁ V – NARZĄD SŁUCHU

1	2	3	4	5	6	7	8
15	1	Wady wrodzone i nabyte oraz przewlekłe choroby ucha zewnętrznego	N	N	N	Z/N	Z/N
16	1	Jednostronne lub obustronne blizny, zaniki utkania sprężystego, rozległe zwapnienia błon bębenkowych nieupośledzające słuchu	N	Z/N	Z/N	Z/N	Z
	2	Zmiany bliznowate i zrostowe ucha środkowego upośledzające słuch	N	N	Z/N	Z/N	Z/N
17	1	Jednostronny lub obustronny ubytek błony bębenkowej nieupośledzający słuchu	N	N	N	Z/N	Z/N
	2	Jednostronny lub obustronny ubytek błony bębenkowej upośledzający słuch	N	N	N	N	Z/N
18	1	Jednostronne lub obustronne przewlekłe zapalenie ucha środkowego upośledzające słuch	N	N	N	N	Z/N
	2	Przewlekłe ropne zapalenie ucha środkowego z ubytkiem błony bębenkowej, ziarniną, polipami, perlakiem	N	N	N	N	N
19	1	Stan po wygojonych operacjach zachowawczych uszu środkowych	N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	2	Stan po wygojeniu jednostronnej operacji doszczętnej ucha środkowego przy prawidłowym słuchu drugiego ucha	N	N	N	Z/N	Z/N

20	1	Zwyrodnienie włókniste lub kostne (tympano- lub otoskleroza) ucha środkowego upośledzające słuch	N	N	Z/N	Z/N	Z/N
21	1	Jednostronne lub obustronne upośledzenie słuchu w zakresie tonów wysokich	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	2	Jednostronne lub obustronne osłabienie słuchu (przewodzeniowe lub odbiorcze)	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	3	Jednostronne przytępienie słuchu	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	4	Jednostronne przytępienie słuchu przy osłabieniu słuchu drugiego ucha	N	N	N	N	N
	5	Obustronne przytępienie słuchu	N	N	N	N	N
	6	Trwałe zaburzenia czynności wyrównawczej ciśnienia ucha środkowego (barofunkcja)	N	N	Z/N	Z/N	Z/N
	7	Nadmierna pobudliwość przedsionkowo-wegetatywna	N	N	N	N	Z/N
	8	Zaburzenia czynności narządu przedsionkowego nieupośledzające wydolności układu równowagi	N	N	Z/N	Z/N	Z/N
	9	Zaburzenia czynnościowe lub organiczne narządu przedsionkowego upośledzające wydolność układu równowagi	N	N	N	N	N

Objaśnienia szczegółowe

Do § 21 pkt 1. Za upośledzenie słuchu wyłącznie w zakresie tonów wysokich uważa się ubytek przekraczający 40 dB dla częstotliwości 4000 Hz lub wyższej.

pkt 2. Przez osłabienie słuchu rozumie się jego ubytek zawarty między 26 a 40 dB, ustalony badaniem audiometrycznym i obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości 500, 1000 i 2000 Hz.

pkt 3–5. Przez przytępienie słuchu rozumie się jego ubytek zawarty między 41 a 70 dB, ustalony badaniem audiometrycznym i obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości 500, 1000 i 2000 Hz.

Kandydaci muszą mieć prawidłowy słuch w badaniu audiometrycznym.

pkt 7–9. Zaburzenia w zakresie narządu równowagi wymagają zawsze badania laryngologicznego i neurologicznego.

W próbach odczynowych narządu przedsionkowego maksymalna asymetria lub przewaga kierunkowa oczopląsu nie przekracza 20%.

ROZDZIAŁ VI – JAMA USTNA

1	2	3	4	5	6	7	8
22	1	Zniekształcenie warg wrodzone lub nabyte nieszpęcające i nieupośledzające mowy lub przyjmowania pokarmów	Z/N	Z	Z	Z	Z
	2	Zniekształcenie warg wrodzone lub nabyte szpęcające lub upośledzające mowę i przyjmowanie pokarmów	N	N	N	N	N
	3	Rozszczep wargi górnej lub wyrostka zębodołowego, lub podniebienia	N	N	N	N	N
	4	Blizny i ubytki podniebienia miękkiego, przedziurawienie albo rozszczepienie podniebienia twardego i miękkiego upośledzające mowę lub przyjmowanie pokarmów	N	N	N	N	Z/N
	5	Ubytki podniebienia twardego znacznie upośledzające mowę lub przyjmowanie pokarmów	N	N	N	N	N
23	1	Zniekształcenie języka nieupośledzające mowy i połykania	Z	Z	Z	Z	Z
	2	Zniekształcenie języka upośledzające mowę i połykanie	N	N	N	N	Z/N
	3	Zniekształcenie języka znacznie upośledzające mowę i połykanie	N	N	N	N	N
	4	Przewlekłe zapalenie ślinianek nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z

	5	Przewlekłe zapalenie ślinianek upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	Z/N	Z/N
	6	Przetoki ślinowe kwalifikujące się do zabiegu operacyjnego	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	7	Przetoki ślinowe nawracające po leczeniu operacyjnym	N	N	N	N	Z/N
24	1	Braki i wady uzębienia z utratą zdolności żucia do 67%, przy zachowanych zębach przednich	Z	Z	Z	Z	Z
	2	Braki i wady uzębienia, w tym również zębów przednich, powodujące utratę zdolności żucia do 67%	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	3	Braki i wady uzębienia powodujące utratę zdolności żucia powyżej 67%	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	4	Przewlekłe zapalenie przyzębia	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
25	1	Zniekształcenie szczęki lub żuchwy wrodzone lub nabyte nieupośledzające zdolności żucia	Z	Z	Z	Z	Z
	2	Zniekształcenie szczęki lub żuchwy wrodzone lub nabyte nieznacznie upośledzające zdolność żucia	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
	3	Złamanie szczęki lub żuchwy niezrośnięte lub nieprawidłowo zrośnięte znacznie upośledzające zdolność żucia	N	N	N	N	Z/N
	4	Zniekształcenie szczęki lub żuchwy uniemożliwiające żucie	N	N	N	N	N
	5	Ograniczenie rozwierania szczęk (odległość między górnymi a dolnymi siekaczami powyżej 2 cm)	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z

6	Trwałe ograniczenie rozwierania szczęk (odległość między górnymi a dolnymi siekaczami poniżej 2 cm)	N	N	N	N	Z/N
7	Przebyte operacje kostnokorekcyjne lub kostnoodtwórcze szczęki lub żuchwy bez upośledzenia zdolności żucia	Z	Z	Z	Z	Z
8	Przebyte operacje kostnoodtwórcze lub kostnokorekcyjne szczęki lub żuchwy z nieznacznym upośledzeniem zdolności żucia	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
9	Przebyte operacje kostnoodtwórcze lub kostnokorekcyjne szczęki lub żuchwy ze znacznym upośledzeniem zdolności żucia	N	N	N	Z/N	Z/N
10	Przewlekłe schorzenia stawu skroniowo-żuchwowego nieupośledzające zdolności żucia	Z	Z	Z	Z	Z
11	Przewlekłe schorzenia stawu skroniowo-żuchwowego nieznacznie upośledzające zdolność żucia	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
12	Przewlekłe schorzenia stawu skroniowo-żuchwowego znacznie upośledzające zdolność żucia	N	N	N	N	N

ROZDZIAŁ VII – NOS, GARDŁO, KRTAŃ

1	2	3	4	5	6	7	8
26	1	Polipy nosa, przerosty małżowin nosowych, przerosty migdałka gardłowego, skrzywienie i grzebień przegrody nosa nieupośledzające drożności nosa	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	2	Polipy nosa, przerosty małżowin nosowych, przerosty migdałka gardłowego, skrzywienie i grzebień przegrody nosa upośledzające drożność nosa	N	N	N	N	Z/N
	3	Zwężenie nozdrzy (przednich lub tylnych) upośledzające drożność nosa	N	N	N	N	Z/N
	4	Zniekształcenie nosa szpecące lub upośledzające jego drożność	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	5	Przewlekły suchy lub zanikowy nieżyt błony śluzowej nosa nieznacznie upośledzający oddychanie	N	N	Z/N	Z/N	Z/N
	6	Przewlekły, suchy lub zanikowy cuchnący nieżyt błony śluzowej nosa znacznie upośledzający oddychanie	N	N	N	N	N
	7	Przewlekłe nieżytowe zapalenie zatok przynosowych	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	8	Przewlekłe śluzowo-ropne lub ropne zapalenie zatok przynosowych	N	N	N	Z/N	Z/N
	9	Przewlekłe śluzowo-ropne lub ropne zapalenie zatok przynosowych z częstymi zaostreniami	N	N	N	N	N
	10	Zaburzenie barofunkcji zatok przynosowych	N	N	Z/N	Z/N	Z/N

27	1	Przewlekły nieżyt (zwykły, przerostowy lub zanikowy) gardła lub krtani nieznacznie upośledzający sprawność ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	2	Przewlekły nieżyt (zwykły, przerostowy lub zanikowy) gardła lub krtani znacznie upośledzający sprawność ustroju	N	N	N	N	N
	3	Blizny i zniekształcenia gardła, krtani lub tchawicy	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
28	1	Zaburzenia ruchomości fałdów głosowych na tle organicznym lub czynnościowym	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
29	1	Wady wymowy nieznacznie upośledzające zdolność porozumiewania się	N	N	N	Z/N	Z/N
	2	Wady wymowy upośledzające zdolność porozumiewania się	N	N	N	N	N
30	1	Przewlekłe alergiczne nieżyty górnych dróg oddechowych nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	2	Przewlekłe alergiczne nieżyty górnych dróg oddechowych upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	Z/N	Z/N
	3	Okresowy alergiczny nieżyt nosa	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N

ROZDZIAŁ VIII – SZYJA, KLATKA PIERSIOWA I KRĘGOSŁUP

1	2	3	4	5	6	7	8
31	1	Kręcz szyi	N	N	N	N	Z/N
	2	Przetoki szyjne skrzelopochodne	N	N	N	N	Z/N
32	1	Zniekształcenie obojczyka nieznacznie upośledzające sprawność obręczy barkowej	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z

	2	Zniekształcenie obojczyka znacznie upośledzające sprawność obręczy barkowej	N	N	N	N	Z/N
	3	Stawy rzekome obojczyka	N	N	N	N	Z/N
33	1	Zniekształcenia lub niewielkie ubytki kostne klatki piersiowej nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z
	2	Zniekształcenia lub rozległe ubytki kostne klatki piersiowej znacznie upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
	3	Ciała obce wgojone w narządy klatki piersiowej nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z
	4	Ciała obce wgojone w narządy klatki piersiowej upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
	5	Żebra szyjne nadliczbowe nieznacznie upośledzające sprawność kończyny górnej	N	N	N	Z/N	Z/N
34	1	Skrzywienia, wygojone złamania i wady wrodzone lub nabyte kręgosłupa nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z
	2	Skrzywienia, wygojone złamania i wady wrodzone lub nabyte kręgosłupa nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	3	Skrzywienia, wygojone złamania i wady wrodzone lub nabyte kręgosłupa znacznie upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
	4	Choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa nieupośledzająca sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z

	5	Choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa nieznacznie upośledzająca sprawność ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z
	6	Choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa znacznie upośledzająca sprawność ustroju	N	N	N	N	N
	7	Inne choroby kręgosłupa nieznacznie upośledzające sprawność ruchową	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z
	8	Inne choroby kręgosłupa upośledzające sprawność ruchową	N	N	N	N	N

ROZDZIAŁ IX – UKŁAD ODDECHOWY

1	2	3	4	5	6	7	8
35	1	Przewlekłe choroby układu oddechowego nieupośledzające wskaźników spirometrycznych	N	N	Z/N	Z/N	Z/N
	2	Przewlekłe choroby układu oddechowego z częstymi zaostrzeniami lub z nieznacznym upośledzeniem wskaźników spirometrycznych	N	N	N	Z/N	Z/N
	3	Przewlekłe choroby układu oddechowego z objawami niewydolności krążenia lub ze znacznym upośledzeniem wskaźników spirometrycznych	N	N	N	N	N
	4	Astma oskrzelowa	N	N	N	N	N
	5	Rozstrzenie oskrzeli nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	Z/N	Z/N
	6	Rozstrzenie oskrzeli upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
36	1	Gruźlica płuc lub opłucnej	N	N	N	N	N
	2	Pojedyncze zwapnienia albo zwłóknienia po przebytej gruźlicy lub innych chorobach płuc nieupośledzające wydolności oddechowej	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z

	3	Zwapnienia lub zwłóknienia oraz zmiany bliznowate po przebytej gruźlicy lub po innych chorobach płuc z upośledzeniem wydolności oddechowej	N	N	N	N	N
	4	Zrosty lub zgrubienia opłucnej nieznacznie upośledzające wydolność oddechową	N	N	Z/N	Z/N	Z/N
	5	Zrosty lub zgrubienia opłucnej znacznie upośledzające wydolność oddechową	N	N	N	N	N
37	1	Zagęszczenia miąższu płuc na tle procesów nieswoistych nieupośledzające wydolności oddechowej	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	2	Zagęszczenia miąższu płuc na tle procesów nieswoistych upośledzające wydolność oddechową	N	N	N	N	N
	3	Nieznaczne ubytki tkanki płucnej po zabiegach operacyjnych nieupośledzające wydolności oddechowej	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	4	Ubytki tkanki płucnej po zabiegach operacyjnych upośledzające wydolność oddechową	N	N	N	N	N
	5	Sarkoidoza płuc nieupośledzająca sprawności ustroju	N	N	Z/N	Z/N	Z
	6	Sarkoidoza płuc upośledzająca sprawność ustroju	N	N	N	N	N

ROZDZIAŁ X – UKŁAD KRĄŻENIA

1	2	3	4	5	6	7	8
38	1	Choroby mięśnia sercowego bez zaburzeń rytmu z zachowaną wydolnością układu krążenia	N	N	N	Z/N	Z/N
	2	Choroby mięśnia sercowego z zaburzeniami rytmu lub z niewydolnością układu krążenia	N	N	N	N	N
	3	Choroba niedokrwienna serca	N	N	N	N	Z/N
	4	Przebyty zawał mięśnia sercowego	N	N	N	N	Z/N
	5	Inne nieznaczne zaburzenia w unaczynieniu serca przy prawidłowym stanie klinicznym	N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	6	Choroba reumatyczna serca	N	N	N	N	N
	7	Wrodzone wady serca	N	N	N	N	N
	8	Nabyte zastawkowe wady serca przy pełnej wydolności układu krążenia i bez zaburzeń rytmu	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	9	Nabyte zastawkowe wady serca z objawami niewydolności układu krążenia lub z zaburzeniami rytmu serca	N	N	N	N	N
	10	Wypadanie płątka lub płatków zastawek serca przy pełnej wydolności układu krążenia i bez zaburzeń rytmu serca	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	11	Zrosty osierdzia bez objawów zaburzeń krążenia	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	12	Zrosty osierdzia z objawami zaburzeń krążenia	N	N	N	N	N
	13	Ciała obce wgojone w serce	N	N	N	N	N
	14	Stan po zabiegach chirurgicznych na sercu nieupośledzający sprawności ustroju	N	N	N	Z/N	Z/N
	15	Blok przedsionkowo-komorowy I°, blok prawej lub lewej odnogi pęczka Hissa, bloki ogniskowe, bloki jednowiązkowe lub dwuwiązkowe pęczka Hissa – przy pełnej wydolności układu krążenia i bez zaburzeń rytmu	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N

	16	Zespół preekscytacji	N	N	N	Z/N	Z/N
	17	Bloki przedsionkowo-komorowe II° i III°, bloki wielowiązkowe oraz inne zmiany świadczące o niewydolności lub uszkodzeniu układu bodźcowo-przewodzącego	N	N	N	N	N
	18	Czynnościowe zaburzenia układu krążenia nieupośledzające sprawności ustroju lub nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z
	19	Czynnościowe zaburzenia układu krążenia znacznie upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
	20	Pojedyncza ekstrasystolia o charakterze czynnościowym przy pełnej wydolności układu krążenia	Z/N	Z/N	Z	Z	Z
39	1	Nadciśnienie tętnicze okresu I (łagodne)	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z
	2	Nadciśnienie tętnicze okresu II (umiarkowane)	N	N	Z/N	Z/N	Z/N
	3	Nadciśnienie tętnicze okresu III (ciężkie)	N	N	N	N	N
	4	Zakrzepowo-zarostowe zapalenie tętnic (choroba Bürgera)	N	N	N	N	N
	5	Miażdżycopochodne zaburzenia krążenia tętniczego kończyn dolnych nieupośledzające sprawności ustroju	N	N	N	Z/N	Z/N
	6	Miażdżycopochodne zaburzenia krążenia tętniczego kończyn dolnych upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	Z/N
	7	Tętniaki (bez względu na umiejscowienie)	N	N	N	N	N
	8	Zaburzenia krążenia obwodowego po chorobach lub urazach naczyń nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	N	N	Z/N	Z/N	Z/N

	9	Zaburzenia krążenia obwodowego po chorobach lub urazach naczyń znacznie upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
--	---	---	---	---	---	---	---

ROZDZIAŁ XI – UKŁAD TRAWIENNY

1	2	3	4	5	6	7	8
40	1	Schorzenia i wady przełyku nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
	2	Schorzenia i wady przełyku upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
41	1	Ciała obce wgojone w narządy jamy brzusznej nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
	2	Ciała obce wgojone w narządy jamy brzusznej upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
42	1	Zrosty otrzewnej upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
43	1	Przewlekłe zapalenie żołądka i dwunastnicy przy prawidłowym stanie odżywienia	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	2	Przewlekłe zapalenie żołądka i dwunastnicy przy nieprawidłowym stanie odżywienia	N	N	N	N	N
	3	Wygojony wrzód żołądka lub dwunastnicy albo choroba wrzodowa w okresie remisji	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
	4	Choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy z częstymi zaostrzeniami lub powikłaniami upośledzającymi sprawność ustroju	N	N	N	N	N
	5	Stan po częściowej resekcji żołądka przy dobrym stanie odżywienia i prawidłowym stanie klinicznym	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z

6	Stan po resekcji żołądka przy nieprawidłowym stanie odżywienia lub z innymi powikłaniami albo zespoły poresekcyjne	N	N	N	N	N
7	Przewlekły nieżyt jelit nieupośledzający lub nieznacznie upośledzający sprawność ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z
8	Przewlekły nieżyt jelit znacznie upośledzający sprawność ustroju	N	N	N	N	N
9	Opuszczenie żołądka lub jelit nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	N	N	Z/N	Z/N	Z/N
10	Zwężenie, rozszerzenie jelit lub dodatkowe pętle jelit nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
11	Zwężenie, rozszerzenie jelit lub dodatkowe pętle jelit oraz stan po zabiegach operacyjnych nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
12	Stan po zabiegach operacyjnych jelit i narządów jamy brzusznej znacznie upośledzający sprawność ustroju	N	N	N	N	N
13	Przetoki jelitowe zewnętrzne	N	N	N	N	N
14	Zespoły upośledzonego trawienia lub wchłaniania nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	Z/N	Z/N
15	Zespoły upośledzonego trawienia lub wchłaniania znacznie upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
16	Zmiany organiczne jelit nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N

	17	Zmiany organiczne jelit upośledzające sprawność ustroju	N	N	Z/N	Z/N	Z/N
	18	Czynnościowe zaburzenia żołądkowo-jelitowe nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
	19	Czynnościowe zaburzenia żołądkowo-jelitowe upośledzające sprawność ustroju	N	N	Z/N	Z/N	Z/N
44	1	Kamica pęcherzyka żółciowego lub dróg żółciowych	N	N	N	N	Z/N
	2	Stan po operacji pęcherzyka żółciowego lub dróg żółciowych nieupośledzający sprawności ustroju	Z	Z	Z	Z	Z
	3	Stan po operacji pęcherzyka żółciowego lub dróg żółciowych upośledzający sprawność ustroju	N	N	N	N	N
	4	Czynnościowe zaburzenia oraz anomalie pęcherzyka żółciowego lub dróg żółciowych nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
	5	Czynnościowe zaburzenia oraz anomalie pęcherzyka żółciowego lub dróg żółciowych upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
	6	Przewlekłe zakażenie HCV	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	7	Przewlekłe zakażenie HBV	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	8	Przebyte wirusowe zapalenie wątroby	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	9	Przewlekłe zapalenie wątroby	N	N	N	N	Z/N
	10	Marskość wątroby	N	N	N	N	Z/N
	11	Przebyte pourazowe lub toksyczne uszkodzenie wątroby nieznacznego stopnia nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N

	12	Przebyte pourazowe lub toksyczne uszkodzenie wątroby upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
	13	Hiperbilirubinemia czynnościowa nieupośledzająca sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
45	1	Przewlekłe zapalenie trzustki	N	N	N	N	Z/N
	2	Torbiel trzustki	N	N	N	Z/N	Z/N
	3	Przebyte ostre zapalenie trzustki nieupośledzające sprawności ustroju albo stan po operacji trzustki nieupośledzający sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	4	Przebyte ostre zapalenie trzustki upośledzające sprawność ustroju albo stan po operacji trzustki upośledzający sprawność ustroju	N	N	N	N	N
46	1	Przepukliny	N	N	N	N	Z/N
	2	Przepukliny przeponowe nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
	3	Przepukliny przeponowe upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
47	1	Żylaki odbytu bez owrzodzeń	Z/N	Z/N	Z	Z	Z
	2	Żylaki odbytu z owrzodzeniami lub żylaki nawrotowe	N	N	N	N	Z/N
	3	Szczeliny lub przetoki odbytu albo torbiele nadogonowe z nawracającymi stanami zapalnymi	N	N	N	Z/N	Z/N
	4	Wypadanie śluzówki odbytnicy	N	N	N	Z/N	Z/N

ROZDZIAŁ XII – UKŁAD MOCZOWO-PLCIOWY

1	2	3	4	5	6	7	8
48	1	Opuszczenie jednej nerki lub obu nerek nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z
	2	Opuszczenie jednej nerki lub obu nerek nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	N	N	Z/N	Z/N	Z/N
	3	Wady rozwojowe nerek nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
	4	Wady rozwojowe nerek nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	5	Wady rozwojowe nerek znacznie upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
	6	Kamica układu moczowego z okresowym wydalaniem złogów nieupośledzająca sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	7	Kamica układu moczowego z okresowym wydalaniem złogów upośledzająca sprawność ustroju	N	N	N	Z/N	Z/N
	8	Zwapnienia miąższu nerek nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
	9	Zwapnienia miąższu nerek upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
	10	Przewlekłe cewkowo-śródmiąższowe zapalenie nerek (śródmiąższowe bakteryjne i abakteryjne)	N	N	N	N	N
	11	Przebyte kłębkowe zapalenie nerek nieupośledzające sprawności ustroju	Z	Z	Z	Z	Z
	12	Przewlekłe kłębkowe zapalenie nerek	N	N	Z/N	Z/N	Z/N
	13	Przewlekłe zapalenie dróg moczowych	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N

	14	Wrodzony lub pooperacyjny brak jednej nerki nieupośledzający sprawności ustroju	N	N	Z/N	Z/N	Z/N
	15	Wrodzony lub pooperacyjny brak jednej nerki upośledzający sprawność ustroju	N	N	N	N	N
	16	Stan po operacjach na nerkach, moczowodach i pęcherzu moczowym nieupośledzający sprawności ustroju	Z	Z	Z	Z	Z
	17	Stan po operacjach na nerkach, moczowodach i pęcherzu moczowym upośledzający sprawność ustroju	N	N	N	N	N
49	1	Nietrzymanie moczu	N	N	N	N	N
	2	Przewlekłe organiczne choroby pęcherza moczowego lub dróg moczowych upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
	3	Przewlekłe zapalenie pęcherza moczowego	N	N	Z/N	Z/N	Z/N
	4	Przetoki pęcherza moczowego	N	N	N	N	N
50	1	Zwężenie cewki moczowej utrudniające oddawanie moczu	N	N	N	N	Z/N
	2	Spodziectwo lub wierzchniactwo niepowodujące zaburzeń w oddawaniu moczu	N	N	N	N	N
	3	Spodziectwo lub wierzchniactwo powodujące zaburzenia w oddawaniu moczu albo przetoka cewki moczowej	N	N	N	N	N
	4	Zniekształcenie prącia znacznego stopnia	N	N	N	Z/N	Z/N
	5	Przetoka prądowa cewki moczowej	N	N	N	N	N
51	1	Żylaki powrózka nasiennego nieznacznego stopnia	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
	2	Żylaki powrózka nasiennego znacznego stopnia	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z

	3	Wodniak jądra, powrózka nasiennego lub torbiele najądrza nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
	4	Wodniak jądra, powrózka nasiennego lub torbiele najądrza upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	Z/N
	5	Przewlekłe nawrotowe zapalenie jądra i najądrza	N	N	N	Z/N	Z/N
	6	Przerost gruczołu krokowego	N	N	Z/N	Z/N	Z/N
	7	Przewlekłe zapalenie gruczołu krokowego	N	N	N	Z/N	Z/N
	8	Inne choroby, nieprawidłowości lub zaburzenia czynności układu moczowo-płciowego znacznie upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
52	1	Brak lub zanik jednego jądra	Z	Z	Z	Z	Z
	2	Brak lub zanik obu jąder	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	3	Wnętrostwo jednostronne	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	4	Wnętrostwo obustronne	N	N	N	Z/N	Z/N

ROZDZIAŁ XIII – GRUCZOŁY WYDZIELANIA WEWNĘTRZNEGO

1	2	3	4	5	6	7	8
53	1	Wole obojętne nieznacznych rozmiarów lub pojedyncze guzki tarczycy nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z	Z	Z
	2	Wole obojętne znacznych rozmiarów albo zaburzenia czynności tarczycy z wolem lub bez wola	N	N	N	N	Z/N
	3	Stan po operacji tarczycy nieupośledzający sprawności ustroju	Z/N	Z	Z	Z	Z
	4	Stan po operacji tarczycy upośledzający sprawność ustroju	N	N	N	N	N
54	1	Choroby przysadki mózgowej	N	N	N	Z/N	Z/N

	2	Choroby nadnerczy	N	N	N	Z/N	Z/N
	3	Choroby gruczołów przytarczycznych	N	N	N	Z/N	Z/N
	4	Cukrzyca insulinozależna	N	N	N	N	N
	5	Cukrzyca insuliniezależna wymagająca leczenia farmakologicznego	N	N	N	Z/N	Z/N
	6	Nieprawidłowa tolerancja glukozy	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	7	Inne zaburzenia czynności gruczołów wewnętrznego wydzielania nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	8	Inne zaburzenia czynności gruczołów wewnętrznego wydzielania upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N

ROZDZIAŁ XIV – INNE CHOROBY WEWNĘTRZNE I NIEPRAWIDŁOWOŚCI

1	2	3	4	5	6	7	8
55	1	Choroby krwi i układu krwiotwórczego upośledzające sprawność ustroju albo skazy krwotoczne	N	N	N	N	N
	2	Zakażenie wirusem HIV	N	N	N	N	N
	3	Zespół nabytego upośledzenia odporności (AIDS) i inne defekty immunologiczne (nabyte i wrodzone)	N	N	N	N	N
56	1	Hypersplenizm pierwotny bez zmian we krwi lub w wątrobie nieupośledzający sprawności ustroju	N	N	Z/N	Z/N	Z
57	1	Przebyty zespół popromienny nieznacznie upośledzający sprawność ustroju	N	N	N	Z/N	Z/N
	2	Przebyty zespół popromienny upośledzający sprawność ustroju	N	N	N	N	N

58	1	Choroby układowe tkanki łącznej	N	N	N	Z/N	Z/N
	2	Choroby mięśni i stawów, zmiany zwyrodnieniowe bez zespołów bólowych nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z
59	1	Skaza moczanowa (dna) w okresie remisji	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	2	Skaza moczanowa (dna) z napadami lub powikłaniami	N	N	N	Z/N	Z/N
60	1	Inne choroby i zaburzenia przemiany materii nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	2	Inne choroby i zaburzenia przemiany materii upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
	3	Nieprawidłowości w składzie krwi i płynów ustrojowych przy prawidłowym stanie klinicznym nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
	4	Ujemne skutki działania toksyn i substancji egzogennych na organizm ludzki nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	Z/N	Z/N
	5	Ujemne skutki działania toksyn i substancji egzogennych na organizm ludzki upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
	6	Niedostateczna tolerancja niedotlenienia i wysokości	N	N	N	N	-
	7	Niedostateczna tolerancja przyspieszeń	Z/N	Z/N	-	-	-
	8	Obniżona sprawność fizyczna	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
61	1	Gruźlica poza układem oddechowym	N	N	N	N	N

ROZDZIAŁ XV – UKŁAD NERWOWY

1	2	3	4	5	6	7	8
62	1	Przewlekłe zespoły bólowe korzeniowe, korzeniowo-nerwowe, splotów nerwowych, nerwobóle pojedynczych lub licznych nerwów z okresowymi niezbyt częstymi zaostrzeniami	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z
	2	Przewlekłe zespoły bólowe korzeniowe, korzeniowo-nerwowe, splotów nerwowych, nerwobóle i zapalenie pojedynczych lub licznych nerwów z częstymi zaostrzeniami i objawami przedmiotowymi	N	N	N	Z/N	Z/N
	3	Przewlekłe choroby i trwałe następstwa chorób lub urazów obwodowego układu nerwowego nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z
	4	Przewlekłe choroby i trwałe następstwa chorób lub urazów obwodowego układu nerwowego upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	Z/N
63	1	Objawy szczątkowe po przebytych chorobach organicznych lub po urazach ośrodkowego układu nerwowego – skompensowane	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	2	Trwałe następstwa chorób lub urazów ośrodkowego układu nerwowego z zaburzeniami mózgowo-rdzeniowymi upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
	3	Organiczne postępujące choroby ośrodkowego układu nerwowego nierokujące poprawy	N	N	N	N	N

	4	Przebyty samoistny krwotok podpajęczynówkowy	N	N	N	N	N
64	1	Choroby układu mięśniowego nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	2	Choroby układu mięśniowego znacznie upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
65	1	Różnego charakteru i stopnia zaburzenia czynności bioelektrycznej mózgu, bez cech napadowości z prawidłowym obrazem struktury OUN	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	2	Nieprawidłowy zapis EEG z cechami napadowymi	N	N	N	Z/N	Z/N
	3	Napadowe zaburzenia świadomości o nieustalonej etiologii bez zmian organicznych w układzie nerwowym	N	N	N	Z/N	Z/N
	4	Padaczka	N	N	N	N	N

ROZDZIAŁ XVI – STAN PSYCHICZNY

1	2	3	4	5	6	7	8
66	1	Zaburzenia emocjonalne	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
	2	Nerwice nieznacznie upośledzające zdolności adaptacyjne (skompensowane)	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	3	Nerwice znacznie upośledzające zdolności adaptacyjne i kompensacyjne	N	N	N	N	N
67	1	Sytuacyjne reakcje dezadaptacyjne nieznacznie upośledzające zdolności przystosowawcze	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z
	2	Sytuacyjne reakcje dezadaptacyjne znacznie upośledzające zdolności przystosowawcze	N	N	N	N	N

68	1	Osobowość nieprawidłowa nieznacznie upośledzająca zdolności adaptacyjne	N	N	N	Z/N	Z/N
	2	Osobowość nieprawidłowa znacznie upośledzająca zdolności adaptacyjne	N	N	N	N	N
69	1	Moczenie nocne	N	N	N	N	N
70	1	Przebyte psychozy reaktywne, infekcyjne, intoksykacyjne bez defektu i niewykazujące tendencji do nawrotów	N	N	N	Z/N	Z/N
	2	Psychozy egzogenne lub endogenne przewlekłe albo przebiegające z nawrotami	N	N	N	N	N
71	1	Obniżenie funkcji poznawczych i psychomotorycznych nieznacznego stopnia	N	N	N	Z/N	Z/N
	2	Upośledzenie umysłowe	N	N	N	N	N
72	1	Używanie alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych bez cech używania szkodliwego lub uzależnienia	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	2	Używanie szkodliwe lub uzależnienie od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych	N	N	N	N	N
73	1	Zespół psychoorganiczny	N	N	N	N	N
74	1	Inne zaburzenia psychiczne znacznie upośledzające zdolności adaptacyjne	N	N	N	N	N

ROZDZIAŁ XVII – KOŃCZYNY

1	2	3	4	5	6	7	8
75	1	Wygojone złamanie kości miednicy, pasa barkowego, kończyn nieupośledzające sprawności ustroju	Z	Z	Z	Z	Z
	2	Wygojone złamanie kości miednicy, pasa barkowego, kończyn nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N

	3	Wygojone złamanie kości miednicy, pasa barkowego, kończyn upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
	4	Brak zrostu kości łódeczkowatej nadgarstka z zachowaniem pełnej ruchomości ręki	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z
	5	Brak kończyny górnej	N	N	N	N	N
	6	Brak kończyny dolnej	N	N	N	N	N
76	1	Skrócenie kończyny dolnej od 2 cm do 4 cm	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
	2	Skrócenie kończyny dolnej powyżej 4 cm	N	N	N	N	Z/N
77	1	Zniekształcenia, zmiany pourazowe w obrębie dużych stawów kończyn nieznacznie upośledzające sprawność ustroju albo zwichnięcia nawykowe	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z
	2	Zniekształcenia, zmiany pourazowe w obrębie dużych stawów kończyn znacznie upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
	3	Przewlekłe pourazowe choroby stawów upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	Z/N
	4	Zgrubienia i zniekształcenia kości po przebytych stanach zapalnych nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z
	5	Zgrubienia i zniekształcenia kości po przebytych stanach zapalnych znacznie upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N

78	1	Stopa płaska lub wydrążona nieupośledzająca sprawności ustroju	Z	Z	Z	Z	Z
	2	Stopa płaska, koślawą lub wydrążoną upośledzająca sprawność ustroju	N	N	N	N	Z/N
	3	Stopa szpotawa, końska, piętowa i inne upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
	4	Kolana szpotawe lub koślawe nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
	5	Kolana szpotawe lub koślawe upośledzające sprawność ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
79	1	Żyłki kończyn	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	2	Rozległe żyłki kończyn ze zmianami troficznymi lub owrzodzeniami	N	N	N	Z/N	Z/N
	3	Zespoły pozakrzepowe	N	N	N	Z/N	Z/N
80	1	Brak palców stóp z zachowaniem główek kości śródstopia nieupośledzający chodzenia	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z
	2	Brak palców stóp z zachowaniem główek kości śródstopia upośledzający chodzenie	N	N	N	N	Z/N
	3	Brak palców stóp z uszkodzeniem główek kości śródstopia	N	N	N	N	Z/N
	4	Zniekształcenia palców stóp nieupośledzające chodzenia	Z	Z	Z	Z	Z
	5	Zniekształcenia palców stóp upośledzające chodzenie	N	N	N	N	Z/N
	6	Palce nadliczbowe stopy nieupośledzające chodzenia	Z	Z	Z	Z	Z
	7	Palce nadliczbowe stopy upośledzające chodzenie	N	N	N	N	Z/N

81	1	Brak jednego palca prawej ręki przy zachowanym kciuku i wskazicielu	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	2	Brak dwóch palców ręki prawej przy zachowanym kciuku i wskazicielu	N	N	N	Z/N	Z/N
	3	Brak trzech palców prawej ręki przy zachowanym kciuku	N	N	N	N	N
	4	Brak prawego wskaziciela	N	N	N	Z/N	Z/N
	5	Brak prawego kciuka	N	N	N	N	Z/N
	6	Brak prawego kciuka przy braku jednego lub więcej palców tej samej ręki	N	N	N	N	Z/N
	7	Brak dwóch palców lewej ręki przy zachowanym kciuku lub brak lewego kciuka	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	8	Brak trzech palców lub kciuka prawej ręki i jednego palca lewej ręki	N	N	N	N	N
	9	Brak czterech lub wszystkich palców jednej ręki	N	N	N	N	N
	10	Częściowe braki palców ręki nieupośledzające zdolności chwytu	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z
	11	Częściowe braki palców ręki nieznacznie upośledzające zdolność chwytu	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	12	Brak palców ręki znacznie upośledzający zdolność chwytu	N	N	N	N	Z/N
	13	Ograniczenie ruchów palców lub przykurcze nieupośledzające sprawności ręki	Z/N	Z/N	Z/N	Z	Z
	14	Ograniczenie ruchów palców lub przykurcze nieznacznie upośledzające sprawność ręki	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	15	Ograniczenie ruchów palców lub przykurcze upośledzające sprawność ręki	N	N	N	N	Z/N

	16	Palce nadliczbowe nieupośledzające sprawności ręki	Z	Z	Z	Z	Z
	17	Palce nadliczbowe upośledzające sprawność ręki	N	N	N	N	Z/N
	18	Zrośnięcie palców nieupośledzające sprawności ręki	Z	Z	Z	Z	Z
	19	Zrośnięcie palców upośledzające sprawność ręki	N	N	N	N	Z/N

ROZDZIAŁ XVIII – NOWOTWORY

1	2	3	4	5	6	7	8
82	1	Nowotwory niezłośliwe nieznacznie upośledzające sprawność ustroju lub nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	2	Nowotwory niezłośliwe ze względu na wielkość albo umiejscowienie upośledzające sprawność ustroju lub szpecące	N	N	N	Z/N	Z/N
83	1	Nowotwory złośliwe wszystkich rodzajów i stopni w zależności od wyników leczenia	N	N	N	N	N
	2	Stan po częściowym usunięciu narządu lub usunięciu jednego z parzystych narządów z powodu nowotworów złośliwych nieupośledzający sprawności ustroju	N	N	N	Z/N	Z/N
	3	Stan po usunięciu nowotworu złośliwego w okresie początkowym w granicach zdrowych tkanek – bez przerzutów i nawrotów – przy pełnej sprawności czynnościowej ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
	4	Nowotwory przedinwazyjne kobiecego narządu rodnego	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N

ROZDZIAŁ XIX – NARZĄD RODNY

1	2	3	4	5	6	7	8
84	1	Wady rozwojowe pochwy, macicy, jajników, jajowodów nieupośledzające sprawności ustroju	Z	Z	Z	Z	Z
	2	Zaburzenia hormonalne cyklu miesięczkowego ze zmianami przerostowymi i wytwórczymi w narządzie rodym	N	N	N	Z/N	Z/N
85	1	Pęknięcie krocza pierwszego stopnia	Z	Z	Z	Z	Z
	2	Pęknięcie krocza drugiego stopnia	N	N	N	N	N
	3	Opuszczenie narządu rodniego upośledzające sprawność ustroju	N	N	N	N	N
86	1	Zmiany położenia macicy nieupośledzające sprawności ustroju	Z	Z	Z	Z	Z
87	1	Przewlekły stan zapalny narządów rodnych z nieznacznymi zaburzeniami ustroju	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z
	2	Przewlekły stan zapalny narządów rodnych ze znacznymi zaburzeniami ustroju	N	N	N	N	N
	3	Inne nieprawidłowości narządu rodniego	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N	Z/N
88	1	Ciąża	N	N	N	N	N

Objaśnienia szczegółowe

Do § 88. Kobieta – członek personelu latającego w przypadku wykonywania zadań na samolotach bojowych oraz na śmigłowcach jest niezdolna do służby w powietrzu w okresie od rozpoznania ciąży do 3 miesięcy po porodzie.

W przypadku służby na pozostałych typach samolotów niezdolność dotyczy drugiej połowy ciąży i 3 miesięcy po porodzie.

Po porodzie i 3 miesiącach okresu poporodowego albo po poronieniu (po zakończeniu obserwacji i leczenia) kobieta – członek personelu latającego podlega badaniu okolicznościowemu w wojskowej komisji lotniczo-lekarskiej.

WYKAZ CHORÓB I UŁOMNOŚCI PRZY OCENIE ZDOLNOŚCI FIZYCZNEJ I PSYCHICZNEJ DO CZYNNEJ
SŁUŻBY WOJSKOWEJ NA OKRĘTACH WOJENNYCH I INNYCH JEDNOSTKACH PŁYWAJĄCYCH
MARYNARKI WOJENNEJ

Paragraf	Punkt	Choroby i ułomności	Zespoły badanych			
			A		B	
			kandydaci do służby na okrętach wojennych i innych jednostkach pływających Marynarki Wojennej		– żołnierze niezawodowi pełniący czynną służbę wojskową na okrętach wojennych i innych jednostkach pływających Marynarki Wojennej, – słuchacze kursów szkolenia specjalności morskich	
					kat.	grupa
1	2	3	4	5	6	7

ROZDZIAŁ I – BUDOWA CIAŁA

1	1	Wzrost powyżej 185 cm przy proporcjonalnej budowie ciała	Z/N	I–IV	Z	I–IV
	2	Wzrost poniżej 160 cm do 155 cm przy proporcjonalnej budowie ciała	N	–	N	–
	3	Słaba budowa ciała	Z/N	II–IV	Z/N	II–IV
	4	Słaba budowa ciała upośledzająca sprawność ustroju	N	–	N	–
	5	Otyłość nieupośledzająca sprawności ustroju	Z/N	II–IV	Z	II–IV
	6	Otyłość upośledzająca sprawność ustroju	N	–	N	–
	7	Odwrotne położenie trzewi	N	–	N	–
	8	Transseksualizm, obojnactwo	N	–	N	–

Objaśnienia szczegółowe

Specjalistów morskich dzieli się na następujące grupy:

Grupa I (badania przeprowadza się co 12 miesięcy):

- a) członkowie załóg okrętów podwodnych wszystkich specjalności,
- b) nurkowie,
- c) inni specjaliści.

Grupa II (badania przeprowadza się co 3 lata) specjaliści:

- a) artylerii pokładowej,
- b) łączności – radiotelegrafistów, hydroakustycy,
- c) mechanicy – obsługa siłowni okrętowych.

Grupa III (badania przeprowadza się co 3 lata) specjaliści:

- a) nawigacji – obsługa urządzeń nawigacji i radionawigacji, stacji żyroskopowych i innych urządzeń nawigacyjnych,
- b) łączności – sygnaliści, obsługa urządzeń radiolokacji,
- c) elektryczności – elektrycy urządzeń elektrycznych siłowni, oświetlenia, instalacji elektrycznych wewnętrznych i zewnętrznych,
- d) mechanicy – urządzeń pokładowych, drenażyści, obsługa innych urządzeń mechanicznych,
- e) artylerii – obsługa broni podwodnych, wyrzutni torpedowych, broni raketowej, stacji naprowadzenia ognia itp.

Grupa IV (badania przeprowadza się co 3 lata):

- a) specjaliści służby zdrowia,
- b) specjaliści chemicy,
- c) administracje i kwatermistrzostwo.

Ponadto w każdej grupie specjalistów wyodrębnia się następujące zespoły badanych:

- 1) zespół A: kandydaci do służby na okrętach wojennych i innych jednostkach pływających Marynarki Wojennej – osoby stawiające się do kwalifikacji wojskowej, żołnierze rezerwy, osoby przeniesione do rezerwy niebędące żołnierzami rezerwy, inne osoby, podlegające ze względu na wiek obowiązkowi służby wojskowej, które zgłosiły się ochotniczo do jej odbywania, oraz żołnierze zasadniczej służby wojskowej przeznaczeni do szkolenia w specjalnościach morskich;
- 2) zespół B: żołnierze niezawodowi odbywający czynną służbę wojskową na okrętach wojennych i innych jednostkach pływających Marynarki Wojennej, słuchacze Szkoły Podoficerskiej Marynarki Wojennej i kursów szkolenia specjalistów morskich oraz słuchacze Akademii Marynarki Wojennej w pierwszych dwóch latach nauki.

ROZDZIAŁ II – SKÓRA, TKANKA PODSKÓRNA, NACZYNIĄ LIMFATYCZNE I WĘZŁY CHŁONNE

1	2	3	4	5	6	7
2	1	Przewlekłe choroby skóry nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	II–IV	Z/N	I–IV
	2	Przewlekłe choroby skóry nieznacznie szpecące lub nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	N	–	N	–
	3	Przewlekłe choroby skóry szpecące lub upośledzające sprawność ustroju	N	–	N	–
	4	Ciała obce wgojone w powłoki zewnętrzne, nieupośledzające sprawności ustroju	Z	I–IV	Z	I–IV
	5	Ciała obce wgojone w powłoki zewnętrzne, znacznie upośledzające sprawność ustroju	N	–	N	–
	6	Tatuaze nieszpecące	Z	I–IV	Z	I–IV

	7	Tatuaże szpecące	Z/N	II-IV	Z/N	II-IV
	8	Torbiel włosowa z przetoką lub bez przetoki	N	-	N	-
3	1	Blizny nieszpecące lub nieupośledzające sprawności ustroju	Z	I-IV	Z	I-IV
	2	Blizny nieznacznie szpecące lub nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	Z/N	II-IV	Z/N	II-IV
	3	Blizny szpecące lub upośledzające sprawność ustroju	N	-	N	-
	4	Blizny po samouszkodzeniach	N	-	N	-
4	1	Schorzenia naczyń limfatycznych lub węzłów chłonnych nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	N	-	N	-

Objaśnienia szczegółowe

Do § 2 pkt 1 i 2. Dotyczy również chorób skóry połączonych z nadmierną potliwością lub pogłębiających się pod wpływem temperatury i wilgotności powietrza.

Do § 3 pkt 2. Za blizny upośledzające sprawność ustroju uważa się takie, które utrudniają noszenie umundurowania i oporządzenia, blizny połączone z ubytkiem tkanek miękkich (po zranieniach, oparzeniach itp.) oraz blizny w miejscach narażonych na tarcie w czasie ruchów i chodzenia, a także szerokie blizny pooperacyjne ze ściąganiem powłok lub zrostami jam ciała.

pkt 4. Osoby z bliznami po samouszkodzeniach kieruje się do Poradni Zdrowia Psychicznego.

ROZDZIAŁ III – CZASZKA

1	2	3	4	5	6	7
5	1	Zniekształcenie czaszki nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	II-IV	Z/N	II-IV
	2	Zniekształcenie czaszki (np. guzy, wgniecenia) i ubytki kości czaszki pourazowe oraz chorobowe upośledzające sprawność ustroju	N	-	N	-

ROZDZIAŁ IV – NARZĄD WZROKU

1	2	3	4	5	6	7
6	1	Zniekształcenia powiek nieupośledzające funkcji ochronnej	Z/N	II-IV	Z	I-IV
	2	Zniekształcenia powiek nieznacznie upośledzające funkcję ochronną	N	-	Z/N	II-IV

	3	Zniekształcenia powiek upośledzające funkcję ochronną	N	-	N	-
	4	Przewlekłe choroby brzegów powiek lub spojówek nieupośledzające lub nieznacznie upośledzające sprawność ochronną oka	Z/N	I-IV	Z/N	II-IV
	5	Przewlekłe choroby brzegów powiek lub spojówek trudno poddające się leczeniu upośledzające sprawność oka	N	-	N	-
	6	Zrosty spojówki gałkowej i powiekowej nieupośledzające ruchów gałki ocznej lub powiek	N	-	Z/N	II-IV
7	1	Nieznaczne upośledzenie wydzielania lub odpływu łez	N	-	N	-
8	1	Słepota jednego oka lub brak jednej gałki ocznej przy ostrości wzroku pozostałego oka nie mniejszej niż 0,8, bez korekcji albo po zastosowaniu szkieł sferycznych do $\pm 3,0$ D lub cylindrycznych do $\pm 2,0$ D	N	-	N	-
9	1	Nieznaczny oczopląs przy skierowaniu gałek ocznych w bok	N	-	N	-
	2	Nieznaczny oczopląs przy patrzeniu na wprost wzmagający się przy patrzeniu w bok	N	-	N	-
10	1	Zez utajony lub zez jawny nieznaczного stopnia przy ostrości wzroku każdego oka 0,5 lub większej, z korekcją szklami sferycznymi do $\pm 3,0$ D albo cylindrycznymi do $\pm 1,0$ D	N	-	N	-
	2	Brak jednoczesnego widzenia obuocznego (zez utajony, zez naprzemienny) z ostrością wzroku każdego oka nie mniejszą niż 0,5, z korekcją szklami sferycznymi powyżej $\pm 3,0$ D do $\pm 6,0$ D albo cylindrycznymi powyżej $\pm 1,0$ D do $\pm 2,0$ D	N	-	N	-
11	1	Niedowład mięśni zewnętrznych lub wewnętrznych oka porażenny lub pourazowy nieznacznie upośledzający czynność wzrokową niepowodujący podwójnego widzenia	N	-	N	-

12	1	Ostrość wzroku jednego oka, obu oczu poniżej 0,8 nie mniejsza niż 0,5, bez korekcji szklami	Z/N	II i IV	Z/N	II i IV
	2	Ostrość wzroku każdego oka powyżej 0,5 z korekcją szklami sferycznymi do $\pm 3,0$ D albo cylindrycznymi do $\pm 1,0$ D	N	–	Z/N	II i IV
	3	Ostrość wzroku każdego oka powyżej 0,5 z korekcją szklami sferycznymi powyżej $\pm 3,0$ D do $\pm 6,0$ D albo cylindrycznymi powyżej $\pm 1,0$ D do $\pm 3,0$ D	N	–	N	–
13	1	Przebyte, nienawracające choroby rogówki, twardówki, tęczówki, ciała rzęskowego i soczewki	Z/N	II–IV	Z/N	II–IV
	2	Przebyte i nawracające choroby rogówki, twardówki, tęczówki, ciała rzęskowego i soczewki	N	–	N	–
	3	Przebyte, nienawracające choroby siatkówki, naczyńki i nerwu wzrokowego	N	–	N	–
	4	Przewlekłe i nawracające choroby siatkówki, naczyńki i nerwu wzrokowego	N	–	N	–
	5	Nieznaczne upośledzenie rozróżniania barw	Z	II i IV	Z	II i IV
	6	Upośledzenie rozróżniania barw	N	–	N	–
	7	Jaskra	N	–	N	–

Objaśnienia szczegółowe

Do § 13 pkt 5. Kandydatów do szkół morskich i szkolenia w specjalnościach morskich kwalifikuje się jako zdolnych, jeżeli badanie wykazuje jedynie anomalie barwne, a nie ślepotę barwy.

ROZDZIAŁ V – NARZĄD SŁUCHU

1	2	3	4	5	6	7
14	1	Zniekształcenie lub niedorozwój (nieszpecące) jednej lub obu małżowin usznych bez równoczesnego upośledzenia słuchu	Z/N	III–IV	Z/N	III–IV
	2	Brak lub znaczny niedorozwój albo znaczne zniekształcenie jednej lub obu małżowin usznych bez równoczesnego upośledzenia słuchu	N	–	N	–

15	1	Jednostronne lub obustronne zwężenie przewodu słuchowego zewnętrznego, błony błony bębenkowej bez osłabienia słuchu	N	-	Z/N	III-IV
	2	Jednostronne lub obustronne zwężenie przewodu słuchowego zewnętrznego, błony błony bębenkowej, przewlekły nieżyt ucha środkowego z osłabieniem słuchu	N	-	N	-
16	1	Jednostronny lub obustronny suchy ubytek błony bębenkowej	N	-	N	-
17	1	Jednostronne przewlekłe ropne zapalenie ucha środkowego niezależnie od ostrości słuchu	N	-	N	-
18	1	Przebyta antromastoidektomia	N	-	N	-
	2	Przebyta wygojona jednostronna lub obustronna operacja zachowawcza ucha środkowego	N	-	N	-
19	1	Jednostronne lub obustronne zwyrodnienie włókniste lub kostne (tympano- lub otoskleroza) ucha środkowego	N	-	N	-
	2	Jednostronne zwyrodnienie włókniste lub kostne (tympano- lub otoskleroza) ucha środkowego z przytępieniem słuchu	N	-	N	-
20	1	Jednostronne lub obustronne upośledzenie słuchu wyłącznie w zakresie tonów wysokich	Z/N	III-IV	Z	III-IV
	2	Jednostronne lub obustronne osłabienie słuchu bez zaburzeń równowagi ciała	N	-	N	-
	3	Jednostronne przytępienie słuchu bez zaburzeń równowagi ciała	N	-	N	-

Objaśnienia szczegółowe

Do § 20 pkt 1. Za upośledzenie słuchu wyłącznie w zakresie tonów wysokich uważa się ubytek przekraczający 40 dB dla częstotliwości 4000 Hz lub wyższej. Kandydatów do nurkowania kwalifikuje się jako niezdolnych, natomiast czynnych nurków kwalifikuje się jako zdolnych.

pkt 2. Przez osłabienie słuchu rozumie się jego ubytek zawarty między 26 a 40 dB, ustalony badaniem audiometrycznym i obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości 500, 1000 i 2000 Hz.

pkt 3. Przez przytępienie słuchu rozumie się jego ubytek zawarty między 41 a 70 dB, ustalony badaniem audiometrycznym i obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości 500, 1000 i 2000 Hz.

Wszystkie wymienione stany patologiczne słuchu w pkt 2 i 3 w stosunku do nurków i płetwonurków stanowią o niezdolności.

ROZDZIAŁ VI – JAMA USTNA

1	2	3	4	5	6	7
21	1	Zniekształcenie warg wrodzone lub nabyte, nieszpecące, nieznacznie upośledzające mowę lub przyjmowanie pokarmów	N	–	N	–
	2	Zniekształcenie warg wrodzone lub nabyte, znacznie szpecące lub upośledzające mowę i przyjmowanie pokarmów	N	–	N	–
22	1	Zniekształcenie języka nieupośledzające mowy i połykania	Z	I–IV	Z	I–IV
	2	Zniekształcenie języka nieznacznie upośledzające mowę i połykanie	N	–	N	–
	3	Zniekształcenie języka znacznie upośledzające mowę lub połykanie	N	–	N	–
	4	Przewlekłe zapalenie ślinianek nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	N	–	N	–
	5	Przewlekłe zapalenie ślinianek upośledzające sprawność ustroju	N	–	N	–
23	1	Braki i wady uzębienia z utratą zdolności żucia do 67%, przy zachowanych zębach przednich	Z/N	II–IV	Z	II–IV
	2	Braki i wady uzębienia, w tym również zębów przednich, z utratą zdolności żucia do 67%	N	–	N	–
	3	Braki i wady uzębienia z utratą zdolności żucia powyżej 67%	N	–	N	–
	4	Przewlekłe zapalenie przyzębia	N	–	N	–
24	1	Zniekształcenie szczęki lub żuchwy wrodzone lub nabyte nieupośledzające zdolności żucia	Z	II–IV	Z	II–IV
	2	Zniekształcenie szczęki lub żuchwy wrodzone lub nabyte nieznacznie upośledzające zdolność żucia	N	–	Z/N	II–IV
	3	Złamanie szczęki lub żuchwy niezrośnięte lub zrośnięte nieprawidłowo znacznie upośledzające zdolność żucia	N	–	N	–

4	Zniekształcenie szczęki lub żuchwy uniemożliwiające żucie	N	–	N	–
5	Ograniczenie rozwierania szczęk (odległość między górnymi a dolnymi siekaczami powyżej 2 cm)	N	–	N	–
6	Ograniczenie rozwierania szczęk (odległość między górnymi a dolnymi siekaczami poniżej 2 cm)	N	–	N	–
7	Przebyte operacje kostnokorekcyjne albo kostnoodtwórcze szczęki lub żuchwy bez upośledzenia zdolności żucia	N	–	Z/N	II–IV
8	Przebyte operacje kostnoodtwórcze albo kostnokorekcyjne szczęki lub żuchwy z nieznacznym upośledzeniem zdolności żucia	N	–	N	–
9	Przebyte operacje kostnokorekcyjne albo kostnoodtwórcze szczęki lub żuchwy z upośledzeniem zdolności żucia	N	–	N	–
10	Przebyte operacje kostnokorekcyjne lub kostnoodtwórcze szczęki lub żuchwy ze znacznym upośledzeniem zdolności żucia	N	–	N	–
11	Przewlekłe schorzenie stawu skroniowo-żuchwowego nieupośledzające zdolności żucia	N	–	N	–
12	Przewlekłe schorzenie stawu skroniowo-żuchwowego nieznacznie upośledzające zdolność żucia	N	–	N	–

Objaśnienia szczegółowe

Do § 23 pkt 1. U kandydatów na nurków braki w uzębieniu nie mogą przekraczać 45%, przy zachowanych zębach przednich, a u kandydatów do służby na okręcie braki w uzębieniu nie mogą przekraczać 50%. Protezowanie zębów przednich daje zdolność do służby na okręcie, ale nie daje zdolności do nurkowania.

ROZDZIAŁ VII – NOS, GARDŁO, KRTAŃ

1	2	3	4	5	6	7
25	1	Polipy nosa lub przerosty małżowin nosowych nieznacznie upośledzające drożność nosa	Z/N	II-IV	Z	II-IV
	2	Polipy nosa lub przerosty małżowin nosowych upośledzające drożność nosa	N	-	Z/N	II-IV
	3	Skrzywienie przegrody nosa nieupośledzające drożności nosa	Z	II-IV	Z	I-IV
	4	Skrzywienie przegrody nosa upośledzające drożność nosa	N	-	N	-
	5	Zwężenie nozdrzy (przednich i tylnych) nieznacznie upośledzające drożność nosa	Z/N	II-IV	Z	II-IV
	6	Zwężenie nozdrzy (przednich i tylnych) upośledzające drożność nosa	N	-	N	-
	7	Zniekształcenie lub zniszczenie części nosa nieznacznie szpecące lub nieznacznie upośledzające jego drożność	N	-	N	-
	8	Zniekształcenie lub zniszczenie nosa znacznie szpecące lub upośledzające jego drożność	N	-	N	-
	9	Przewlekłe nieżytowe zapalenie zatok przynosowych	N	-	N	-
	10	Przewlekłe śluzowo-ropne lub ropne zapalenie zatok przynosowych	N	-	N	-
	11	Przewlekły naczynioruchowy nieżyt błony śluzowej nosa upośledzający oddychanie	N	-	N	-
	12	Przewlekły suchy nieżyt błony śluzowej nosa lub suchy zanikowy nieżyt błony śluzowej nosa nieznacznie upośledzający oddychanie	Z	II-IV	Z	II-IV
	13	Przewlekły suchy nieżyt błony śluzowej nosa lub suchy zanikowy nieżyt błony śluzowej nosa znacznie upośledzający oddychanie	N	-	N	-

26	1	Przewlekły nieżyt (zwykły, przerostowy lub zanikowy) gardła lub krtani nieznacznie upośledzający sprawność ustroju	Z	II-IV	Z	II-IV
	2	Przewlekły nieżyt (zwykły, przerostowy lub zanikowy) gardła lub krtani znacznie upośledzający sprawność ustroju	N	-	N	-
	3	Blizny i zniekształcenia gardła, krtani lub tchawicy nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	Z/N	II-IV	Z	II-IV
	4	Blizny i zniekształcenia gardła, krtani lub tchawicy upośledzające sprawność ustroju	N	-	N	-
27	1	Zaburzenia ruchomości fałdów głosowych na tle organicznym lub czynnościowym nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	N	-	N	-
	2	Zaburzenia ruchomości fałdów głosowych na tle organicznym lub czynnościowym upośledzające sprawność ustroju	N	-	N	-
28	1	Wady wymowy nieznacznie upośledzające zdolność porozumiewania się	Z	IV	Z	IV
	2	Wady wymowy upośledzające zdolność porozumiewania się	N	-	N	-
29	1	Przewlekłe alergiczne nieżyty górnych dróg oddechowych nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	N	-	N	-
	2	Przewlekłe alergiczne nieżyty górnych dróg oddechowych znacznie upośledzające sprawność ustroju	N	-	N	-
	3	Okresowy alergiczny nieżyt nosa	N	-	Z/N	II-IV

Objaśnienia szczegółowe

Do § 25 pkt 4 i 6. Wymienione stany patologiczne w stosunku do nurków i pletwonurków stanowią o niezdolności.

ROZDZIAŁ VIII – SZYJA, KLATKA PIERSIOWA, KRĘGOSŁUP

1	2	3	4	5	6	7
30	1	Kręcz szyi niewielkiego stopnia	N	–	N	–
31	1	Zniekształcenie obojczyka nieupośledzające sprawności obręczy barkowej	Z	II–IV	Z	I–IV
	2	Zniekształcenie obojczyka upośledzające sprawność obręczy barkowej	N	–	N	–
	3	Zniekształcenie obojczyka znacznie upośledzające sprawność obręczy barkowej	N	–	N	–
32	1	Zniekształcenia lub niewielkie ubytki kostne klatki piersiowej nieupośledzające sprawności ustroju	Z	II–IV	Z	II–IV
	2	Zniekształcenia lub niewielkie ubytki kostne klatki piersiowej upośledzające sprawność ustroju	N	–	N	–
	3	Zniekształcenia dużego stopnia lub rozległe ubytki kostne klatki piersiowej znacznie upośledzające sprawność ustroju	N	–	N	–
	4	Ciała obce wgojone w narządy klatki piersiowej (oprócz wgojonych w serce) nieupośledzające sprawności ustroju	N	–	Z/N	II–IV
	5	Ciała obce wgojone w narządy klatki piersiowej (oprócz wgojonych w serce) nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	N	–	N/Z	II–IV
	6	Ciała obce wgojone w narządy klatki piersiowej (oprócz wgojonych w serce) upośledzające sprawność ustroju	N	–	N	–
33	1	Skrzywienie i wady kręgosłupa wrodzone lub nabyte nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	II–IV	Z	II–IV
	2	Skrzywienie i wady kręgosłupa wrodzone lub nabyte upośledzające sprawność ustroju	N	–	N	–

	3	Skrzywienie i wady kręgosłupa wrodzone lub nabyte znacznie upośledzające sprawność ustroju	N	–	N	–
	4	Choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa nieznacznie upośledzająca sprawność ustroju	N	–	N	–
	5	Choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa znacznie upośledzająca sprawność ustroju	N	–	N	–
	6	Zesztywniające zapalenie stawów kręgosłupa	N	–	N	–
	7	Inne choroby kręgosłupa nieupośledzające sprawności ruchowej	N	–	Z	II–IV
	8	Inne choroby kręgosłupa nieznacznie upośledzające sprawność ruchową	N	–	N	–
	9	Inne choroby kręgosłupa upośledzające sprawność ruchową	N	–	N	–

ROZDZIAŁ IX – NARZĄD ODDECHOWY

1	2	3	4	5	6	7
34	1	Przewlekła obturacyjna choroba płuc (przewlekłe zapalenie oskrzeli, rozedma płuc) nieupośledzająca wskaźników spirometrycznych	N	–	N	–
	2	Przewlekła obturacyjna choroba płuc (przewlekłe zapalenie oskrzeli, rozedma płuc) upośledzająca wskaźniki spirometryczne	N	–	N	–
	3	Przewlekła obturacyjna choroba płuc (przewlekłe zapalenie oskrzeli, rozedma płuc) z wybitnym upośledzeniem wskaźników spirometrycznych	N	–	N	–
	4	Przewlekła obturacyjna choroba płuc w okresie badań diagnostycznych lub leczenia specjalistycznego	N	–	N	–
	5	Astma oskrzelowa i zespoły astmatyczne ze sporadycznymi zaostrzeniami o niewielkim nasileniu	N	–	N	–
35	1	Pojedyncze zwapnienia lub niewielkie zwłóknienia po przebyłym procesie gruźliczym	Z	II–IV	Z	II–IV

	2	Liczne zwapnienia i zwłóknienia po przebytych rozsiewach krwiopochodnych gruźlicy bez upośledzenia sprawności oddechowej	N	–	N	–
	3	Zmiany bliznowate po przebytej gruźlicy płuc z upośledzeniem sprawności oddechowej	N	–	N	–
	4	Zrosty i zgrubienia opłucnej nieupośledzające sprawności krążeniowo-oddechowej	Z	II–IV	Z	I–IV
	5	Zrosty i zgrubienia opłucnej ograniczające ruchomość przepony z przemieszczeniem narządów upośledzające sprawność oddechowo-krążeniową	N	–	N	–
36	1	Śródmiąższowe zwłóknienie płuc i inne rzadkie choroby płuc nieupośledzające sprawności ustroju	N	–	N	–
	2	Śródmiąższowe zwłóknienie płuc i inne rzadkie choroby płuc upośledzające sprawność ustroju	N	–	N	–
	3	Ubytki tkanki płucnej po zabiegach operacyjnych	N	–	N	–

ROZDZIAŁ X – UKŁAD KRAŻENIA

1	2	3	4	5	6	7
37	1	Choroby mięśnia sercowego lub zaburzenia rytmu serca nawracające lub trwałe, nieupośledzające sprawności ustroju	N	–	Z/N	II–IV
	2	Choroby mięśnia sercowego lub zaburzenia rytmu serca nawracające lub trwałe, powodujące znaczne upośledzenie sprawności ustroju	N	–	N	–
	3	Przewlekła choroba niedokrwienna serca pod postacią dusznicy bolesnej stabilnej bez przebytego zawału serca	N	–	N	–
	4	Przewlekła choroba niedokrwienna serca pod postacią dusznicy bolesnej niestabilnej lub z przebyłym zawałem serca	N	–	N	–

	5	Wrodzone wady serca	N	-	N	-
	6	Zastawkowe wady serca bez powikłań nieupośledzające sprawności fizycznej (klasa czynnościowa I)	N	-	N	-
	7	Wady zastawkowe serca upośledzające sprawność ustroju	N	-	N	-
	8	Zaciskające zapalenie osierdzia lub stan po operacji z powodu tej choroby	N	-	N	-
	9	Obce ciała wgojone w serce	N	-	N	-
	10	Rzut choroby reumatycznej w okresie leczenia	N	-	N	-
	11	Wypadanie płotka – płatków zastawki dwudzielnej nieupośledzające sprawności ustroju	N	-	Z/N	II-IV
38	1	Nadciśnienie tętnicze I stopnia (łagodne)	N	-	N	-
	2	Nadciśnienie tętnicze II stopnia (umiarkowane)	N	-	N	-
	3	Nadciśnienie tętnicze III stopnia (ciężkie)	N	-	N	-
	4	Tętniaki	N	-	N	-
	5	Inne choroby naczyń krwionośnych nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	N	-	Z/N	II-IV

ROZDZIAŁ XI – UKŁAD TRAWIENNY

1	2	3	4	5	6	7
39	1	Choroby przełyku nieupośledzające sprawności ustroju	Z	II-IV	Z	II-IV
	2	Choroby przełyku nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	N	-	N	-
40	1	Ciała obce wgojone w narządy jamy brzusznej, nieupośledzające sprawności ustroju	N	-	N	-
	2	Ciała obce wgojone w narządy jamy brzusznej, nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	N	-	N	-
41	1	Zrosty otrzewnej upośledzające sprawność ustroju	N	-	N	-

42	1	Przewlekły nieżyt żołądka, dwunastnicy, jelit bez upośledzenia lub z nieznacznym upośledzeniem sprawności ustroju	N	-	Z/N	II-IV
	2	Przewlekły nieżyt żołądka, dwunastnicy, jelit z upośledzeniem sprawności ustroju	N	-	N	-
	3	Czynny wrzód żołądka lub dwunastnicy	N	-	N	-
	4	Choroba wrzodowa żołądka lub dwunastnicy	N	-	N	-
	5	Choroba wrzodowa żołądka lub dwunastnicy z licznymi nawrotami lub powikłaniami	N	-	N	-
	6	Przebyta częściowa resekcja żołądka nieupośledzająca sprawności ustroju	N	-	N	-
	7	Przebyta resekcja żołądka z upośledzeniem sprawności ustroju	N	-	N	-
	8	Niedowład lub rozstrzeń żołądka z zaleganiem treści	N	-	N	-
	9	Przebyte zabiegi operacyjne na jelitach bez upośledzenia sprawności ustroju	Z/N	II-IV	Z	II-IV
	10	Przebyte zabiegi operacyjne na jelitach z nieznacznym upośledzeniem sprawności ustroju	N	-	N	-
	11	Przebyte zabiegi operacyjne na jelitach z upośledzeniem sprawności ustroju	N	-	N	-
	12	Przebyte zabiegi operacyjne na jelitach ze znacznym upośledzeniem sprawności ustroju	N	-	N	-
	13	Zmiany organiczne lub czynnościowe jelita cienkiego nieupośledzające sprawności ustroju	N	-	Z/N	II-IV
	14	Zmiany organiczne lub czynnościowe jelita cienkiego upośledzające sprawność ustroju	N	-	N	-
	15	Zmiany organiczne lub czynnościowe jelita grubego nieupośledzające sprawności ustroju	N	-	N	-

	16	Zmiany organiczne lub czynnościowe jelita grubego upośledzające sprawność ustroju	N	–	N	–
43	1	Przewlekłe zapalenie pęcherzyka żółciowego nieupośledzające sprawności ustroju	N	–	N	–
	2	Przewlekłe zapalenie pęcherzyka żółciowego upośledzające sprawność ustroju	N	–	N	–
	3	Kamica dróg żółciowych	N	–	N	–
	4	Przebyta operacja pęcherzyka żółciowego lub dróg żółciowych nieznacznie upośledzająca sprawność ustroju	N	–	N	–
	5	Przebyta operacja pęcherzyka żółciowego lub dróg żółciowych upośledzająca sprawność ustroju	N	–	N	–
	6	Niedawno przebyte wirusowe zapalenie wątroby	N	–	N	–
	7	Przewlekłe zapalenie wątroby	N	–	N	–
	8	Marskość wątroby	N	–	N	–
	9	Przewlekła hiperbilirubinemia	N	–	N	–
	10	Nosicielstwo wirusowego zapalenia wątroby (WZW)	N	–	N	–
	11	Ozdrowieńcy po WZW bez uszkodzenia wątroby	Z/N	II–IV	Z	II–IV
	12	Zakażenie wirusem HCV	N	–	N	–
	13	Przebyte pourazowe i toksyczne uszkodzenie wątroby	N	–	N	–
44	1	Przewlekłe choroby trzustki	N	–	N	–
45	1	Przepukliny	N	–	Z/N	II–IV
46	1	Przetoki i szczeliny odbytnicy lub okolicy odbytu nieupośledzające sprawności ustroju	N	–	N	–
	2	Przetoki okołodbytnicze lub odbytnicy pierwotne i nawrotowe	N	–	N	–
	3	Żylaki odbytu bez owrzodzeń	N	–	N	–

Objaśnienia szczegółowe

Do § 45 i § 46 pkt 1–3. Wymienione stany patologiczne w stosunku do nurków i płetwonurków stanowią o niezdolności.

ROZDZIAŁ XII – NARZĄD MOCZOWO-PŁCIOWY

1	2	3	4	5	6	7
47	1	Wady rozwojowe nerek lub nerka ruchoma nieupośledzające sprawności ustroju	N	–	N	–
	2	Wady rozwojowe nerek lub nerka ruchoma upośledzające sprawność ustroju	N	–	N	–
	3	Kamica układu moczowego z okresowym wydalaniem złogów	N	–	N	–
	4	Przewlekłe odmiedniczkowe zapalenie nerek (śródmiąższowe bakteryjne i abakteryjne)	N	–	N	–
	5	Przewlekłe kłębkowe zapalenie nerek	N	–	N	–
	6	Krwiomocz i białkomocz o nieustalonej etiologii	N	–	N	–
48	1	Przewlekłe zapalenie pęcherza moczowego lub dróg moczowych	N	–	N	–
49	1	Zwężenie cewki moczowej nieznacznie utrudniające oddawanie moczu	N	–	N	–
	2	Zwężenie cewki moczowej utrudniające oddawanie moczu	N	–	N	–
	3	Spodziectwo lub wierzchniactwo niepowodujące zaburzeń w oddawaniu moczu	N	–	N	–
50	1	Żylaki powrózka nasiennego nieznacznego stopnia	Z/N	II–IV	Z	II–IV
	2	Żylaki powrózka nasiennego znacznego stopnia	N	–	N	–
	3	Wodniaki jądra, powrózka nasiennego lub torbiele najądrza nieupośledzające czynności narządu	N	–	N	–
51	1	Brak lub zanik jednego jądra	Z	I–IV	Z	I–IV
	2	Brak lub zanik obu jąder	N	–	N	–
	3	Wnętrostwo jednostronne lub obustronne	N	–	N	–

Objaśnienia szczegółowe

Do § 50 pkt 1. Kandydatów do służby nurkowej (płetwonurkowej) kwalifikuje się jako niezdolnych, nurków czynnych jako zdolnych.

pkt 2. Czynnych nurków i płetwonurków kwalifikuje się jako niezdolnych.

ROZDZIAŁ XIII – GRUCZOŁY WYDZIELANIA WEWNĘTRZNEGO

1	2	3	4	5	6	7
52	1	Wole nieznacznych rozmiarów	Z/N	II–IV	Z	II–IV
	2	Wole znacznych rozmiarów	N	–	N	–
	3	Wole z objawami matolectwa, obrzęk śluzakowaty	N	–	N	–
	4	Zmiany czynności tarczycy z wolem lub bez wola	N	–	N	–
53	1	Choroby przysadki mózgowej	N	–	N	–
	2	Choroby nadnerczy	N	–	N	–
	3	Choroby gruczołów przytarczycznych	N	–	N	–
	4	Cukrzyca	N	–	N	–
	5	Wielogruczołowe zaburzenia czynnościowe nieznacznie upośledzające przemiany hormonalne	N	–	N	–

ROZDZIAŁ XIV – INNE CHOROBY WEWNĘTRZNE

1	2	3	4	5	6	7
54	1	Niedokrwistości hemolityczne i niedoborowe niewielkiego stopnia niepoddające się leczeniu	N	–	N	–
	2	Niedokrwistości hemolityczne i niedoborowe znacznego stopnia niepoddające się leczeniu	N	–	N	–
	3	Niedokrwistości aplastyczne, trwałe granulocytopenie, małopłytkowości niepoddające się leczeniu oraz choroby rozrostowe szpiku i układu chłonnego	N	–	N	–
	4	Zakażenie wirusem HIV	N	–	N	–
	5	Zespół nabytego upośledzenia odporności (AIDS) i inne defekty immunologiczne (nabyte i wrodzone)	N	–	N	–
55	1	Powiększenie śledziony	N	–	N	–
	2	Pooperacyjny brak śledziony	N	–	N	–
56	1	Choroby lub uszkodzenia narządów wywołane promieniowaniem jonizującym lub niejonizującym	N	–	N	–
57	1	Układowe choroby tkanki łącznej w okresie obserwacji	N	–	N	–

58	1	Skaza moczanowa (dna) nieznacznie upośledzająca sprawność ustroju	N	-	N	-
59	1	Inne choroby przemiany materii nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	N	-	N	-
60	1	Gruźlica poza układem oddechowym	N	-	N	-

ROZDZIAŁ XV – UKŁAD NERWOWY

1	2	3	4	5	6	7
61	1	Przewlekłe zespoły bólowe korzeniowe, korzeniowo-nerwowe, splotów nerwowych, nerwobóle pojedynczych lub licznych nerwów z okresowymi niezbyt częstymi zaostrzeniami	Z/N	II-IV	Z/N	II-IV
	2	Przewlekłe zespoły bólowe korzeniowe, korzeniowo-nerwowe, splotów nerwowych, nerwobóle i zapalenia pojedynczych lub licznych nerwów z częstymi zaostrzeniami i objawami przedmiotowymi	N	-	N	-
	3	Przewlekłe zespoły bólowe korzeniowe, korzeniowo-nerwowe, splotów nerwowych, nerwobóle i zapalenia pojedynczych nerwów z częstymi zaostrzeniami i utrwalonymi objawami ubytkowymi	N	-	N	-
	4	Przewlekłe choroby i trwałe następstwa chorób lub urazów nerwów obwodowych z zaburzeniami ruchowymi lub czuciowymi, troficznymi nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	N	-	N	-
62	1	Objawy szczątkowe po przebytych chorobach organicznych lub po urazach ośrodkowego układu nerwowego z nieznacznymi zaburzeniami mózgowo-rdzeniowymi, które ze względu na umiejscowienie bądź mechanizmy wyrównawcze nie upośledzają sprawności ustroju	N	-	N	-

	2	Trwałe następstwa chorób lub urazów ośrodkowego układu nerwowego z zaburzeniami mózgowo-rdzeniowymi nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	N	-	N	-
63	1	Zanik mięśni po przebytych chorobach lub urazach nieupośledzający sprawności ustroju	N	-	N	-
	2	Choroby układu mięśniowego i zanik mięśni po przebytych chorobach lub urazach mięśni nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	N	-	N	-
64	1	Napadowe zaburzenia świadomości o nieustalonej etiologii bez zmian organicznych w układzie nerwowym	N	-	N	-

ROZDZIAŁ XVI – STAN PSYCHICZNY

1	2	3	4	5	6	7
65	1	Nerwice (w tym także narządowe) nieznacznie upośledzające zdolności adaptacyjne	N	-	Z/N	II-IV
	2	Nerwice (w tym także narządowe) znacznie upośledzające zdolności adaptacyjne rokujące wyleczenie lub istotną poprawę	N	-	N	-
66	1	Sytuacyjne reakcje dezadaptacyjne nieznacznie upośledzające zdolności przystosowawcze	N	-	Z/N	II-IV
67	1	Osobowość nieprawidłowa nieznacznie upośledzająca zdolności adaptacyjne	N	-	N	-
68	1	Moczenie nocne	N	-	N	-
69	1	Psychozy reaktywne	N	-	N	-
70	1	Sprawność umysłowa poniżej przeciętnej (niska norma)	N	-	N	-
71	1	Używanie szkodliwe lub uzależnienie od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych	N	-	N	-
72	1	Zaburzenia psychiczne niepsychotyczne pochodzenia organicznego nieznacznie upośledzające zdolności adaptacyjne	N	-	N	-
73	1	Inne przewlekłe zaburzenia psychiczne znacznie upośledzające zdolności adaptacyjne rokujące poprawę	N	-	N	-

Objaśnienia szczegółowe

Do § 65 pkt 1 i 2, § 67, § 71 i § 72. Podstawę rozpoznania schorzenia stanowią kryteria diagnostyczne ustalone w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

Do § 66. Stosuje się również w przypadkach, w których stwierdzono zaburzenia pobudliwości narządu przedsionkowego (choroba morska) rozpoznawane na podstawie opinii służbowo-lekarskiej opartej na obserwacji w czasie kilkakrotnego wyjścia w morze i po stwierdzeniu braku adaptacji w ciągu 7–10 dni.

ROZDZIAŁ XVII – KOŃCZYNY

1	2	3	4	5	6	7
74	1	Zniekształcenia kości miednicy, obręczy barkowej i kończyn (wrodzone, po złamaniach i po stanach zapalnych) bez upośledzenia sprawności ruchowej	Z/N	II–IV	Z/N	II–IV
	2	Zniekształcenie kości miednicy, obręczy barkowej i kończyn (wrodzone, po złamaniach i po stanach zapalnych) nieznacznie upośledzające sprawność ruchową	N	–	Z/N	II–IV
	3	Zniekształcenie kości miednicy, obręczy barkowej i kończyn (wrodzone, po złamaniach i po stanach zapalnych) upośledzające sprawność ruchową	N	–	N	–
	4	Przewlekłe stany zapalne kości	N	–	N	–
	5	Brak kończyny	N	–	N	–
75	1	Skrócenie kończyny dolnej od 1 cm do 2 cm	Z/N	II–IV	Z	I–IV
	2	Skrócenie kończyny dolnej powyżej 2 cm do 4 cm z nieznacznym upośledzeniem sprawności ruchowej	N	–	Z/N	II–IV
	3	Skrócenie kończyny dolnej powyżej 4 cm do 6 cm z upośledzeniem sprawności ruchowej	N	–	N	–
76	1	Zwichnięcie nawykowe dużego stawu	N	–	N	–
	2	Zniekształcenia w obrębie dużych stawów kończyn bez upośledzenia sprawności ustroju	N	–	Z/N	II–IV
	3	Zniekształcenia w obrębie dużych stawów kończyn nieznacznie upośledzające sprawność ustroju	N	–	Z/N	II–IV

	4	Zniekształcenia w obrębie dużych stawów kończyn upośledzające sprawność ustroju	N	–	N	–
	5	Przewlekłe choroby stawów bez zniekształcenia oraz przewlekłe zapalenie tkanki łącznej rozlane i okołostawowe	N	–	N	–
	6	Przewlekłe choroby stawów upośledzające sprawność ustroju, w tym także reumatoidalne zapalenie stawów	N	–	N	–
	7	Zmiany zwyrodnieniowe stawów nieupośledzające sprawności ruchowej	N	–	Z/N	II–IV
	8	Zmiany zwyrodnieniowe stawów nieznacznie upośledzające sprawność ruchową	N	–	Z/N	II–IV
	9	Zmiany zwyrodnieniowe stawów upośledzające sprawność ruchową	N	–	N	–
77	1	Stopa płaska lub wydrążona bez upośledzenia sprawności ruchowej	Z	I–IV	Z	I–IV
	2	Stopa płaska, koślawą lub wydrążoną nieznacznie upośledzająca sprawność ruchową	N	–	Z/N	II–IV
	3	Stopa płaska, koślawą, szpotawą upośledzająca sprawność ruchową	N	–	Z/N	II–IV
	4	Stopa płaska, koślawą, szpotawą znacznie upośledzająca sprawność ruchową	N	–	N	–
78	1	Żyłki kończyn	Z/N	II–IV	Z/N	II–IV
79	1	Brak jednego palucha lub innych palców stóp z zachowaniem główek kości śródstopia nieupośledzający chodzenia	Z/N	II–IV	Z/N	II–IV
	2	Brak obu paluchów lub jednego palucha i innych palców stóp z zachowaniem główek kości śródstopia upośledzający chodzenie	N	–	Z/N	II–IV
	3	Brak palców stóp z uszkodzeniem kości śródstopia	N	–	N	–
	4	Zniekształcenie palców stóp nieutrudniające noszenia obuwia i chodzenia	Z	II–IV	Z	I–IV

	5	Zniekształcenie palców stóp nieznacznie utrudniające noszenie obuwia i chodzenie	N	–	Z/N	II–IV
80	1	Brak czwartego lub piątego palca ręki prawej lub brak jednego dowolnego palca ręki lewej z wyjątkiem kciuka	N	–	Z/N	II–IV
	2	Braki palców rąk nieznacznie upośledzające chwyt	N	–	N	–
	3	Braki palców rąk upośledzające chwyt	N	–	N	–
	4	Braki palców rąk znacznie upośledzające chwyt	N	–	N	–
	5	Częściowe braki palców, ograniczenie ruchów palców rąk lub ich przykurcz bez upośledzenia chwytu	N	–	Z/N	II–IV
	6	Częściowe braki palców, ograniczenie ruchów palców rąk lub ich przykurcz nieznacznie upośledzające chwyt	N	–	N	–

Objaśnienia szczegółowe

Do § 76 pkt 1. Zwichnięcia nawykowe rozpoznaje się tylko w czasie badania albo na podstawie dokumentacji lekarskiej stwierdzającej kilkakrotne przebycie zwichnięcia.

Do § 78 i § 80 pkt 1–5. Wymienione stany patologiczne w stosunku do nurków i płetwonurków stanowią o niezdolności.

Do § 79 pkt 5. Według tego paragrafu nurków i płetwonurków kwalifikuje się jako niezdolnych.

ROZDZIAŁ XVIII – NOWOTWORY

1	2	3	4	5	6	7
81	1	Nowotwory niezłośliwe	N	–	N	–
82	1	Nowotwory złośliwe wszystkich rodzajów i stopni	N	–	N	–

ROZDZIAŁ XIX – NARZĄD RODNY

1	2	3	4	5	6	7
83	1	Wady rozwojowe narządu rodne nieupośledzające ogólnej sprawności ustroju	Z	II–IV	Z	II–IV
	2	Wady rozwojowe narządu rodne upośledzające sprawność ustroju	N	–	N	–

	3	Zaburzenia cyklu miesięczkowego ze zmianami przerostowymi w narządzie rodnym	N	–	N	–
84	1	Zastarzałe pęknięcie lub blizny krocza nieupośledzające sprawności ustroju	Z	II–IV	Z	II–IV
	2	Obniżenie ścian pochwy z wytworzeniem zachyłka pęcherzowo-pochwowego lub odbytniczko-pochwowego	N	–	N	–
	3	Obniżenie ścian pochwy z wytworzeniem zachyłka pęcherzowo-pochwowego z towarzyszącym wysiłkowym nietrzymaniem moczu	N	–	N	–
	4	Obniżenie ścian pochwy z wytworzeniem zachyłka pęcherzowo-pochwowego, odbytniczko-pochwowego z całkowitym nietrzymaniem moczu lub zaburzeniami czynności zwieracza odbytu	N	–	N	–
	5	Całkowite wypadanie narządu rodnego	N	–	N	–
	6	Guzy przydatków, mięśniaki macicy	N	–	N	–
85	1	Nieprawidłowe położenie macicy nieupośledzające sprawności ustroju	Z/N	II–IV	Z/N	II–IV
	2	Nieprawidłowe położenie macicy z upośledzeniem sprawności ustroju	N	–	N	–
	3	Przetoki: pęcherzowo-maciczna, pęcherzowo-pochwowa, cewkowo-pochwowa, odbytniczko-pochwowa, odbytniczko-kroczoza, kroczoza-pochwowa	N	–	N	–
86	1	Przewlekłe stany zapalne narządu rodnego wewnętrznego bez zmian anatomicznych	N	–	Z/N	II–IV
	2	Przewlekłe stany zapalne narządu rodnego wewnętrznego ze zmianami anatomicznymi w zakresie przydatków, przewlekłe stany zapalne przymacicza	N	–	N	–

	3	Przebyte odcięcie nadpochwowe lub wycięcie całkowite macicy nieupośledzające sprawności ustroju	N	–	N	–
	4	Przebyte odcięcie nadpochwowe lub wycięcie całkowite macicy upośledzające sprawność ustroju	N	–	N	–
87	1	Ciąża	N	–	N	–

Objaśnienia szczegółowe

Do § 83 pkt 1. Dotyczą: przegrody i przewężenia pochwy, macicy jednodrożnej, dwudrożnej, dwuszyjkowej, podwójnej, wad rozwojowych jajowodów.

pkt 2. Zmiana jest skojarzona zazwyczaj z nieomogą hormonalną układu rozrodczego (trwale bóle, zaburzenia cyklu miesięczkowego, obfite krwawienia).

Znaczny niedorozwój lub brak macicy, które rzutują na ogólną sprawność ustroju.

pkt 3. Obfite miesiączki przy współistnieniu mięśniaków, bolesne miesiączki przy zmianach o charakterze endometriozy, mimo dotychczasowego leczenia zachowawczego, a niekiedy operacyjnego, potwierdzone aktualnym wynikiem badania ginekologicznego.

Do § 84 pkt 2 i 3. W powikłanym obniżeniu narządu rodnego należy rozważyć możliwości uzyskania poprawy przez leczenie zachowawcze lub operacyjne.

Kwalifikacja orzecznicza – po zakończonym leczeniu.

Do § 85 pkt 1. Np. tyłozgięcie macicy wolne.

pkt 2. Np. tyłozgięcie macicy umocowane.

Do § 86. Ustalenie rozpoznania objętego tym paragrafem wymaga dokumentacji leczenia szpitalnego lub w odpowiedniej poradni specjalistycznej.

pkt 2. Obejmuje przewlekły stan zapalny narządu rodnego powodujący poważne zmiany anatomiczne i czynnościowe. Zmiany te dotyczą nie tylko czynności narządu rodnego, ale i całego ustroju.

Ocena orzecznicza wymaga dokumentacji dotychczasowego leczenia.

pkt 3 i 4. W stanach po usunięciu narządu rodnego w każdym przypadku uwzględnia się szeroką skalę zmian anatomicznych i czynnościowych, które bywają następstwem usunięcia części lub całego narządu rodnego.

Rozpoznanie i ocena orzecznicza odbywają się na podstawie dokumentacji dotychczasowego leczenia.

Do § 87. Cięża nie traktuje się jako choroby lub ułomności.

OKREŚLENIE PRZYDATNOŚCI DO SŁUŻBY W CHARAKTERZE NURKA (PŁETWONURKA) ORAZ W ZAŁOGACH OKRĘTÓW PODWODNYCH

1. Badaniom podlegają:

- nurkowie i płetwonurkowie,
- załogi okrętów podwodnych,
- osoby, które stały się do kwalifikacji wojskowej, osoby przeniesione do rezerwy niebędące żołnierzami rezerwy, inne osoby, podlegające ze względu na wiek obowiązkowi służby wojskowej, które zgłosiły się ochotniczo do jej odbywania, oraz żołnierze niezawodowi zakwalifikowani do szkolenia w specjalności nurek (płetwonurek).

2. Przed określeniem zdolności do służby w charakterze nurka (pletwonurka) przeprowadza się następujące badania specjalistyczne:

1) w stosunku do kandydatów do służby w charakterze nurka (pletwonurka):

- a) RTG zatok przynosowych i klatki piersiowej (duże zdjęcie),
- b) RTG nasad kości długich,
- c) EKG i ECHO serca,
- d) badania laboratoryjne – OB, HBs, HCV, morfologia z rozmazem, mocz, poziom cukru we krwi, mocznik, kreatynina, transaminazy, lipidogram,
- e) badanie psychologiczne,
- f) badanie neurologiczne i EEG,
- g) badanie okulistyczne (z badaniem dna oka),
- h) badanie laryngologiczne (z badaniem audiometrycznym),
- i) badanie internistyczne (z badaniem spirometrycznym),
- j) badanie chirurgiczne,
- k) badanie dermatologiczne,
- l) badanie stomatologiczne;

2) w stosunku do nurków (pletwonurków) – badania okresowe:

- a) RTG zatok przynosowych i klatki piersiowej,
- b) EKG lub elektrokardiograficzna i spirometryczna próba wysiłkowa,
- c) badania laboratoryjne,
- d) badanie neurologiczne,
- e) badanie okulistyczne (z badaniem dna oka),
- f) badanie laryngologiczne (z badaniem audiometrycznym),
- g) badanie internistyczne,
- h) badanie chirurgiczne,
- i) badanie dermatologiczne,
- j) badanie stomatologiczne.

3. Badanie radiologiczne nasad kości długich wykonuje się przed rozpoczęciem służby w charakterze nurka (pletwonurka) i przed jej zakończeniem oraz po każdym wypadku nurkowym.

4. Badania psychologiczne wykonuje się przed rozpoczęciem służby w charakterze nurka (pletwonurka) i przed jej zakończeniem oraz po każdym wypadku nurkowym i zgodnie z decyzją wojskowej komisji lekarskiej.

WZÓR

....., dnia ..... 20... r.

*(pieczęć wojskowej komisji lekarskiej)***CERTYFIKAT ZDROWIA NR ...****kandydata do służby poza granicami państwa**

Pani/Pan

.....
(stopień wojskowy, imię, nazwisko)

urodzona(-ny) .....

numer PESEL .....

legitymująca(-cy) się wojskowym dokumentem osobistym .....

jest zdolna(-ny) do pełnienia służby w .....

na okres .....

na stanowisku .....

Kandydata poinformowano o obowiązku przeprowadzenia badań kontrolnych po powrocie oraz o konieczności posiadania pełnej dokumentacji lekarskiej w przypadku leczenia za granicą.

mp.

Przewodniczący

.....

*Uwaga: Certyfikat sporządza się w 3 egzemplarzach.**1 egzemplarz doręcza się kandydatowi.**1 egzemplarz przesyła się organowi kierującemu.**1 egzemplarz pozostaje w aktach wojskowej komisji lekarskiej.*